

Kukwe Kuin Jesubtä

Tikani Lucakwe

Lucas

Ni kädian nämane Lucas abko käkwe tä rä ne tikani niara kukwe muko Teófilo kräke. Teófilo abko ni romanobo ütiäte kri nütüta. Jesukwe dre dre nuenbare amne dre dre diribare kwe rabadre gare metre Teófiloye, abkokäre Lucakwe tä rä ne tikani kräke.

Jesu jatani ni jökrä diantarikäre abko Lucas tä mike gare tä rä nebtä. Ñan Jesu jatani nitre israelita aibe kräke, akwa Jesu därebare kä nebtä ni jökrä die mikakäre abko Lucas tä niere. Erere arato, Jesukristo jatani niara Rün Ngöbö mike gare ni jökräye abko Lucas tö namani mikai gare bäri.

Lucas abko sribi muko Pablokwe abko gare nie, ñobtä ñan angwane tä tikani kore Colosenses 4.14; Filemón 24 amne 2 Timoteo 4.11. Lucas abko ñakare israelitare nütüta amne niara abko kräkä bianka tä gare nie. Lucas käkwe tä rä ne tikani juta Romate kä 60-79 ne ngwane nütüta. Lucas käkwe tä rä Hechos tikani Teófiloye arato.

Kukwe känekäne

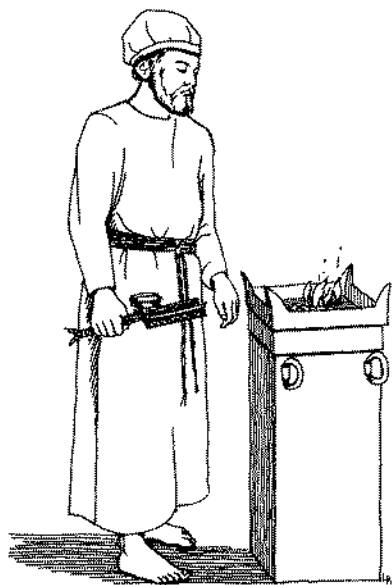
1 1-2 Ngöbökwé kukwe mikanintbe ño ño abko erere namani bare Jesu köböire ni ngätäite, ye abko nitre nikani dikekä käne Jesube käkwe tuani ja okwä jenbti. Kukwe kuin Jesubtä, ye abko ni tuakatuaka ye nämane sribire mikakäre gare. Erere arato, jändrän kuin nakaninkä ño ño Jesubtä ye ni tuakatuaka käkwe niebare nunye, erere ni kwati käkwe tikani tä räbtä. **3-4** Ye kwrere ti tö namani tikai arato, aisete kä nera kukwe nakaninkä ño ño Jesubtä abko ti nikani ngwentari kuin, aisete mtare ti tö tikai metre ja täritäri

makrä, ti kukwe muko ütiäte Teófilo, jändrän nakaninkä ño ño Jesubtä diribarera mae, ye rabadre gare bäri kuin mae, abkokäre tita kukwe ne tike krörö mae:

Juan Bautista däredi abko niebare Zacariäye

5 Bati jrei kädian nämane Herodes Kri nämane gobrane kä Judea yete angwane, ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kädian nämane Zacarías nämane nüne yete. Niara abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kira kädian nämane Abías tukwe mräkä. Niara abko sribikä ju blitakrä Ngöböbe kanti. Nitre

blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre därebare Abías mräkäkri, ye ben nämane sribire. Meri Zacariakwe kädian nämane Elisabet abko ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kira kädian nämane Aarón tukwe mräkä arato. **6** Niaratre nibu nämane nüne era metre Ngöbö ngwärekre, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukweita dre nuemna, erere nämamentre mike täte metre. Mden kisete kukwe kwani ñakare ni mda mdaye kitakrä ngite. **7** Ye kwrere nämamentre Ngöbö Kukwei mike täte, akwa Zacariás btä Elisabet nämane bati angwane namani jabe, akwa Elisabet küde mriani jabtä, aisete ngäbäkre ñakare kwetre. Mdakäre arato, namanina unbre jökrä.

Ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre tä kri mnü rä bäne kukwe (Lucas 1.8-11)

8 Akwa batira jire Abías tukwe mräkä blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre nämane sribire ju blitakrä Ngöböbe kánti, ben Zacariás nämane sribire gwaire angwane, **9** nämamentre ni den iti ja ngätäite kri ngwäri mnü rä bäne kukwe Ngöbö ngwärekre. Ne abko nämamentre nuene käre köbö kwatirekwatire. Te Zacariás kábä namani sribi yebtä, ñobtä ñan angwane kä ngidianinkä aisete. Ne erere niara diani sribi ye nuenkä kwetre kä demente ju blitakrä Ngöböbete. **10** Ye erere kä nükani angwane, Zacariás nikani kri ngwäri mnü kukwe kä demente angwane, ni kwati mda namani blite Ngöböbe ju bäre.

11 Zacariás nämane kri ngwäri mnü kukwe jäme, te batibe angele ni Dänkienkwe jatabare ie. Angele ye nämane ñukwä grä kri mnü rä bäne kukwakrä ne kwäräkri, niara küde ruenkri se kwrere. Btä okwä namani angwane, **12** iaiteje, ni rä nekwetaninkä ya! Namani grükekä jökrä ngrabare. **13** Btä räbe angelekre niebare ie:

Zacariás ma ñan rekwetaka tibtä. Ma btä Elisabet käkwe ngäbäkre käräbare Ngöböye, erere Ngöbökwé mun kukwei nuanina, aisete meri makwe Elisabet yekwe ngäbäkre brare ngibiadi. Ye makwe kädian Juan. **14** Ngäbäkre däredi ye kä rabadi nuäre mabtä amne, ni kwati mda mda, btä kä rabadi nuäre siba, **15** ñobtä ñan angwane niara rabadi ütiäte kri ni Dänkien ngwärekre. Mdakäre abko,

niarakwe nin uba döi btä dö kwakakwaka mda ñadre jire chi. Arato niara ngämi därerere, känenkri Ngöbö Üai Deme tädira täte btä. **16** Juan rabadi ütiäte kri ni Dänkien ngwärecri, ñobtä ñan angwane niarakwe ni israelita kwati mikadita ja mäketä niaratre Dänkienbe.

17 Ne abko Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Elías nämane sribire mekera Ngöbö Üai köböire amne Ngöbö diebti, ye kwrere Juankwe sribidi niara Dänkien känenkri, nitre israelita mikakäre biare niaratre Dänkien kaen ngäbti. Mdakäre abko, ni kwati tä ja rüere ngäbriänkätrebe, arato ngäbriänkä tä ja rüere rünbe abko ie ja mäkämnanta jabe kwärikwäri kwe. Erere arato, ni kwati tä ja dokwä mike ribi Ngöbökrä abko ie ja töi kwitamnanta kwe tödekakäre Ngöböbti. Ye kwrere, Juankwe ni kwati mikadi juto, ne abko kwe rabadre biare ni Dänkien kaen ngäbti. Ne mden kisete, kä rabadi nuäre ni kwatibtä, niebare angeleke Zacariaye.

18 Zacariäs käkwe ngwianintari mda ie:

Ne abko ño sere ti tö nibi gai bäri metre tie. Nun nena unbre, dokwä ngwen büre jakän. ¿Se ño amarebti, ngäbäkre däredre nunkwe sere? niebare kwe ie.

19 Angwane angele käkwe niebare mda ie:

Ti kä Gabriel. Ti ne mdenta sribire Ngöbö ngwärecri kä käinbti. Niarakwe ti juni blite mabe kukwe kuin ne mikakäre gare

mae. **20** Akwa makwe ñan ti kukwei miri era, aisete mtare mentokwäre ngäbäkre makwe ngämi därerere, känenkri ma kukwei rötadi. Akwa kukwe ne rabadi bare täte jökrä angwane, batibe ma kukwei gitiadita. Abko kore se, niebare kwe ie.

21 Kukwe ne nämane nakenkä angwane, nitre nämane ju bäre temen Zacariäs ngibiare abko namanintre niere jae kwärikwäri:

¿Ne ñobtä amarebti, Zacariäs nibi ngrotöte krübäte kä demente nere? namanintre niere jae kwärikwäri.

22 Abti raire erere angwane Zacariäs jataninta ju bäre. Niara tö namani blitai bentre, akwa nin kukwe namani ngitieta jire chi angwane, Ngöbökwä kukwe mikani tuare jabtä ie kä demente aisete, namanime blite jirekäbe kisebti kore mda abko nukani gare ietre.

23 Kä kitani sribikäre namani bare angwane, Zacariäs nikaninta ja gwiriete. **24-25** Abti mda Elisabet namani bren, bren kwe kisete. Yebtä niara namani ja bäine dikakabtä sö krärike gwä. Nin namani näin kwäkwä. Namani nütüre: Ti Dänkien käkwe ti die mikaba, aisete tita ngäbäkre ngibiare. Kä näirare ni kwati käkwe ti mikaba ngwarbe, ñobtä ñan angwane ngäbäkre ñakare tikwe. Mtare ñan rabare ñäke tibtä, ñobtä ñan angwane tita ngäbäkre ngibiare aisete, nütübare kore kwe.

Jesu däredi Mariakwe abko angele nükani niere ie

26-27 Nebti Elisabet bren sö krä tira angwane, Ngöbökwe angele Gabriel juani mda kä Galilea yete nebe juta Nazarete, kukwe mike gare meri iti kädian nämane Mariaye. Ni merire ne abko bati kaibe, deme arato; ja mike gure ñakare jire chi, akwa nämänena mikani jakrä kwäri-kwäri ni kädian nämane Josébe. José abko jrei David tukwe mräkä. 28 Ne erere angele nükani María kanti, käkwe niebare ie:

Ñantöre mae. Ngöböta ja moto mike bäri kuin makrä meri mda mda ngwä, aisete niarata ma die mike, niebare angelekwe ie.

29 Mariakwe angele ne mikani ñäräre angwane, nekwetaninkä niara kukweibtä. Abtä namani nütüre: ¿Se ñobtä angele käkwe köbö ngunintari kore tie sere? namani nütüre.

30 Angwane angele käkwe niebare mda ie:

María, ma ñan kä jürä ngwian jabtä. Ma käi nuäre Ngöböbtä.

31 Makwe ngäbäkcre brare ngibiadi iti abko makwe kädian Jesu. 32 Niara rabadı ütiäte kri. Niara kädiandi Ngöbö Kri Kä Käinbti Odeire amne niara mräkä jrei David tukwe nämane gobrane kira, täte niarakwe gobrandı.

33 Niara rabadı gobrane käre-käre nitre israelita ngätäite amne gobrain ñan krütadi jire chi, niebare kore angelekwe ie.

34 Mariakwe niebare mda angele yeye:

¿Ti ngämi ja mike gure, amarebti mata niere kore tie yere?

35 Angele käkwe niebare mda ie:

Ne ñobtä tita niere raba ruen mae, ñobtä ñan angwane Ngöbö Üai Deme rükadi mabtä. Ye ngwane Ngöbö Kri Kä Käinbti di tädi mabtä arato. Ye mden kisete ngäbäkcre däredi makwe, ye abko deme amne Ngöbö Odei jen kwe. Mdakäre abko ti bike kukwe mda niere mae abko krörö: 36 Ma mräkä Elisabet käkwe ngäbäkcre ngibiadi. Niara nena biyore akwa, sö krä tira tä bren, bren kwe kisete arato. Meri ne mden di ñakare ngäbäkcre ngibiakrä, aisete odei neme ñakare jire chi, nieta btä amarebti tä kore.

37 Tita niere mae, Ngöbö di tarä jändrän jökrä nuenkrä abko rabadre gare mae, aisete niara di tarä kukwe ne ngwiankrä bare mabtä arato raba gare mae, abkokäre tita niere mae. Ne abko kore, niebare kore angelekwe Mariaye.

38 Mariakwe niebare mda ie:

Makwe kukwe nini tie, ne erere raba bare jire jökrä tibtä angwane, ti Dänkien tö ti mikai dre dre nuene, erere ti tö nuein tie. Abko kore se, niebare kwe angele yeye.

Bti angele nikaninta kä käinbti.

María nikani basare Elisabeye

39 Nebti María nikani jötrö ngwarbe Zacarías btä Elisabet

känti kukwe niebare ie Elisabebtä tuakäre. Zacariás amne Elisabet abko nämáne nüne mintokwäre kä Judea yete.

40-41 María namani Zacariás känti, nikani gwä, käkwe köbö ngwianintari Elisabeye. María kukwei jarabare Elisabeye angwane, btäräbe ngäbäkrekwe betatebare Elisabebtä amne Ngöbö Üai Deme nükaninbe täte btä.

42-44 Yebtä kä namani nuäre Elisabebtä, käkwe ñäkäbare jume mda Mariäye:

iJo! Ngöböta kukwe kuin nuene era metre makrä ni merire jökrä ngwä. Ye kwrere ngäbäkwe ngämi därerere makwe, kräke Ngöböta kukwe kuin nuene arato. Angwane meri ti ne kwrere ie basa dre sera amarebtä Ngöböta kukwe kuin nuene makrä, ma ye abko nüke basare tie. Ne ñobtä ñan angwane ma abko ti Dänkien meye aisete. ¿Se ñobtä ma nüke basare tie sere? Ne ñobtä raba ruen mae, ñobtä ñan angwane makwe köbö ngunintari tie, btäräbe ngäbäkrekwe bitite tibtä, kä ngwini juto jabtä kwe ma kukweibtä aisete. **45** Ngöbö köböire käta neme nuäre matä, ñobtä ñan angwane Ngöbö-kwe ja kukwei niebare mae ngäbäkwe makwebtä abko namani era makrä angwane, dre dre niebare kwe mae, ye erere rabadibare jire jökrä ie, aisete tita niere mae. Abko kore se, niebare kwe Mariäye.

46 Abtä Mariäkwe niebare mda:

Ti bike ti Dänkien Ngöbö käikitekä.

47 Ngöbö ti Diantarikä käi nibi nuäre kri tibtä,

48-49 ñobtä ñan angwane ti bobre, ütiäte ñakare, akwa ti Dänkien Ngöbö käkwe ti tarebare kri. Ngöbö Di Kri käkwe kukwe nuenba kri tikrä. Nebtä mtare mentokwäre, Ngöbö-kwe kukwe nuenba kuin krübäte tikrä abko ni jökrä rabadiniere tibtä.

Ma abko deme käre Ngöbö.

50 Ni nünanka kira amne ni nünanka kä ne ngwane käta Ngöbö mike ütiäte jae amne tä niara jürä ngwen jabtä.

Ni ye abko tä ruentari tare kärekäre Ngöböye abko krörö:

51 Ngöbö-kwe sribi kri nuenbare ja di kribti amne, nire nire nämáne bike krikri Ngöbö rüere abko Ngöbö-kwe juani ngwarbe.

52 Erere arato, gobran krikri abko kitani timon, akwa ni bobre bobre abko Ngöbö-kwe mikani ütiäte kri, käkwe die mikani.

53 Mdakäre abko, nitre tu neketebe mrö miare abko ie jändrän kuinkuin biani täte kwe amne, nitre jändrän bkäne kabre abko kän jändrän dianinkä jökrä kwe.

54-55 Ngöbökwe nitre israelita dianinkä sribikä jabe abko die mikani kwe amne ngwiani ruentari tare kwe jae ño kukwe ükaninte kwe ni ruai mrö känekänebe ye kwrere.

Mdakäre abko, Abraham btä Abraham ngäbriänkätre ja täritäri kädianta nitre israelita die mikadi Ngöbökwe.

Mden erere ni käi kwitakata ñakare jabti Ngöbökwe amne ni die mikata kärekäre kwe ja täritäri. Abko kore se,

niebare Mariäkwe.

56 Yebti Mariäkwe nünabare sö krämä Elisabet kanti, bti jataninta ja gwiriete Nazarete.

Juan Bautista därebare Elisabekwe

57 Abti mda ja ngibia käi nükanis Elisabeye angwane, ngäbäkwe brare därebare iti kwe.

58 Ne gani Elisabet mräkätrekwe btä kukwe muko mda mda käkwe gani angwane, jatanintre käi ngwen nuäre jabtä ben, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe kukwe kuin nuenbare Elisabekrä, aisete niaratrekwe käi ngwiani nuäre jabtä arato.

59 Kwäira erere angwane, ngäbäkwe ne kwata tikaninkä ñäräkrä mikakrä, ne abko kwe rabadre juta israelitare siba abkokäre. Ye ngwane niara kädian jababare rünbti mräkätrekwe, **60** akwa meye Elisabet

abko ñan tö namani, käkwe niebare mda:

¡Ñakare! Ngäbäkwe ne kädian Juan, niebare kore meyekwe.

61 Zacarías mräkätre käkwe niebare:

¿Ma mräkä mden mden kädian tärä kore abko erere ma tö nibi ma ngobo kädian sere? niebare kwetre mda ie.

62 Ne ngwane ngäbäkwe rün abko tö namani ngobo ne kädian ño abko tö namanintre gai, aisete Zacarías käkwe ngäbäkwe kä tikadre kri kukwänbtä abko niebare kisebti kwetre ie. **63** Abtä Zacarías kri kukwän käräbare ietre, ngobo käi tikakäre btä. Ne erere tikani kwe kri kukwänbtä: Ngäbäkwe kädian Juan, tikani kore kwe. Nebtä namanintre töbike kri mda. **64** Te batibe, Zacarías kukwe ngitianinkäta se kwrere, käkwe Ngöbö käikitaninkä mda.

65 Yebtä abko, mräkätre nekwetaninkä, töi ñan namani krütare batibe Zacaríasbtä amne ngäbäkwe kwebtä. Kukwe ne nakaninkä Zacarías juete abko kädrie namani jire jökrä ngwitäräta temen kä kiakiate Judea yete. **66** Angwane ni jökrä käkwe kukwe ne gani angwane abko ngäbäkwe ne ñakare ngäbäkwe mda mda kwrere, ñobtä ñan angwane ni Dänkien nämene niarabe namani tuen ietre, aisete namanintre töbike krörö: ¿Ngäbäkwe se rabadi ño sere? namanintre töbike ngäbäkwe chi Juanbtä.

Zacariäkwe Ngöbö demainbare

67 Yehti Juan rün Zacarías kukwe ngitianinkäta angwane, Ngöbö Üai Deme nukani btä angwane, Ngöbökwé dre nuendi nitre israelitakrä abko niebare krörö kwe:

68 Ngöbö nitre israelitakwe, ma ti Dänkien.

Tita ma demaine, ñobtä ñan angwane ma kitera nitre israelita jen makwe dentari, **69** käkwe ni Diantarikä di kri juni nun kräke.

Niara abko jrei David tukwe sribikä makwe ye mräkä.

70 Mekera makwe ni Diantarikä juandi abko makwe niebare nitre israelitaye ma kukwei niekä deme köböire abko mden nere:

71 Nitre ja rüere nun israelitabe btä nitre mätä nunbtä, ye ngäniene makwe nun ngibiadi amne nun dianditari kwe abko makwe niebare nunye.

72 Erere arato, nun ruai mrö känkäne, ye rabadi ruentari tare mae, makwe niebare ietre. Mden kisete makwe kukwe ükaninte kuin metre nun ruai mrö känkänebe, ye ñan käi rikwitadrekäta jire mabti, makwe niebare ietre.

73 Ti Dänkien, makwe ja kukwei biani kwatibe

nun ruai mrö Abrahamye kira abko krörö:

74-75 Ni rüe jürä ñan rabadre mda nibtä amne, ni rabadre nüne jäme amne deme sribikäre makrä, abkokäre makwe ni dianditari ni rüe ngäniene, makwe niebare Abrahamye abko erere mata ngwena bare.

76 Bti Zacariäkwe niebare krörö Juanye:

Ma ti ngobo chi tikwe, ma rabadi ünän angwane, ma abko Ngöbö Kri Kä Käinbti kukwei niekä, niedi mabtä, ñobtä ñan angwane makwe nitre israelita töi mikadi biare ni Dänkien käne ño, ji ükateta niken kuin ni dänkien jrei käne ye kwrere.

Ma nändi nitre israelita mike biare abko krörö:

77 Makwe Ngöbö kukwei niedi kore nitre israelitaye angwane, ni ngite kukwe kämekäme nuenbtä, ye Ngöbökwé diandikä jire jökrä btä, ñan ja tare nikadre kwetre abkokäre, abko erere makwe niaratre mikadi biare ni Dänkien käne.

78 Ye kwrere Ngöbökwé nuendi, ñobtä ñan angwane nitre israelita ruentari tare kri Ngöböye aisete.

Ñananta kite kuin dekä dekä amne, käta nebe tuen kuin jökrä nie, ye kwrere abko Ngöbökwé ni Diantarikä juandi, käkwe Ngöbö mikadi gare metre nie.

79 Ño kä ikote käta nebe tuen ñakare nie, angwane kä jüräta nebe krübäte nibtä, ye kwrere ni ie Ngöbö gare ñakare abko gata jürä krübäte btä.

Ni ye abko, ie ni Diantarikä juandi Ngöbökwé abko käkwe Ngöbö mikadi gare metre, ñananta kite kuin dekä dekä amne, käta nebe tuen kuin jökrä nie ye kwrere.

Ye köböire abko, ni rabadre nüne jäme Ngöbö ngwärekwé kä nebtä amne ñan kä jürä rabadre mda nibtä, abkokäre ni Diantarikä juandi kwe. Abko kore se,

niebare Zacariakwe ngäbäkre chi Juanbtä.

80 Ngäbäkre Juan ne abko nikani niren, nikani niren ja töi metrebti. Niara namani ünän angwane, nikani nüne kä kaibete. Namani nüne yete abti kä nükani ie blitakäre Ngöböbtä nitre israelita ngätäite.

Jesu därebare juta Belénte
(Mateo 1.18-25)

2 1 Ne ngwane emperador romanobo kädian nämáne Augusto César käkwe ni jire jökrä kä tikamna täräbtä kä

jökräbti temen gadre jae. **2** Kä ye ngwane abko, ni iti kädian nämáne Cirenio nämáne gobrane käkä Siria yete angwane, emperador Augustokwe kukwe ne mikanintbe krire kena. **3** Ye mdenbtä ni jökrä nikani ja käite, ruäre ja gwiriete ja kä tikakäre täräbtä.

4 Ne mden erere, José abko nikani Belén ja kä denkä täräbtä. Niara nämáne nüne juta Nazaret kä Galilea yete. Niara abko, jrei David tukwe kira mräkä, aisete niara gwiriete jen kwe abko Judea juta Belénte. Juta Belén kanti jrei David tukwe därebare kira akwa, José nämáne nüne Nazaret angwane, emperador Augustokwe kukwe ne mikanintbe, aisete niara nikaninta Belén ja kä diankakäreta täräbtä. **5** Niara btä María nämáne mikani jakrä kwärikwäri, jänikani kwe siba jabe Belén. María abko ñan mobe, bren kwe kisete, akwa jänikani kwe nebe Belén.

6 Namani Belén, btäräbe ja ngibia käi nükani Mariäye. **7** Ngäbäkre mubai därebare brare Mariakwe, mrianinte kwe dän kukwänte. Angwane kri kukwän sribebare jändrän bukakrä, te mikani kwe, ñobtä ñan angwane ju ütiä biandre kibiakrä ñan kwani jire chi ietre nünantbekrä ngäbäkre kwe yebe.

Jesu därebare abko angele nükani niere obeja ngibiakatreje

8-9 Kä ye ngwane, nitre nämáne obeja ngibiare jakrä

*Jesu dārebare tā mikani kri kukwān sribebare jāndrān bukakrā te abko José
btā Marīa tā mīke nārāre (Lucas 2.1-7)*

dibire ta juta Belén kenta temen. Nāmanentre jāme, te batibe angele jatabare iti ietre se kwere. Btārābe kā trā Ngōbōkwe niabare ngwen jōkrā niaratre bāre temen. Abtā nekwetaninkā amne moto namani bete krūbāte.

10-11 Btārābe angelekwe niebare ietre:

Mun nian rekwetaka tibtä, nōbtā nian angwane ti ki kukwe kuin mīke gare munye. Kukwe

ne abko, ni jōkrākwe kāi ngwiandi nuāre kri jabtā, nōbtā nian angwane mtare ngābākre dāreniri iti juta Belén, David kāite sete. Ngābākre ne abko mun Diantarikā. Niara abko Ni Dianinkā Ngōbōkwe amne niara abko ni jōkrā Dānkien. **12** Mdakāre abko, ti kukwei metre ya, nākare ya rükadre gare krōrō munye: Mun rika mīke nārāre. Ngābākre ye kwandi mrianinte

dän kukwänte. Kri kukwän sribebare jändrän bukakrä te tädi mikani, kwandi munye angwane, ti kukwei metre gadi munkwe. Ne abko kore, niebare kwe ietre.

13 Ye btäräbe, angele mda mda mata namani kwati angele ne kanti okwäbtitre se kwrere, kä namanintre Ngöbö käikitekä krörö:

14 Ngöbö kri kä käinbti, ma aibe ütiäte kri.

Nunta ma käikitekä, ñobtä ñan angwane makwe ngäbäkre ne juni kä nebtä, aise te kä jämenta kä temenbtä ni ngätäite.

Erere mata blite jäme nitre nebe kä temenbtä,

namanintre niere kore obeja ngibiakatre okwäbti, bti nikanintreta kä käinbti.

15 Nikanintreta jökrä angwane, obeja ngibiakatre namani blite jabe kwärikwäri, kä namani niere:

Dreta nakenkä Belén sete abko ni Dänkienkwe miri gare nie, ye brän mike ñäräre, niebare kwetre jae kwärikwäri.

16 Erere bkänä, nikanintre jötrö ngwarbe Belén. Namanintre yete angwane, ngäbäkre kwani ietre mikani kri kukwänte. María btä José abko nämane tākänintbe ken, btä namanintre.

17 Ngäbäkre jatabare ietre, bti nikani angwane, angele kākwe kukwe niebare ietre ngäbäkre yebtä, ye kädriebare kwetre ni mda mdabe. **18** Kukwe ye gani ni kwatikwe angwane, tōi ñan namani krütare erebe jökrä.

19 Akwa kukwe niebare ie obeja ngibiakatrekwe, yebtä abko María namani tōbike kri kaibe.

20 Obeja ngibiakatre kākwe kukwe tuani amne ni kukwei nuani kwetre, yebtä nikani Ngöbö käikitekäta ja jiebti se kwere. Angele kākwe kukwe niebare ietre, ye erere nakaninkä jökrä btäre.

María btä José nikani Jesu ngwena ju blitakrä Ngöböbe kanti Jerusalén

21 Köbö kwäira erere angwane, María btä José kākwe ngäbäkre ne mikani kwata tikadrekä ñäräkrä mikakrä angwane, kädiani Jesu kwetre arato, angelekwe nuemna Mariäye, niara ngämi bren, bren kwe kisete ye känenkri. Ye erere abko nämane ja tōibtä kwe, erere nuenbare kwetre.

22-24 Abti köbö ja mikakräta dbe Ngöbö ngwärekre mikani nuendre Ngöbökre nitre israelitaye, ye nükani Mariäye angwane, nikani Josébe ju blitakrä Ngöböbe juta Jerusalén yete, ja mikakäreta dbe Ngöbö ngwärekre. Ne erere niaratre nikani ju blitakrä Ngöböbe juta Jerusalén yete ütü kiare kubu o ütü ngäbäli kubu bien kukwadre María kräke Ngöböye, Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ye mikakäre täte jökrä. Erere arato, María btä José nikanintre Jerusalén angwane, nikanintre ngäbäkre mubai Mariäkwe ngwena siba jabe mikakäre gare Ngöböye, ñobtä ñan angwane "Ngäbäkre mubai

jire jökrä abko rün btä meye käkwe mikadre gare Ngöböye” abko Dänkien Ngöbö käkwe nuenma kore nitre israelitaye ja Kukweibtä, erere nuenbare kwe-tre ju blitakrä Ngöböbe yete.

25 Kä ye ngwane abko, ni nämane nüne iti juta Jerusalén yete abko kädian nämane Simeón. Ni ye abko nämane nüne era metre Ngöbö ngwärekre amne Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ye nämane mike täte arato. Erere arato, Ni Dianinkä Ngöbökre käkwe nitre israelita moto mikadi jame abko Simeón nämane ngibiare ngäbti amne Ngöbö Üai Deme nämane btä.

26 Mdakäre abko, Ni Dianinkä Ngöbökre ne ngämi tuen, känenkri ñan jraindre abko Ngöbö Üai Deme käkwe mikani gare ie.

27 Ye näire Ngöbö Üai Deme käkwe Simeón töi mikani niken ju blitakrä Ngöböbe ye kanti. Angwane María btä José nikani ngäbäkre Jesu ngwena yete arato, Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ngäbäkre mubaibtä mikakäre täte angwane, 28 nikanintre gwäkäre angwane, Simeón ne jatani nemente, käkwe Jesu diani, ketani jabtä kwe, bti Ngöbö käikitaninkä okwäbti kwe se kwrere, käkwe niebare krörö:

29-30 Ti Dänkien Ngöbö, makwe kukwe niebare tie, erere mtare nibira bare mae.

Ne aise te ti sribikä makwe ne tuemetre jraine jame

jakän, ñobtä ñan angwane makwe ni juani nitre Diantarikä, ni ye mden abko tikwe turira.

31 Ni ne mden abko makwe juani ni jökrä kräke.

32 Mdakäre abko, ñotra trä kakata ni käne kä ikote, ye kwrere ma ño abko niarakwe mikadi gare nitre ñakare israelitareye.

Ni kwati käkwe nitre israelita mikadi ütiäte, ñobtä ñan angwane niara därebare nitre israelita ngätäite aise te. Abko kore se,

niebare Simeónkwe Ngöböye.

33 Abtä José btä Jesu meye abko töi ñan namani krütare Simeón kukwei nuare Jesubtä.

34-35 Nebti Simeón käkwe ja di käräbare Ngöböye kräketre angwane, niebare kwe Jesu meye Mariäye:

Ngöbökre ngäbäkre ne juani akwa niara ünän angwane, ni kwati israelita moto kämekäme abtä tätre nianinte Ngöbö ngwärekre abko rükadre gare jabtä ietre. Abti Ngöbökre ni ne mikadi ütiäte jae. Mdakäre abko, ni kwati moto ño ño abko Ngöbökre niara mikani mikakäre gare amne, ni kwati tä töbike ño ño Ngöböbtä abko niarakwe mikadi gare. Abtä ni kwati rabad ja rüere ben, aise te ño ni gitiaka nguse ngitrabti tä ja tare nike krübäte, ye kwrere ma moto ötadite niara jiebti. Abko kore se, niebare Simeónkwe Mariäye.

36-37 Ne kánti abko, ni kädian nämane Aser tukwe abko mräkä kädian nämane Fanuel abko ngänkän Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Ana nämane siba ju blitakrä Ngöböbe kántita. Ana abko nämane bati ngäbäkrere angwane, namani gure akwa nünabare kä kwä kükübe kwe brarebe amne brare krütani kän, bti namani kaibe. Ana ne abko namanina dokwä ngwen bürere, kä namani gre ketabkä bti kobkära ie, nämane siba ne näire. Batibe nikani ju blitakrä Ngöböbe kántita. Ye kánti nämane käre köbö kwatirekwatire Ngöbö käikitekä amne, nämane ja bäine Ngöbökrä amne nämane blite Ngöböbe.

38 Ne aisete Simeón nämane blite Mariabe ngäbäkre Jesu-btä, ne btäräbe Ana mata nükani, kä nikani Ngöbö käiki-tekä ngäbäkre Jesubtä. Erere arato, nitre israelita nünanka Jerusalén nämane ni ni diantarikä ngibiare ngäbti abko erere ben Ana nikani blite ngäbäkre Jesubtä.

39 Nebti Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye, erere María btä José käkwe mikani täte jökrä, bti nikaninta ngobo kwebe ja käite, juta Nazarete Galilea. **40** Namaninta ja käite, kánti ngäbäkre Jesu nikani niren kuin dite ngrabare amne, namani niren bäri töbtä. Ne abko Ngöbö namani ja moto mike kuin kräke, aisete namani niren kore.

Ju blitakrä Ngöböbe, kánti Jesukwe ja mikaninkä blitakäre dirikä krikri be

41 Jesu nämane niren angwane, bieta ban te lebadura mikani ñakare kweta nämane kädianta Pascua, bieta ne käre nuen nämane kä kwatirekwatire juta Jerusalén. Kánti käre kä kwatirekwatire Jesu meye btä José nämane niken siba. **42** Ne erere bati, kä kwä jätäbti kubu Jesuye angwane, Pascua köböi nükaninta mda. Ye näire abko, José btä María nämane niken käre kä kwatirekwatire, ye erere nikaninta mda Jesube.

43 Abti Pascua köböi nikani ta angwane, José btä María ngidianinkä, nikaninta ja gwirrie kukwäre amne Jesu ngäbäkrere namani Jerusalén abko nin gani kwetre. **44** Akwa Jesu nämane näin ja kukwe muko ngätäite nämamentre nütüre, aisete namanintre näin jäme. Te nänbarera köböiti jire kwetre ji ngrabare angwane, nikani Jesu känentari mräkä btä kukwe muko ngätäite nekwäre sekwäre. **45** Nikani känenentari, nikani känenentari se kwetre, akwa nin kwanintari jire ietre. Abtä nikanintreta ja jie-bti nebeta Jerusalén Jesu känentari.

46 Kä nikani köbömä ta angwane, nikanintre nebeta Jerusalén, nikanintre nebeta amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikatre nämane ju

blitakrä Ngöböbe bäre abko ngätäite Jesu nämane tākānintbe. Niara nämane nitre dirikā kukwei nuen. Erere arato nämane kukwe ngwentari kabre mda ietre. **47** Kukwe ngwiantari namani Jesukwe ne abko, ni töbtä töbtä raba blite, se kwrere namani blite. Mden kisete ni niara kukwei nuaka nuaka ñan töi namani krütare kukweibtä. **48** Jesu nämane blite kore, btä meye amne José nikani nebete angwane, ñobtä abko nämane blite dirikā krikri be abko ñan töi namani krütare tuare ja käne, bti meyekwe niebare mda ie:

Ti ngobo tikwe, ¿ñobtä mata nuene kore nunbtä yere, amarebti ma rün noko btä ti mata nun ngwen ja känentari kri töbikare kwärä ja jiebtü yere? niebare Mariakwe Jesuye.

49 Abtä Jesukwe niebare mda meye:

¿Ye ño munta ti känentari krübäte dikaro kore yere? ¿Ti tädre ti Rün gwiriete arato, ye gare ñakare munye ya amarebti yere? niebare kwe ie.

50 Jesukwe ñäkäbare ne abko dre niebare kwe niara Rün kwebtä ñan namani nüke gare ietre. **51** Bti Jesu nikaninta meyebe btä Josébe juta Nazarete. Jesu meye btä José nämane dre dre niere ie, erere nämane mike täte jire jökrä. Akwa kukwe nakaninkä Jesubtä Jerusalén, abkobtä meye nämane töbike kri kaike mda. **52** Jesu abko nikani niren bäri kri amne

nikani töi ngitiekä bäri kri arato. Mdakäre abko, Ngöbö nämane niara ngibiarebti kuin janknu amne ni kwati namani niara tarere kri arato.

Juan Bautista kākwe ji tikani Jesu käne

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 1 Abti kä kwä jätäbti kwäri-kera emperador Tiberio nikani gobrane ne ngwane, ni nämane gobrane kräke abko nere: Gobernador Poncio Pilato nämane gobrane kākä Judeate. Dänkien tetaraca Herodes Antipas abko nämane gobrane kākä Galileate. Herodes etba kädian nämane Felipe abko nämane gobrane kākä Itureate btä kākä Traconite yete amne dänkien tetaraca Lisaniyas abko nämane gobrane kākä Abilenete. **2** Kä ne ngwane Anás btä Caifás nämane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkiene. Te bati Zacarías ngobo kä Juan abko ben Ngöbökwē blitabare kä kaibete. **3** Abtä Juan nikaninbe Ngöbö kukwei niere krörö nitre nünanka Ñö Jordán ngrabare yeye: Kukwe kämekäme nuenta munkwe, yebtä mun moto raba ulire, bti mun jata Ngöböye amne mun jata ja mike ngökadre ñöte tie. Ye ngwane mun ngite kukwe kämekäme nuenbtä, ye Ngöbökwē diandikä jire jökrä munbtä, Juan namani niere. **4** Ye abko, Juan nikani ñäke ño abko nämānena tikani Ngöbö Kukweibtä tärä Isaiäbtä abko krörö:

Ni iti näin näke jume ja dibti kä kaibete, käkwe niedi krörö:

Ji ükateta kuin biare jrei känenkri, ye kwrere ja tõi mike kuin biare ni Dänkien käne munkwe. Ji ükateta niken metre ta, ye kwrere ja tõi ükete metre ni Dänkien käne munkwe, 5 ño kä ngitio ngürebtä möta, te dobo keka kabre ükate ruäre ngitio mintrinibe amne raba kiare, ji rabadre metre jreikrä abkokäre.

Ye kwrere arato, ngitio krikri btä ngitio kiakia tikakata, bti ükateta kiare jökrä, ji rabadre metre dänkien jreikrä abkokäre.

Mdakäre abko, ji tolentolen tikakata niken metre tata amne ji turreture ükateta niken kiare, ye kwrere munkwe ja tõi ükate kuin biare ni Dänkien käne.

6 Ne abko ni Diantarikä juandi Ngöbökwe, ye ni nünanka kä jökräbti käkwe tuadi, niarakwe niedi, *Isaiás 40.3-5*

abko Ngöbökwe tikamna kore Isaiaye.

7 Ye erere Juan nämane blite angwane, ni namani kite kwati ja mike ngökadre ñöte Juanye abko ie Juan namani näke krörö:

Mun abko tbi krübäte kwrere. ¿Ngöbö kebera mun mike ja ngie nuen kri krübäte, yebtä nirekwe

mun mikani mokre amarebti mun kite nüke siba nete ye? 8 Munkwe ja tõi kwitadre era metre Ngöbö kukwäre bkänä tödekakäre bti abko erere munkwe nüna ni mda mda okwäbti. Erere arato, munkwe ñan nie au jabtä: Nun abko Abraham mräkä, aisete Ngöbökwe ñan nun mikadi ja ngie nuen, munkwe ñan nie au jabtä, ñöbtä ñan angwane jä tuen temen sete, se abko ngwarbe akwa Ngöbö raba kwite Abraham mräkäre abko ti tö nibi niei metre kore munye. 9 Mdakäre abko, kri mden mden ñan ngwä nebe kuin, ye abko kräke ü mikanina biare tikakrä ngätrite ta. Abti tikakata jökrä angwane, kitata ñukwäte, ye kwrere jire Ngöbökwe mun mikadi ja ngie nuen, munkwe ñan ja tõi kwitadre Ngöbö kukwäre angwane.

10 Abtä ni nämane yete käkwe niebare Juanye:

Ni nun kwrere abko käkwe kukwe kuin nuendre ño, köböire nunta Ngöbö mike ütiäte jae bä rabadre nunbtä, niere nunye niebare kwetre Juanye.

11 Juankwe niebare mda ietre:

Mun mdenkwe danta ötabu, ye abko ni dän ñakare, ie munkwe dän jakwe bian ötati. Erere arato, mun mden mrö bkäne, mrö ye abko munkwe ni mrö nikaka buka te siba, ye ngwane munta Ngöbö mike ütiäte rükadi gare munbtä, niebare kwe ietre.

12 Ne ngwane nitre israelita jändrän ütiä käräkä gobran

romanobokrä, ye nukanintre siba ja ngökakäre ñöte arato, käkwe niebare Juanye:

¿Nun abko käkwe kukwe kuin nuendre ño, köböire nunta Ngöbö mike ütiäte jae bä rabadre nunbtä? niebare kwetre Juanye.

13 Juankwe niebare mda ietre:

Gobranta ngwian karamna nuäi nuäi ni mda mdaye, ye erere munkwe käre. Akwa munkwe ñan ngwian dianka bäri bti ni mda mdakän, ye ngwane munta Ngöbö mike ütiäte rükadi gare munbtä, niebare kore kwe ietre.

14 Erere arato, nitre rükä nukani ruäre, käkwe niebare Juanye:

¿Nun abko käkwe kukwe kuin nuendre ño, köböire nunta Ngöbö mike ütiäte jae bä rabadre nunbtä? niebare kwetre ie.

Juankwe niebare mda ietre:

Ni mda mda rätäkäta munkwe amne munta ngwian btä jändrän kwekwe denkä kän, ye kwrere munkwe ñan nuen jire chi mda. Erere arato, munkwe ñan ni mda mda kita ngise ngwarbe amne sribi ütiä bianta nuäi nuäi munye, yebe ben munkwe nüna jäme. Ye ngwane munta Ngöbö mike ütiäte rükadi gare munbtä. Abko kore se, niebare kwe ietre.

15 Kä ye ngwane abko, ni jökrä nämane Ni Dianinkä Ngöbökwere ngibiare ngäbti kisere,

aisete nane Juan abko Ni Dianinkä Ngöbökwere ara nukani, nitre israelita jökrä namani nütüre, btä nämane töbikere kri. **16** Ye mden kisete Juankwe niebare ietre:

Tita mun ngökö ñö aibe te bkänä, akwa ni jatadi iti ti jiebtä abko bäri di kri ti ngwä. Niara abko Ni Dianinkä Ngöbökwere, aisete sandalia ngotobtä yebtä nin ja nuke töre jire chi tie kö tikarete ie.^a Ni ye abko käkwe Ngöbö Üai Deme mikadi nüne munbtä amne Ngöbö Üai Deme rabai ñukwä jutra kwrere munbtä, mun mikakäre deme Ngöbökrä. **17** Ne abko, niarakwe dre nuendi abko ti bike niere munye abko krörö: Niara tä jändrän ngwena kisete trigo juankakrä. Trigo juandikä kwe angwane, trigo kuinquin erere ükadikrö jene-na kwe amne trigo kwata abko ükadikrö jenena kwe. Yehti ñukwä nötöte ñakare abko te trigo kwata ye kukwadi kwe. Tita mun bä mike trigo kwrere amne trigo kwata kwrere. Abko kore se, niebare Juankwe nitre israelitaye.

18 Ye kwrere Juan namani blite ni kwati ben töi diankäre, kä namani kukwe kuin Ngöbökwere mike gare ietre kore.

19 Akwa kä ye ngwane abko, jrei Herodes käkwe etba kwe kädian nämane Felipe abko merie kädian nämane Herodías

^a **3.16** sandalia tikete. Jesu näire ni klaborere kökani ni mdakwe abko bäri ene ni mda mdakrä. Niaratre aibe nämane sandalia ni mdakwe tikete, aisete Juan nämane ja bä mike bäri ene ni klaborere ngwä.

diani etba kán. Erere arato,
 nāmane kukwe kámekáme nuene
 bātáká ngwarbe Ngöbö rüere.
 Abtá Juankwe ñákábare Herode-
 ye **20** abko dokwäre Juan kitani
 ngite ká teri kwe ne ngwane, ja
 mikani ngite bári kri mda kwe
 Ngöbö rüere.

Juankwe Jesu ngökani ñöte

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

21 Akwa Juan kita ngämi ngi-
 te ká teri, känenkri nāmane ni
 ngökö ñöte angwane, Jesu ngö-
 kani ñöte kwe arato. Jesu jámi
 nikenta jate angwane, nāmane
 blite Ngöböbe, btäräbe jukwe
 tika kwrere ká ngitianí ká káin-
 bti, **22** amne Ngöbö Üai Deme,
 jatani tuen ütú bá kwrere timon-
 kwäre, nikani mate Jesubti. Ne
 btäräbe ni kukwe jarabare krörö
 ká káinbti: Ma abko tí Ngobo
 tikwe. Ma tare kri tikwe. Ma kái
 nuäre kri tibtä, niebare kore ká
 káinbti timonkwäre Jesuye.

Jesu mräkä kánekáne

(Mateo 1.1-17)

23 Ká kwä gre bti kwä jätära
 Jesuye kwrere angwane, jatani
 sribi Ngöbö Kukweibtá kómike-
 tbe kena. Jesu abko José ngobo
 nütü nāmane ni jökräkwe amne
 José abko Elí ngobo.

24 Elí abko Matat ngobo,
 Matat abko Leví ngobo,
 Leví abko Melqui ngobo,
 Melqui abko Jana ngobo,
 Jana abko José mdara jire
 ngobo,

25 José abko Matatías ngobo,
 Matatías abko Amós ngobo,

Amós abko Nahum ngobo,
 Nahum abko Esli ngobo,
 Esli abko Nagai ngobo,

26 Nagai abko Maat ngobo,
 Maat abko Matatías mdara
 jire ngobo,
 Matatías abko Semei ngobo,
 Semei abko José mdara jire
 ngobo,

José abko Judá ngobo,

27 Judá abko Joana ngobo,
 Joana abko Resa ngobo,
 Resa abko Zorobabel
 ngobo,
 Zorobabel abko Salatiel
 ngobo,
 Salatiel abko Neri ngobo,

28 Neri abko Melqui mdara
 jire ngobo,
 Melqui abko Adi ngobo,
 Adi abko Cosam ngobo,
 Cosam abko Elmodam
 ngobo,

Elmodam abko Er ngobo,

29 Er abko Josué ngobo,
 Josué abko Eliezer ngobo,
 Eliezer abko Jorim ngobo,
 Jorim abko Matat mdara
 jire ngobo,

30 Matat abko Leví mdara jire
 ngobo,

Leví abko Simeón ngobo,
 Simeón abko Judá mdara
 jire ngobo,

Judá abko José mdara jire
 ngobo,

José abko Jonán ngobo,
 Jonán abko Eliaquim
 ngobo,

31 Eliaquim abko Melea
 ngobo,
 Melea abko Mainán
 ngobo,

- Mainán abko Matata
ngobo,
Matata abko Natán ngobo,
32 Natán abko David ngobo,
David abko Isaí ngobo,
Isaí abko Obed ngobo,
Obed abko Booz ngobo,
Booz abko Salmón ngobo,
Salmón abko Naasón
ngobo,
33 Naasón abko Aminadab
ngobo,
Aminadab abko Aram
ngobo,
Aram abko Esrom ngobo,
Esrom abko Fares ngobo,
Fares abko Judá mdara jire
ngobo,
34 Judá abko Jacob ngobo,
Jacob abko Isaac ngobo,
Isaac abko Abraham
ngobo,
Abraham abko Taré
ngobo,
Taré abko Nacor ngobo,
35 Nacor abko Serug ngobo,
Serug abko Ragau ngobo,
Ragau abko Peleg ngobo,
Peleg abko Heber ngobo,
Heber abko Sala ngobo,
36 Sala abko Cainán ngobo,
Cainán abko Arfaxad
ngobo,
Arfaxad abko Sem ngobo,
Sem abko Noé ngobo,
Noé abko Lamec ngobo,
37 Lamec abko Matusalén
ngobo,
Matusalén abko Enoc
ngobo,
Enoc abko Jared ngobo,
Jared abko Mahalaleel
ngobo,

Mahalaleel abko Cainán
mdara jire ngobo,

- 38 Cainán abko Enós ngobo,
Enós abko Set ngobo,
Set abko Adán ngobo,
Adán abko Ngöbökwe
dätebare.

Diablukwe Jesu nuaninte ja käne

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 1 Jesu nämane Ñö Jordán-
btä, kánti Juankwe ngökani
ñöte angwane, Ngöbö Úai Deme
nāmanena tāte btä, kā nikani
Jesu ngwena kā kaibete mda.
2 Ne kánti Jesukwe nūnantbeba-
re köbö gre ketebu angwane,
diablu namani nūke Jesu nuate
ja käne. Köbö gre ketebu Jesu-
kwe mröbare ñakare jire chi,
akwa kā ye namani bare angwa-
ne, btäräbe mrö namani dikaro
ie. 3 Ne aiseite diablu jataninta,
kākwe niebare ie:

Ma abko Ngöbö Odei era
metre ne ngwane, jā se kwite
mröre jae, niebare kwe ie.

4 Akwa Jesu kākwe niebare
mda diabluye:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tā
tikani krörö:

Ñan mrö aibehti ni rabadre
nūne, akwa kukwe
kwatirekwatire niebare
Ngöbökwe, yebti ni
rabare nūne,

Deuteronomio 8.3

abko tā tikani Ngöbö Kukweibtä,
niebare Jesukwe ie.

5 Nebti ngitio bāri mente kāin,
yebti diablu nikani Jesu ngwena
mda. Ye kánti, jötrö ngwarbe kā

jökrä amne juta kä jökräbti temen mikani tuadre kwe Jesuye, 6-7 bti niebare kwe ie:

Jändrän ne biani jökrä tie amne ti tö rabai bien nireye, erere tikwe biandre jökrä aise-te, makwe ja mikadi ngukudo-kwäbti temen ti ngwärekri, käkwe ti mikadi ütiäte jae angwane, kä jökrä tä ti kisete btä jändrän jökrä ütiäte krikri tä kä nebtä, se tikwe biandi jire jökrä mae, niebare diablukwe Jesuye.

8 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:

Ni Dänkien Ngöbö aibe

mikadre ütiäte jae. Niara aibe kräke sribidre,

Deuteronomio 6.13

abko nieta kore, aise-te tikwe ñan ma kukwei mikai täte, niebare Jesukwe diabluye.

9-11 Nebti diablu nikani Jesu ngwena juta Jerusalénte mda, kánti nikani Jesu ngwena mobe ju blitakrä Ngöböbe bti käin, bti niebare kwe ie:

Ma abko Ngöbö Odei era metre bkänä ne ngwane, ja täke-te timon nete, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei tä tikani krörö mabtä:

Ngöbökwé angeletre juandi ma ngibiarebti abko käkwe ma kadi ngäbti kisete, ma ngoto ñan matadre jäte temen, abkokäre angeletrekwe ma ketadite käintabe kisete, *Salmos 91.11-12*

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä mabtä, aise-te ja täkete timon, ma Ngöbö Odei ara mikakäre gare ni jökräye, niebare diablukwe ie.

12 Abtä Jesukwe niebare mda diabluye:

Ñakare. Ngöbö Kukwei tä tikani abko käta niere krörö arato:

Ni Dänkien Ngöbö käkwe ja kukwei mikadre täte ya, ñakare ya amne, niara di tärä ja kukwei ngwiandre bare ya, ñakare ya abko makwe ñan nuate ja käne ja gakäre ben,

Deuteronomio 6.16

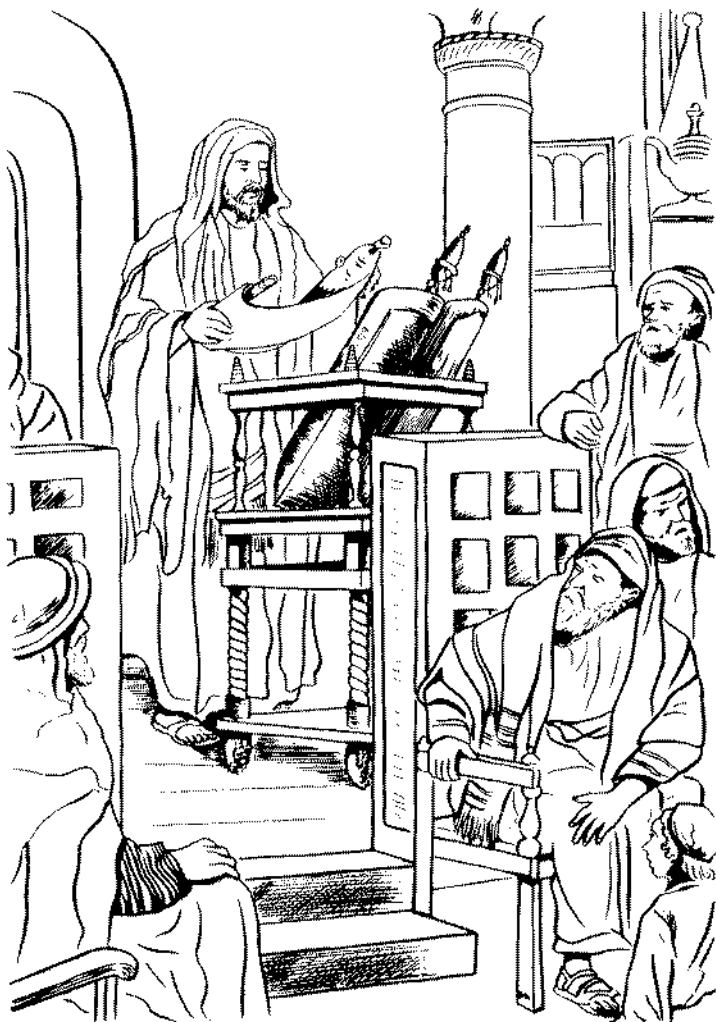
abko tä tikani kore, aise-te tikwe ñan ma kukwei mikai täte. Abko kore se, niebare Jesukwe diabluye.

13 Nebti diablukwe Jesu nuante ünän jökrä ja käne, bti nikani mentokwäre, köbö bäri kuin Jesu nuatekäreta, ye ngibiare jae mda.

Jesu nikani Ngöbö kukwei kuin dirire kena

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

14 Nebti Jesu nikaninta Galileate angwane, Ngöbö Üai Deme di namani kri btä, aise-te namani dre dre nuene, abkobtä ni jökrä namani kädriere juta ketareketare temen. **15** Erere arato, sinagoga juta ketareketare te, kántikánti Jesu namani niken dirire. Kukwei diri nämāne kwe, yebtä ni jökrä namani niara käikitekä.

Jesuta ñäke Ngöbö Kukweibtä sinagocate (Lucas 4.16-20)

Jesu mikani ütiäte ñakare ja käite Nazarete

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

16 Jesu nämane Galilea, nikaninta juta Nazarete niara rirabare ye kanti. Namaninta yete angwane, köbö jadükakrä näire niara nämane niken

sinagocate, kanti nämane niken käre. Ye erere, bati köbö jadükakräte nikaninta, kanti namani nünaninkä ñäkäkäre Ngöbö Kukweibtä. **17** Ne btäräbe, ni Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Isaiás käkwe tärä tikani abko ngökani Jesuye. Jesu nikaninta täräkwata ne metete

angwane, batibe tärä krörö kwani ie, bti nikani ñäke btä:

18 Dänkien Ngöbökwe ti dianinkä ja kukwei kuin mikakäre gare ni bobre bobre, aise te ja Üai mikani tibtä kwe sribi nuenkäre.

Ngöböta biare ni ngite ngite tikatekäre abko ti juani niere kwe ietre.

Ni ie kä tuen ñakare abko ie kä rabadre tuenta abko ti juani niere kwe ie.

Erere arato, nire nire tä ja tare nike ni mda mda ngoto täni kwrere abko ti juani tikete kwe kä rabadre nuäre btä abkokäre.

19 Mdakäre abko, Dänkien Ngöböta ja moto mike kuin ni kräke abko ti juani niere kwe,

Isaías 61.1-2

abko tärä yebtä Jesukwe ñäkäbare.

20 Bti tärä, btä Jesukwe ñäkäbare, ye mrianinkäta kwe, ngökaninta kwe sinagoga ngibia-ka yeye, bti namaninta tākānintbe dirikäre se kwrere. Angwane Jesukwe ño niedi mda abko ni jökrä namani ngibiare, aise te okwä namani kwekbe jökrä Jesu- btä Jesu kukwei ngibiare se kwrere. **21** Ne btäräbe Jesukwe niebare mda:

Kukwe btä tikwe ñäri gwä, ye abko mtare mentokwäre nibira bare jökrä, niebare Jesukwe.

22 Jesu namani kukwe kuin- kuin niere dikaro, yebtä ni jökrä ñan töi namani krütare, aise te namanintre Jesu kädriere kuin jökrä. Akwa yebti, namanintre niere krörö jae kwärikwäri Jesubtä:

¿Ni noko ñan José ngobo ya amarebti nibi dirire kore jabtä noko? namanintre niere Jesu rüere. **23** Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ni kräkä bianka, btä nita töbi-ke blo, ie nita niere krörö: iA! Ma kräkä bianka kri era metre ne angwane, makwe ja mika quinta au angwane, nunkwe ma mikai era jae abko nieta. Ne kwrere munta töbike tibtä, ye gare kuin jabtä tie. Ye kwrere, Ngöbökwe ma juani ni die mikakäre mata niere jabtä, aise te ye bä mike tuadre abko munta nütüre tibtä. Mdakäre abko, sribi kri nuenta Ngöbö diebti, erere namani bare mae Capernaúm kädrieta nun okwäbti, ye kwrere nuene ja käite nete nun kräke tuadre nunye, ne munkwe niedi tie, ye gare kuin tie arato. **24** Mden kisete ti bike kukwe era erere niere munye: Ni Ngöbö kukwei niekä, ye abko ja käite mikata ütiäte ñakare jae mräkäkwe abko krörö: **25** Bati ni Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías^b nämane nüne abko näire Ngöbökwe kä mikani bäri moren kä komä bti ötare amne nin nüü näkäni jire chi temen, aise- te mrö nikani kri kä jökräbti temen Israel kanti. **26** Kä ye

^b 4.24-26 Elías. Ma raba ñäke kukwe nebtä tärä 1 Reyes 17.7-24 ye kanti.

ngwane abko, meri kån brare krütani krütani nämánena kabre nitre israelita ngätáite, akwa nin Ngöbökwe Elías juani nüne meritre israelita ye kánti, ñobtä ñan angwane nitre israelita ñan nämáne Elías mike ütiáte jae.

Akwa meri nämáne iti kån brare krütani arato, akwa ñakare israelitare nämáne nüne mobe Israel bäre juta Sareptate juta kri Sidón bäre abko kánti Ngöbökwe Elías juani nüne.

27 Ye kwrere arato, ni Ngöbö kukwei niekä nämáne nüne kira kädian nämáne Eliseo abko näire ni ngütüete ngrabare lebra kisete nämánena kwati nitre israelita ngätáite abko nin mikaninta quinta jire iti Ngöbökwe, ñobtä ñan angwane nitre israelita ñan nämáne Eliseo mike ütiáte jae. Akwa ni menteni ñakare israelitare nünanka mobe kä Siria kánti ngütüete jökrä ngrabare arato abko kädian nämáne Naamán aibe mikaninta quinta Ngöbö-kwe. ^c Mräkä israelitakwe mikani ñakare era jae, aisete Ngöbökwe die mikani ñakare. Ye kwrere tä nakenkä tibtä nete. Abko kore se, niebare Jesukwe.

28 Nebtä ni Jesu kukwei nuaka nuaka sinagocate namanintre moto romon krübäte jökrä kräke, **29** aisete ni jökrä namani ja rüere Jesube, kä nikani kitekä romone ja káne juta bäre mento nebe kä oko romonbtä ngitiobti. Ne kánti abko Nazaret nämáne. Kánti tö namanintre Jesu kitai jräte.

30 Akwa Jesu abko nikaninta jáme ni kwati ye ngätáite ta mentokwäre.

Jesukwe üai käme juanintarimento

(*Marcos 1.21-28*)

31 Nebti Jesu nikaninta mda motokwäre juta Capernaümte Galilea. Abti köbö jadükakrä näire nämáne niken sinagocate, kánti namani dirire ni nämáne ja ükekrö yeye **32** amne, niaratre jökrä ñan töi namani krütare kukwe diribare kwe yebtä, ñobtä ñan angwane ni töbtä di kri käkwe diri ja di ngöi, kwrere jire Jesukwe diribare ietre. **33** Jesu nämáne dirire angwane, ni nämáne iti sinagoga yete, btä üai käme nämáne nüne. Te batibe ni ye käkwe ngratebare kri ja dibti Jesuye:

34 ¡Jesu Nazarebo, nun tuemetre kaibe nete! ¿Ye ñobtä abko, ma kite ja mike kukwe nunkwete yere? ¿Ma kite nun gaenkä ya ño yere? Jesu, ma gare kuin tie. Ma abko Ni Deme Ngöbökwe gare tie, niebare üai kämenkwe Jesuye.

35 Abtä Jesukwe niebare mda üai kämeye:

¡Üai käme, kada mkä kete makwe! Ni ye tuemetre gwängwarbe. Nän mento btä, niebare kwe.

Ye btäräbe, ni jökrä ngwäre-kri, üai käme ni yebtä käkwe nitani temen, bti nikani mento, akwa ñan ni ye mikani bren kwe.

^c 4.27 *Eliseo*. Ma raba ñäke kukwe nebtä tärä 2 Reyes 5.1-14 ye kánti.

36 Nebtä ni jökrä tõi ñan namani krütare Jesubtä, kä namani niere jae kwärikwäri:

¿Ni neta kukwe ño ño dirire amarebti niara di tärä üai käme juentari jötrö au, tä ñäke kwatibe üai käme juantarikrä mento amne, üai käme tärä niken mento ie sere? namanintre niere kore Jesubtä.

37 Yebtä abko, Jesu kädrie namani kä jökräte juta Capernaúm kántita temen.

Jesukwe Simón köbrän merire mikaninta quinta

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

38 Jesukwe diribare ünän sinagoga yete, bti nikani nebe Simón kánti mda angwane, Simón köbrän merire abko nämane bren jume drangwan kisete. Angwane Jesukwe mikadreta quinta abko mräkä namani ribere ie. **39** Ye erere Jesu nikani, namani jänbtä Simón köbrän merire ye ken, käkwe drangwan juantari Simón köbränbtä. Ye btäräbe, drangwan nikaninbe batibe btä, namaninta kuin batiibe, namanintabe quinta amne nükani dikekäta krö, nikani mrö känene niaratre bukakrä.

Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

40 Nebti ñänä jatanina niken timon dere^d angwane, ni kwati

nämane ja tare nike bren bätäkä ngwarbe kisete abko mräkä namani niken ngwena Jesuye. Ye abko, Jesu namani kise mike bti angwane, namani nebeta quinta jökrä. **41** Erere arato, ni kwati btä üai käme nämane nüne abko kisete bren jänükani siba Jesuye. Ni ye abko, btä üai käme nämane niken mento, kä namani ñäke krikri be krörö Jesuye:

¡Jesu, ma Ngöbö Odei, ye gare kuin tie! üai käme namani niere kore Jesuye.

Abtä Jesukwe kada ketamna üai käme ye. Nin Jesu namani üai käme tuemetre ñäke jire chi mda, ñobtä ñan angwane Jesu abko Ni Dianinkä Ngöbökwé abko namanina gare kuin üai käme ye, aisete ñan niedre kwe gadre ni jökräye, abkokäre Jesukwe kada ketani.

Jesu nikaninta Ngöbö Kukwei dirire

(Marcos 1.35-39)

42 Jändrinane dekä, Jesu nikani kä kaibete juta bäre mento rabakäre kaibe akwa, ni kwati namani känentari kisere kwäräkwärä, te nikani nebe Jesu jiebti. Namanintre Jesu kánti angwane, Jesu ñan rikadre, ie tö namani, kä namani Jesu ketete kisere.

43 Akwa Jesukwe niebare ietre: Ngöbö kite gibrane ni ngätäite, ye tikwe mikadre gare juta ketareketare te, abkokäre

^d **4.40** ñänä jatanina niken timon dere, yebti nitre israelita nikani mräkä bren bren ngwena nebe Jesuye, ñobtä ñan angwane ñänä nikani timon dere angwane, köbö jadükakrä nikani ta abko nämane ngibiare aisete.

Ngöbökwe ti juani, aisete ti ñan rabadre kwekbe kä ketetibe kanti. Abko kore se, niebare kwe.

44 Ye erere bkänä, Jesu namani niken kukwe ye mike gare nitre israelitaye sinagogate kwäräkwarä kä Judeate.^e

Jesukwe ni käräbare nimä ja töitike jabe

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 1 Abti bati, kä jatani ngwen dekä angwane, Jesu nämäne Nö Okwä Kri Genesaret (arabe kädianta Nö Okwä Kri

Galilea) ye köräbti angwane, ni kwati tö namani Ngöbö Kukwei nuai, kä namani Jesu kete dime ja ngätäite namani ruen Jesuye.

2 Ne btäräbe ni gwa gaka nämäne ruäre krade bätete, käkwe ru jakwe mikaninte krobu nō köräbti, btä Jesu okwä namani.

3 Jesu nikani, nakwani ru krati te. Ru te Jesu nakwani, ye abko ru Simónkwe. Jesu namanina rute, ru ngwiamna bäri ñöte kwe Simónye, bti namani tākänintbe Ngöbö Kukwei dirire ni kwatiye.

4 Jesukwe diribare ünän angwane, niebare kwe mda Simónye:

Ñö okwä bäri mente nguse, ye kanti ru ngwena, bti munkwe krade kita ñöte gwa gakra, niebare Jesukwe Simónye.

5 Abtä Simónkwe niebare Jesuye:

Dirikä, deo abko kä kuin gwa gakra. Nunkwe sribinirira kri dibire ta. Nin nun käbä nibi jire

chi, akwa mata ti juen gwa gaenta, aisete ti bike niken, niebare kwe ie.

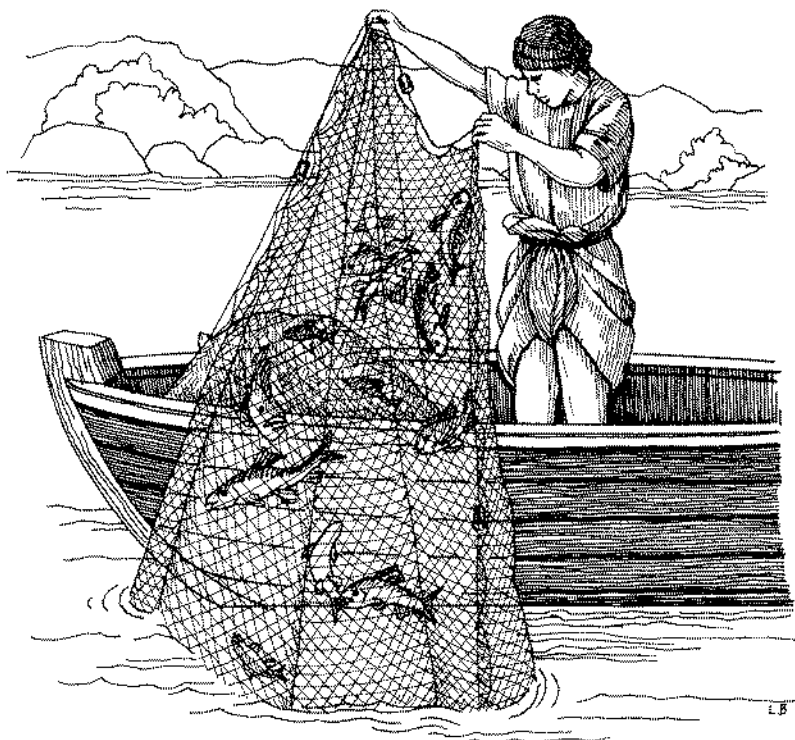
6 Ye kwrere bkänä, Simón nikani sribi mukobe, namanintre nō okwä nguse kanti, käkwe krade kitani ñöte angwane, batibe gwa neketaninte kabrekabre krade ietre se kwrere. Krade namani nötöte bee kisete gwa täni. 7 Amne sribi muko kwekwe nämäne ru mdate abko namanintre kärere, kä namani kise minienkä ietre abko rikadre die mike gwa ükekrö abkokäre. Erere sribikä nämäne ru mdate, ye nikani gwa ükekrö siba amne gwa ükaninkrö ru krobu bti tabe kwetre. Gwa namani ñakare rute ya, aisete bäsi ru namani niken neen jökrä ñöte nguse gwa däbä täni Simón okwäbti. 8 Yebtä ja namani ruen käme btä ngite Jesu ngwärecri Simón Pedroye, aisete nikaninbe ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwärecri, käkwe niebare ie:

Ti Dänkien, ma deme ti ngwä. Ti abko moto kämekäme dikaro, aisete nän mento tibtä, niebare Simónkwe Jesuye.

9-10 Simónkwe ñäkäbare kore Jesuye, ñöbtä ñan angwane Simón btä Zebedeo ngäbriänkätre kädian nämäne Santiago btä Juan abko käkwe ñan gwa gabare jire erere gwa gani kwetre aisete, Jesu diebti-be gwa gani kabre kore kwe

^e 4.44 kä Judeate. Manuscrito bäri kuinkuin, yebtä Judea tä tikani.

Manuscrito ñakare bäri kuin, btä Galilea tä tikani.

Simón tä gwa gaen kradebti (Lucas 5.1-11)

nükani gare ietre aisete, tõi ñan namani krütare. Kwrere ni mda mda nämane näin siba Simónbe ñan tõi namani krütare arato, gwa gani kabre kwetre yebtä. Simónkwe ñäkäbare kore Jesu-ye, abtä Jesukwe niebare mda ie:

Simón, ma abko gwa gaka, akwa mtare mentokwäre ma jatadi ni gaen Ngöbökrä, aisete ma ñan rekwetaka tibtä, niebare kwe ie.

11 Yebti Simón, Santiago btä Juan nikani ru ngwenante nebe ñö köräbti jate, käkwe jändrän jökrä kwe mikaninte, bti nikanintre Jesube.

Ni iti kwata bren lebra kisete abko Jesukwe mikani quinta
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

12 Bati Jesu nämane jutate angwane, ni iti bren lebra kisete, abtä ngütüete ngrabare nükani abko ie Jesu jatabare angwane, nikani ngitiekä ngwäre timonkwäre Jesu mikakäre ütiäte, käkwe niebare ie:

Ti Dänkien, ma tõi ti mikaita quinta ne ngwane, makwe ti mikata quinta, ie ti tõi nibi, niebare kwe ie.

13 Angwane Jesukwe kise mikani btä, käkwe niebare mda ie:

Ma rabata quinta, ie ti tö nibi, aisete gwängwarbe ma bike nebeta quinta, niebare Jesukwe ie.

Ye btäräbe ni kwata ngütüete ngrabare ye kwata namaninta quinta jökrä ngrabare.

14 Angwane Jesukwe niebare krörö mda ie:

Tikwe ma mirita quinta, ye makwe ñan nie jire chi ni mda mdaye, akwa ma rika ja kwata quinta mike tuare ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäreye amne ni bren kore tä nebeta quinta abko käkwe jändrän mden mden biandre niebare Moisékwe, ye erere ma rika ngwena biandre Ngöböye ma rabadre dbe niara ngwärekre abkokäre. Yebtä abko ma nenante quinta abko rabadre gare ni jökräye, abkokäre ma rika jändrän ye ngwena. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

15 Jesukwe ja dokwä tākāni kore ni mikaninta quinta kwe yebe, akwa kukwe nakaninkä, yebtä abko bäri ni jökrä namani Jesu kädriere niken juta ngrabare temen, abkotari ni mda mda namani nüke ja ükekrö kwati mda Jesu kukwe nuakäre, ruäre bren abko Jesukwe mikadreta quinta abkokäre namanintre nüke. **16** Akwa Jesu abko nämāne niken käre kä kaibete blitakäre Ngöböbe.

Ni ruen ñakare ngrabare abko Jesukwe mikaninta quinta
(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

17 Bati Jesu nämāne dirire mda angwane, nitre bariseo btä

Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikatre nünanka juta ketareketa te Galilea amne Judea ngrabare temen, ruäre abko nünanka juta Jerusalente nükani, namani tākānintbe Jesu kukwei nuen. Ye ngwane Dänkien Ngöbö di kri nämāne Jesubtä ni bren bren mikakäreta quinta. **18** Jesu nämāne dirire gwi angwane, ni ruen ñakare ngrabare abko kisetē ñan dikaka kä, mikani jänkwatabti abko ni mda mda nükani ngwena ja ñāte, tö namanintre niken ngwena nebe gwi Jesu ngwärekre. **19** Akwa ni namani kwati dikaro aisete, ñan namani tuen ngwiane gwä ietre. Abtä nikanintre jubti käin, käkwe ju mkä tikaninkä abko te ta ni bren ye gibianinkä köbtä käin timon kwetre, nükani ngitiekä temen Jesu ngwärekre ni kwati okwäbti se kwrere.

20 Nitre nükani ni bren ngwena amne ni bren ye namani tödeke kwatibe Jesubti namani tuen ie, käkwe niebare ni bren yeye:

Ma ngite Ngöbö rüere, ye tikwe dininkä mabtä ti mräkä, niebare kwe ie.

21 Angwane Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikatre btä nitre bariseo namani töbike krörö Jesubtä: Ngöbö aibe tä ni ngite niara rüere denkä mento nibtä amarebti, ise ñobtä abko ni se tä ñāke kore Ngöbö rüere se! namanintre töbike kore Jesubtä. **22** Akwa niaratre namani töbike kore ye abko gani Jesukwe. Abtä niebare kwe ietre:

¿Nobtä munta töbike kore tibtä yere? **23** ¿Dre abko bäri nuäre niedre? ¿Ma ngite Ngöbö rüere, ye tikwe dininkä mabtä abko bäri nuäre niedre ya? o ¿Näin krö, nän dikekä abko bäri nuäre niedre ya? **24** Akwa ti, Ni Kä Nebtä Ngobo ne ie Ngöbökwé ja di biani mun ngite Ngöbö rüere diankakäre mento munbtä kä nebtä, ye abko ti bike bä mike tuadre munye, niebare Jesukwe.

Bti niebare kwe ni ruen ñakare ngrabare yeye:

Näin krö. Jänkwata makwe ye den kisete amne nänta ja gwiriete, niebare kwe ie.

25 Btaräbe, ni jökrä okwäbti, ni ruen ñakare ngrabare ye naninkrö krö, käkwe jänkwata bti nämane temen diani kisete, bti nikaninta ja gwiriete Ngöbö käikitarekä kwärä se kwrere.

26 Yebtä ni nämane kwati ye ñan töi namani krütare amne namani Ngöbö käikitarekä jökrä, kä namani niere krörö jae kwärikwäri:

¡Aiteeje, mtarebra ñan nikwe jändrän kuin turi ya! Jändrän ne kwrere ni ngämi tuen jire bati, erere nikwe tua mtare yera, ni jökrä namani niere kore jae kwärikwäri.

Jesukwe Leví käräbare ja töitike jabe

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

27 Nebti Jesu nämane jutate, nikaninta angwane, kä jändrän ütiä käräkrä gobran romanobokrä, ye kánti ta nikani mda amne, ni kädian nämane Leví

nämane tākānintbe jändrän ütiä kärere yete, kánti Jesu nikani mate angwane, Jesu okwä namani kwekbe Levibtä, kākwe niebare ie:

Brän tibe, niebare kwe Levíye.

28 Angwane jötrö ngwarbe Levíkwe jändrän jökrä mikaninte, nükani dikekä krö, bti nikani Jesu jiebti.

29 Abti Leví tö namani Jesu mikai ütiäte, kākwe bieta köböi kitani ja juete mda Jesukrä. Ye ngwane ni jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä namani kwati tākānintbe, btä ni mda mda nämane tākānintbe mröre siba mesabtä Jesube. **30** Yebtä abko, nitre bariseo btä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre reketaka jakri bariseobe abko namanintre ñäke nitre ja töitika-ka Jesube rüere, kākwe niebare ietre:

Nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä abko käme amne ni mda mda kukwe nuenkä kämekäme amarebti munta mröre siä kwatibe te amne munta dö ñaen bentre sere, niebare kwetre.

31 Nitre bariseo kākwe ñäkäbare kore, ye jarabare Jesuye angwane, Jesukwe ja bä mikani ni kräkä bianka kwrere amne nitre jändrän ütiä käräkä amne nitre kukwe nuenkä kämekäme, ben nämane mröre ye bä mikani ni bren kwrere kwe, kākwe niebare krörö mda ietre:

Ni kuin, bren ñakare ye abko ñan tä ni kräkä bianka ribere jabtä, akwa ni bren bren abtä tä

ni kräkä bianka ribere jabtä abko ti tö nibi niei munye. **32** Ni ie ja ruen kuin deme au Ngöbö ngwärekre mun kwrere, ye abko ñan ti jatani kärere Ngöbö kukwäre, akwa ni kukwe kämekäme nuenkä Ngöbö rüere ye mden abko ti jatani kärere Ngöbö kukwäre, niaratre käkwe ja ngite niedre Ngöböye, bti kukwe kämekäme kitadre temen kwetre amne tödekadre Ngöböbti kwetre, abkokäre ti jatani. Abko kore se, niebare kwe nitre bariseoye.

Ñobtä nitre ja töitikaka Jesube ñan nämane ja bäine

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

33 Abti nitre bariseo käkwe niebare krörö Jesuye:

Nitre nänkä Juan Bautistabeta nitre nänkä nun bariseobe abko käre tä ja bäine Ngöbökrä, käre tä blite Ngöböbe. ¿Se ñobtä abko, nitre ja töitikaka mabe abko käre mröre, käre dö ñaen akwa, ja bäine ñakare Ngöbökrä sere? niebare kwetre ie.

34 Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe ja bä mikani ni ja mikaka gure kwrere amne, nitre ja töitikaka ben abko bä mikani kwe ni ja mikaka gure kukwe muko kwrere, käkwe niebare nitre bariseoye:

Ni iti tä niken ja mike gure angwane, tä kukwe muko kwekwe nübaire kä ngwiankäre nuäre gwaire jabtä, ye ngwane ¿ni ja mikaka gure ye tädre siba bentre angwane, kukwe muko ye raba moto ulire ja bäine ya? Ñakare.

35 Akwa ni ja mikaka gure ye

järikadre kukwe muko okwäbti, ye ngwane rabadre ja bäine abko kore rakadikä nitre ja töitikaka tibe yebtä, niebare Jesukwe ietre.

36 Kukwe ngwianintari ja bänbtä, abtä Jesukwe kukwe bä mikani krörö dän btinbtä amne uba döi btinbtä, käkwe niebare:

Ni ñakare jire iti këta dän btin tikekä, bti tä dän ngututu gudike, ñobtä ñan angwane nikwe dän btin kukwän tikadrekä, ye ngwane dän btin juandre ngwarbe. Erere arato, dän ngututu gudikadre kukwän btin bti, ye ñan rabadre kuin. **37** Erere arato, chibo kwata dikani kira uba döi ngwäre, te ni ñan raba uba döi mräre keke mikadre kwaka, ñobtä ñan angwane uba döi bänän jatadre dime amne rikadre nokrekä, ye käkwe chibo kwata ngututu trekadre amne rikadre ngwarbe uba döi kwaka ben ngöi jökrä arato. **38** Mden kisete, uba döi mräre mikadre kwaka abko kekadre chibo kwata btinte, uba döi amne chibo kwata ñan rikadre ngwarbe. **39** Mdakäre abko, nita uba döi sribebare kira ñaen, yebti ni ñan töta nebe uba döi mrä ñaen mda, ñobtä ñan angwane ni uba döi kira ñaka, ye këta uba döi kira abko bäri bänänte niere. Ye kwrere arato, mun ñan tö kukwe btin dirita tikwe kaen ngäbti, tuen tie. Mun ñan tö kukwe ngututu diribare kira tuaimetre, kukwe dirita tikwe kakrä ngäbti, aisete tita kukwe ne niere munye. Abko kore se, niebare Jesukwe.

*Chibo kwata dikani uba dōi ngwäre bā nāmāne kore Jesu nāire
(Lucas 5.36-39)*

Jesu abko bāri ūtiāte kōbō jadükakrā yebti ta

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 1 Abti bati Jesu nikani dike-
kä nura ngätāite kōbō jadü-
kkrā nāire mda angwane, nitre
ja tōitikaka ben nāmāne nāin
siba, kä nikani trigo ngwä ötō ji

ngrabare kwetadre jae; nikani
münente, münente, nikani kwete
ji ngrabare. **2** Yebtä abko, nitre
bariseo nāmāne nāin ruäre,
kākwe niebare nitre ja tōitikaka
Jesubeye:

¿Ye ñobtä jändrän ñan
nuendre jire chi kōbō jadüka-
krā nāire nieta abko mun nibi

nuene sere? niebare kwetre ietre.

3-4 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Bati David btä rükä kwekwe, ie mrö namani krübäte angwane, kukwe nuenbare krörö kwetre: Ju nuäre ngwiandre kánti ban deme nämane mikani Ngöbö ngwärekri, ye kánti David nikani gwä, ban diani kwe, bti kwetani kwe rü muko kwekwe ben. Ban ye abko, David btä nitre nämane ben käkwe ñan kwetadre jire chi, ñobtä ñan angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre aibe käkwe kwetadre niebare Ngöbökwé, akwa niaratre käkwe kwetani, akwa namani ngite ñakare. Ngöbö Kukwei yebtä mun tarä ñäke ruen tie. **5** Ye kwrere abko, köbö jadükakrä näire yebti ta abko ti Ni Kä Nebtä Ngobo abko bäri ütiäte, aisete nitre ja töitikaka tibe rabadre dre dre nuene köbö jadükakrä näire abko ti di tarä niere ietre. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

Jesukwe ni mikaninta quinta köbö jadükakrä näire

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

6 Abti köbö jadükakrä mdara jire te, Jesu nikani sinagocate, kánti namani dirire angwane, ni iti küde ruenkri ara jire ngrötani ie nämane yete. **7** Ye ngwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre btä nitre bariseo nämane yete arato. Jesukwe ni ye mikadreta quinta köbö

jadükakräte ne ngwane, Jesukwe ja mikani ngite Ngöbö rüere nie-dre kwetre Jesu rüere ni mda mdaye, abkokäre namanintre Jesu ngibiaretari kisere ni küde ngrötani yebtä. **8** Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre amne nitre bariseo nämane töbike ño Jesubtä, ye Jesukwe gani btätre, käkwe niebare krörö ni küde ngrötani yeye:

Jakwe ni jökrä ngwärekri nete, niebare kwe ie.

Erere ni ye nikani, namani nünaninkä ni jökrä ngwärekri se kwrere angwane, **9** Jesukwe niebare nitre bariseoye amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre:

¿Köbö jadükakrä, yebtä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye kätä dre niere? ¿Jändrän kuin nuendre ni mdakrä ya? ¿Kukwe käme nuendre ni mdabtä ya? ¿Ni bren mikadreta quinta ya? ¿Ni bren tuametre krüte ja okwäbti ya? Dre nuendre metrerere niere tie munkwe, niebare Jesukwe ietre.

10 Bti Jesukwe mikani ñäräre jire jökrä ja bäre temen, bti niebare kwe ie:

Küde ngököte, niebare Jesukwe ie.

Ye erere ni ye käkwe küde ngökaninte angwane, küde namaninta kuin batibe ie. **11** Yebtä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre btä nitre bariseo käkwe kä mikaninkäbe romone, mätä namani kri Jesubtä, kä namani niere jae kwärikwäri:

¿Nikwe dre nuendi ni noko kitakrä ngite ruen? namanintre niere jae kwärikwäri Jesu rüere.

Jesukwe ni dianinkä ni jätäbti nibu ja kukwei ngwianka
(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

12 Abti bati Jesu nikani blite Ngöböbe ngitiobti käin. Ye kánti kä nükanu ngwen ie blitabtä Ngöböbe. **13** Kä nükanu ngwen dekä angwane, Jesukwe nitre nänkä ben ye käräbare ja kánti, bti nitre ye ngätäite ni dianinkä ni jätäbti nibu kwe ja kukwei ngwianka. **14** Ni dianinkä Jesukwe abko nere:

Simón, (ne mden Jesukwe kädiani Pedro arato); btä niara etba kwe Andrés; arato Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé;

15 btä Mateo, Tomás, btä Alfeo ngobo Jacobo; arato Simón Zelote

16 btä Jacobo etba kwe Judas btä Judas Iscariote. (Judas Iscariote ne mden käkwe Jesu kitani ngise müre ketadre.)

Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta

(Mateo 4.23-25)

17 Nebti Jesu nämane ngitio-bti ni dianinkä ni jätäbti nibu kwe ye ben, nikaninta motokwäre, namaninta kiabti ngüsrüri. Ye kánti ni kwati nänkä ben, btä ni kwati nünanka kä ketareketare kä Judeate, juta Jerusalénte amne ni nünanka mren köräbare juta kädianta Tiro amne Sidón ye

ken, käkwe ja ükaninkrö kwati Jesu ngibiare ngäbti, btä Jesu nükaninta. **18** Ni nükanu kwati ne abko jatani Jesu kukwei nuakäre. Ni bren bren abko Jesukwe mikadreta quinta, abkokäre jatanu. Ni ruäre abko nämane ja tare nike üai käme kisete abko namani nebeta quinta Jesu diebti. **19** Erere arato, Jesu die namani kri ni mikare quinta, abkotari ni jökrä bren bren tö namani Jesu nuainbtä, erere namani nuenbtä angwane, namanintre quinta Jesu diebti.

Jesukwe diribare ni kwatiye
(Mateo 5.1-12)

20 Jesukwe ni bren bren mikaninta quinta, yehti nitre ja töitikaka ben amne ni mda mda nämane näin ben, ye mikani nāräre jökrä kwe, bti niebare kwe ietre:

Mun bobre bobre, ye abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre munbtä, ñobtä ñan angwane Ngöbö tö gobrane munbti.

21 Mun ruäre tä mrö nike mtare, ye abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre munbtä, ñobtä ñan angwane mun ye abko ie Ngöbökwé mrö biandi ere.

Mun ruäre tä ja müaire kä nebtä kukwe batakä ngwarbe btä, ye abko Ngöbökwé die mikadi amne kä rabadi nuäre

munbtä, ñobtä ñan
angwane mun ye abko
käkwe kötadi bänänte
mrä.

22 Mdakäre abko, ti Ni Kä
Nebtä Ngobo Kwrere ne
mikabtä täte, ni mda
mdakwe bätä ngwiandi
munbtä, ñan tö rabadi
mun tuai ketetibe jabe,
käkwe mun juanditari
amne ñäkädi taretare
kwe munye.

Ni moto kämekäme btä
ñäkä raba kämekäme, ye
kwrere jire ñäkä rabadi
munbtä, mun ye abko
Ngöbökwe die mikadi
amne kä rabadi nuäre
munbtä, aisete mun ñan
raba ulire.

23 Munkwe ja tare nika kore
angwane, munkwe kä ngwian
bäri nuäre jabtä amne mun rika
nakwenkä kwäräkwärä, ñobtä
ñan angwane munkwe ja tare
nikadi ye ütiäre abko Ngöbökwe
jändrän kuin biandi munye kä
kainbti sete. Munkwe kä ngwian-
dre nuäre kore jabtä arato, ñobtä
ñan angwane nitre mun mikaka
ja tare nike, ye mräkä kirakira
käkwe nitre Ngöbö kukwei niekä
kira abko mikani ja tare nike
kore arato, niebare Jesukwe.

24 Bti ni ngwian bkäne krikri
btä Jesukwe blitabare krörö:

Mun ngwian bkäne krikri
tödeke ñakare Ngöböbti
akwa, ngwian kabre
munkwe aibehti munta
tödeke, aisete kä nuäre
kä nebtä aibe tä

munkwe, ñobtä ñan
angwane mrä abko
jändrän Ngöbökwe ñan
rabadi jire chi munkrä.

25 Ye abko, mun ngwian
bkäne krikri käta mröre
trinetrine mtare kä
nebtä, aisete munta nüne
jäme, mun Ngöbö
Kukwei töbikaire ñakare.
Mun ye abko käkwe mrö
nikadi tare jakän.

Erere arato, mun ngwian
bkäne krikri käta kötö
kuin bänänte mtare,
akwa mun Ngöbö käi
ngwen nuäre ñakare
jabtä.

Ye aisete mun ye abko
moto rabadi ulire ulire ja
müaire tare jakän.

26 Mdakäre abko, kira nitre ni
ngökaka jatani ja Ngöbö
kukwei niekä niere, mika
nämane ütiäte ütiäte ni
jökräkwe, ye kwrere mun
mikata ütiäte ütiäte jae
mtare.

Akwa mtare munta Ngöbö
mike ñakare ütiäte jae,
aisete mrä angwane,
Ngöbökwe ñan mun
mikadi ütiäte jae.

Mun ye abko bobrera
jakän. Abko kore se,

niebare Jesukwe ni ngwian
bkäne krikribtä.

Nikwe ni rüe taredre
(Mateo 5.38-48; 7.12)

27 Jesukwe niebare:

Mun ti kukwei nuaka nete, ye
ie ti bike niere krörö: Munkwe

mun rüe tare. Nire nire mätä munbtä abko kräke munkwe jändrän kuin nuen. **28** Nire nire käkwe mun rätäkä taretare, ye kräke munkwe jändrän kuin kuin kärä Ngöböye. Nire nire käkwe mun mikadre ja tare nike krübäte, ye kräke munkwe blita Ngöböbe. **29** Erere arato, nane ni mdakwe ma meta ngwäre küde ruenkri yebtä ma mikakäre ngwarbe jae ne ngwane, makwe ja ngwäre kwäräkri mika demaindre ie ja mäkäkäreta ben. Akwa makwe ñan ja ngie mika. Erere arato, nirekwe dän bäri kuin makwe ja mriatekrä tä mabtä ye dianka makän angwane, dän raba ötadi mabtä, ye makwe bian ie arato. **30** Nirekwe jändrän munkwe kärä munye, ye erere munkwe bian ie. Erere arato, nirekwe jändrän jen munkwe dianka munkän, munkwe ñan ja ngie mika amne munkwe ñan käräta ie. Munkwe kukwe ne nuendre kore angwane, munkwe mun rüe taredre. **31** Ni mda mdakwe jändrän kuin nuendre munkrä, ie mun töta nebe, ye kwrere munkwe jändrän kuin nuen ni mda mdakrä.

32 Mdakäre abko, ni moto kämekäme tä ni niara tarekätarekä tarere, ye kwrere munkwe ni mun tarekätarekä aibe taredre arato angwane, ¿Ngöbökwé ütiä biandi munye, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ¿dre bä jene nuenta munkwe ni moto kämekäme ngwä? ¿Ye ñan kukwe nuenta ni moto kämekämenkwe arabe munta nuene siba

ya? **33** Erere arato, ni jändrän kuin kuin nuenkä aibe kräke ni moto kämekäme tä jändrän kuin kuin nuene, ye kwrere ni jändrän kuin nuenkä munkrä aibe kräke munkwe jändrän kuin nuendre angwane, ¿Ngöbökwé ütiä biandi munye, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ¿dre nuendre munkwe ni moto kämekäme ngwä kore? ¿Ye ñan kukwe nuenta ni moto kämekämenkwe arabe munta nuene siba ya? **34** Ne kwrere arato, ni moto kämekäme aibe tä ngwian bien ütiädre jae kwärikwäri, bti tädre tödeke ngwian jakwebti kwärikwäri. Ye kwrere ni ie mun tö rabadre ja di käräi amne ngwian tädrera kwe mun die mikakrä aiseite aibe ie, munkwe ngwian biandre ütiädre angwane, ¿Ngöbökwé ütiä biandi munye, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ¿dre bä jene nuenta munkwe ni moto kämekäme ngwä? ¿Ye ñan kukwe nuenta ni moto kämekämenkwe arabe munta nuene siba ya?

35 Ne mden kisete, munkwe ñan mun mräkä aibe die mikadre, akwa munkwe mun rüe tare dre amne munkwe jändrän kuin nuen mun rüe die mikakrä. Erere arato, munkwe ngwian bian ütiädre mun rüeye angwane, munkwe ñan biandre ütiä diankräta töre kwäräkri jae. Munkwe nuendre kore ne ngwane, Ngöbökwé sribi mun rüekrä ye ütiä biandi kri munye kä käinbti. Erere arato, mun rabadri Ngöbö Kri Kä Käinbti ngobore, ñobtä ñan

angwane ni diän diän kräke Ngöbö ütiäte ñakare amne ni moto kämekäme tä nüne Ngöbö rüere, akwa Ngöbö mandama kräke, aisete ye kwrere mun rabadre arato. **36** Ni jökrä ruentari tare Ngöbö mun Rünye, ye kwrere munkwe ni jökrä ngwian ruentari tare jae, niebare Jesukwe.

Ñan ñäkädre ni mda mda rüere

(Mateo 7.1-5)

37 Jesukwe niebare:

Ngöbökwé ñan kukwe ükadre te mun rüere, abkokäre munkwe ñan bika kri, käkwe ni mda mda bä mika käme ja käne. Erere arato, Ngöbökwé ñan mun mikadre ngite, käkwe mun mikadre ja tare nike kärekäre, abkokäre munkwe ñan bika kri, käkwe ni mda mda mika ngite ngwarbe. Ni mdakwe ja mika ngite mun rüere, ye munkwe dian jabti ta angwane, mun ngite Ngöbö ngwärekwé, ye Ngöbökwé diandikä jire jökrä munbtä arato. **38** Ye kwrere arato, nireta jändrän mdei nike, ie munkwe jändrän bian ngwarbe angwane, Ngöbökwé jändrän biandi munye. Ye abko, munkwe jändrän ñäkädi kuin täte, ye kwrere Ngöbökwé jändrän biandi kuin täte munye. Ye mden kisete, munkwe jändrän biandre ngwarbe ño ni mda mdaye, ye kwrere Ngöbökwé jändrän biandi munye arato, niebare Jesukwe.

39-40 Bti Jesukwe kukwe bä mikani krörö mda:

¿Ni ja töitikaka, ye bäri töbtä kri ni dirikä ie yekrä ya? Ñakare,

akwa ni ja töitikaka, ye käkwe ja töi tikadre ünän jökrä angwane, batibe rabadre töbtä dirikä ie ye kwrere, aisete mun ngämi ja töitike ünän, känenkri mun abko ni krörökrörö kwrere: ¿Ni ie kä tuen ñakare, ye raba ni mda nia-ra kwrere jie ngwen kuin ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ni nibu ie kä tuen ñakare ja kwrere rikadre ja jie ngwena kwärikwäri ye kä oko romon mdente tuen ñakare ietre, aisete betadrekä jräte amne rikadre ngwarbe gwaire. Ne aisete, mun ngämi ja töitike ünän, känenkri munkwe ñan bika kri, kä rika ni mda mda jie ngwena, niebare kwe.

41 Jesukwe kukwe mda bä mikani krörö, käkwe kukwe käme nikwe bä mikani kri oto bäri kri kwrere amne, kukwe käme nuenta ni mdakwe abko bä mikani kä büre chi kwrere, käkwe niebare:

¿Kri oto bäri kri tä ma okwäte, ye ño abko ma töbikare ñakare jae amarebti kä büre chi ma mräkä okwäte, abkobtä mata nebe ja ngwen ruen tare yere?

42 ¿Ye ñobtä kri oto bäri kri tä ma okwäte abko mata dianka nütüre ñakare jae amarebti, kä büre chi ma mräkä okwäte abko, ie mata niere: Ti mräkä, kä büre ma okwäte ye, ti tuemetre denkä jae, mata niere ie? ¡Ye ñan ngwarbe, mata ja bä mike kuin ma mräkäbtä, käta kukwe nuene kore yera! Makwe kri oto kri ma okwäte, ye ara jire dianka käne jae, bti kä raba tuenta kuin mae angwane, batibe makwe kä büre

chi ma mräkä okwäte ye dianka mda ie. Ye kwrere, munta kukwe nuene bäri kämekäme abko okwäbti, ni mdata ja mike ngite chi abko munkwe ñan bika bäri kise ngwen btä. Munkwe ñan ñäkä jire chi ni yebtä, akwa kukwe käme, yebtä mun raba moto ulire, bti kukwe ye tuemetre jire jökrä käne, abti mun raba mun mräkä die mike, niebare Jesukwe.

Jesukwe ni töi bä mikani kri ngwäbtä

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

43 Bti Jesukwe kukwe mda bä mikani abko krörö:

Kri ngwä kuin kwetadre ñan ngwäta nebe käme. Erere arato, kri ngwä käme kwetata ñakare, ye ñan ngwäta nebe kuin.

44 Ye mden kisete, ngwäta kuin ya, käme ya, yebtä kri kuin ya, käme ya tä nüke gare nie. Ne aisete, ¿kri tukwäte tukwäte btä nita higo ngwä kuin kwetadre ötö ya? Ñakare. Erere arato, ¿kri mda mda tukwäte tukwäte btä nita uba ngwäkä ükekrö ya? Ñakare.

45 Ye kwrere jire abko, ni moto kuin ne ngwane, nita blite kuin ni mda mda die mikakäre, akwa ni moto käme ne ngwane nita blite ngwarbe diän diän jirekäbe, ye abko ñan tä ni mda mda die mike, ñobtä ñan angwane niara abko töi käme, yebe tä nüne. Ne aisete ni moto ño amne ni töi ño, ye kwrere nita blite, niebare Jesukwe.

Ju mikaka nibu

(Mateo 7.24-27)

46-47 Bti Jesukwe niebare mda:

Mun ti kukwe nuaka nuaka nete, ye ngätäite ni ruäre kätä ti Dänkien, niere tie akwa, tita kukwe nuemna abko erere tä nuene ñakare. Ni ye kwrere abko, ti bike bä mike ni krörö btä munye: **48** Bati ni nämane iti, kä nikani ju mike ñö köröbtä. Käne kä muani mente nguse nguse kwe, bti ürä kuin nökanı kwe ju gräre, bti ju mikani kuin jäkwatabti kwe. Abti bati ñü jatani temen, ñö nikani niren niren jate, jatani mate dite jubtä se kwrere, akwa ju mikani kuin kwe, aise-te nin ñö nikani ngwena kän. Ye kwrere abko ni ti kukwe nuaka nuaka abko ie tita dre dre nuemna, erere tä nuene, ni ye abko ni iti käkwe ju mikani kuin ye kwrere. **49** Akwa ni mdara jire käkwe ju mikani ñö köröbtä arato abko käkwe ürä nökanı känime ümante abko ñü jatani temen, ñö nikani niren niren kri jate, jatani mate dite jubtä. Ju ye abko namani jueme, aisete ñö jatani mate btä, nikanınbe temen, nikani ngwarbe jire jökrä. Ye kwrere abko, ni ti kukwe nuaka nuaka abko ie tita dre dre nuemna akwa tä nuene ñakare, ni ye abko ni iti käkwe ju mikani jueme, nikani temen ye kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe ni kwatiye.

Rükä dänkien romanobo käkwe tödekani metre Jesubti
(Mateo 8.5-13; Juan 4.43-54)

7 1 Jesukwe blitabare ünän ni kwatibe, yebti nikani mda juta Capernaúmte. 2 Ye kánti rükä dänkien romanobo nämane nüne iti. Ni ye abko kwe, ni nämane iti sribikä jakrä. Sribikä ye abko mika nämane ütiäte kri kwe abko näkäni bren jume, namani tu neketebe kän. 3 Ne btäräbe Jesu nämane Capernaúmte kädrie namani jabtä ni rükä dänkien ye okwäbti. Jötrö ngwarbe, niara käkwe nitre unbre ji dokwäte nitre Capernaúmbo ngätäite juani Jesu kärere sribikä jakwe miketa quinta. 4-5 Erere nitre unbre ji dokwäte ye jatani, nükani Jesu kánti, kä namani ribere kisere krörö Jesuye:

Nitre rükä dänkien abko ñakare israelita. Niara romanobo bkänä akwa, ni israelita tare kri kwe. Niara arabe käkwe ngwian blani sinagoga jue ütiä biankrä nunkrä Capernaúm nete, aisete niara ütiäte, aisete makwe sribikä kwe mikadreta quinta kräke, ie nun tö nibi abko namanintre ribere kisere kore ie.

6 Te Jesu nikani bentre, nikanina nebe nitre rükä dänkien ye gwirie ken angwane, nitre rükä dänkien ye käkwe kukwe muko juani ruäre Jesu ngäbti ja kukwei niere, käkwe niebare Jesuye:

Nitre rükä dänkien käkwe ja kukwei niemna mae abko nun ki

niere ma ngäbti abko krörö: Ti Dänkien, ni ütiäte ñakare ti ne kwrere abko gwiriete ni ütiäte ma ye kwrere nin rükadre jire chi ruen tie, aisete makwe ñan ja nikadre dikaro rükakäre ti gwiriete, nibi ruen tie. 7 Ma bäri ütiäte, ye mdenbtä abko nin ja nüke töre jire chi tie, niken ma kärere au sribikä tikwe miketa quinta, aisete tikwe ni mda aibe juni ma kärere. Akwa sribikä tikwe rabadreta quinta abko makwe niedre jirekäbe menteninbe angwane, rabadita quinta abko gare tie abko ti tö nibi ribei mae, 8 ñobtä ñan angwane ni mda bäri ütiäte ütiäte, ben tita sribire, käta dre nuemna tie, erere tita nuene. Erere arato, nitre rükä tä sribire tibe abko tita juen, ye tä niken jötrö ngwarbe. Jakwe, tita niere ie, jötrö ngwarbe tä kite. Mdakäre abko, ni klabore tikwe, ie sribi ne nuene, tita niere, jötrö ngwarbe tä nuene. Ne aisete, tita dre niere, erere tä nebe bare täte jökrä. Ye kwrere arato, makwe dre dre niedre sribikä bren tikwebtä abko erere rabadi bare täte mae ruen tie, aisete tita ja di ribere kore mae, niemna kore nitre rükä dänkien kwe mae, niebare rükä dänkien kukwe mukokwe Jesuye.

9 Yebtä Jesu ñan töi namani krütare mda, käkwe ni nämane näin ben mikani ñäräre jökrä, bti niebare kwe ietre:

Ni tödeke kwatibe Ngöböbti ni ne kwrere, nin ngämi kwen jire tie nitre israelita ngätäite amarebti ni menteni nünanka juta

mdara jire te tä tödeke kwatibe Ngöböbti nüke kwen mtare tie nere, niebare Jesukwe ni kwatiye kore.

10 Bti Jesu nikaninta ja jiebtí amne ni Jesu käräkä käräkä abko nikaninta janknu, nikani nebata nitre rükä dänkien kánti angwane, ni klabore nitre rükä dänkienkwe, ye namaninante kuinta, btä nikani nebata abko nakaninkä kore.

Meri ngobo itibe krütani kán abko Jesukwe mikaninta nire

11 Nebti Jesu nikani mda juta chi kädian nämane Naín kánti nitre ja töitikaka benbe angwane, ni mda mda nikani kwati siba ben. **12** Nikani ngitiekä jukwebtä juta chi Naín yete angwane, mürü ngwäkä jäjatani doboi mikadre, jänükani ngätäi ben. Mürü ngwäkä ye abko, meri kán brare krütani abko ngobo ngörä itibe kwe ben nämane nüne abko krütani kán. Mden abko ngwäkä ngwian nämane abko ben ni mda mda nämane näin kwati uliere siba, nükani ngätäi ji ngrabare Jesube.

13 Meri ngobo ngörä itibe kwe krütani kán, meri ye abko jatabare Jesuye amne namani ruentari tare kri Jesuye, kákwe niebare ie:

Ma bobre, ngäbäkre krüta tare makán ne abko, akwa makwe ñan müai jakán, niebare kwe meri yeje.

14 Ne btäräbe jänkwata bti mürü ngwäkä ngwian nämane, ye ken Jesukwe krötabare, bti

kise mikani jänkwatabtä kwe mürü ngwäkä yeje. Abtä ni mürü ngwäkä ngwianka namani nünaninkä jökrä angwane, Jesukwe niebare mürü ngwäkä yeje:

Ngäbäkre, nüketa nire tita niere mae, niebare kwe ie.

15 Erere bkänä, mürü ngwäkä ye nukanintabe nire batibe. Ngäbäkre ye nükani tákänintbe krö, bti nikaninbe bliteta se kwrere. Bti Jesukwe bianinta meyeye ni kwati okwäbti. **16** Yebtä abko, ni jökrä namani nekwetekä, akwa namanintre Ngöbö käikitekä, kä namani niere krörö Jesubtä:

Ni Ngöbö kukwei niekä kri nüke ni ngätäite nete mtare, köböire Ngöböta ni jen kwe die mike, namanintre niere, kä ngwiane nuäre jabtä Ngöbö käikitarekä kwärä se kwrere.

17 Jesukwe mürü ngwäkä mikaninta nire, ye abko kädrie namani batibe jökrä Judeate ta temen btä kä kiakia te Judea bäre temen abko nakaninkä kore.

Jesukwe blitabare Juan Bautistabtä

(Mateo 11.2-19)

18 Kukwe kuin ne namani bare Jesuye, ne abko nitre nänkä Juan Bautistabe nikani, kákwe niebare jire jökrä ie. Abtä Juan kwe nitre nänkä ben, ye käräbare nibu ja kánti, **19** bti ni nibu ye juani kwe ni Dänkien Jesu kánti abko ni Dianinkä juandre Ngöbö kwe ne abko Jesu ya, ñakare ya abko tö namani gai. Ñakare ne ngwane, ni mdara jire ngibiadre ngäbti ya, ño abko tö namani

gai, kākwe ni juani nibu kukwe ye ngwentari Jesuye. **20** Erere bkänä, ni nibu ye nükani Jesu kánti, kākwe niebare krörö ie:

Ni Dianinkä juandre Ngöbö-kwe rükadre ni ngätäite niebare, ye erere ma ara nükani ya o nun-kwe ni mdara jire ngibiadre abko nun juanba ngwentari mae, niebare kwetre Jesuye.

21 Jesukwe kukwe kani ngä-bti ñakare jötrö, akwa ne btäräbe ni kwati nämane ja tare nike bren bätäkä ngwarbe kisete abko Jesukwe mikaninta kuinta. Ni ruäre abko, btä üai käme nämane, kisete nämane ja tare nike abko Jesu namani juentari mento btä. Erere arato, ni kwati ie kä tuen ñakare abko ie Jesu namani kä mike tuenta ni juani nibu Juankwe ye okwäbti. **22** Bti Jesukwe niebare krörö mda ni nibu yeye:

Tita dre dre nuene tuata munkwe amne tita dre dre niere abko kukwei nuri munkwe, ye erere mun nän niereta Juanye. Amne munkwe nie krörö ie arato: Ni ie kä tuen ñakare abko ie kä nibi tuenta kuin amne, ni nakwente abko nibi dikekäta kuin kröta. Erere arato, ni bren bren lebra kisete abko kwata nibi nebata kuin jökrä amne ni olo ngidia-ninte abko ie ni kukwei nibi ruenta kuin. Erere arato, ni krütanikrütani abko nibi nüketa nire amne ni bobre bobre abko ie Ngöbö kukwei kuin mika nibi gare abko munkwe nie Juanye. **23** Erere arato, nire nire käta tödeke tibti amne ti ne ara

nükani tä nütüre amne ñan tä trö kwite tie, ni ye abko ie Ngöbö-kwe ja di biandi amne kä rabadi nuäre btä tikwe nini abko munkwe nie kore Juanye. Abko kore se, niebare Jesukwe ni nibu yeye.

24 Ni juani nibu Juankwe nikaninta angwane, nitre nämane yete ye ben Jesu rikaba blite krörö Juanbtä:

¿Mun nikani ni ño tuakäre kä kaibete? ¿Mikä juankata mürekwe nekwäre sekwäre, ye käta ni töi kwitaka jene jene nekwäre sekwäre bä mike, ni se kwrere tua nikani munkwe ya? **25** ¿Mun jananbare Juan mike ñäräre angwane, ni ja ükaninte kuin kākwe dän ütiäte kri kitani jabtä nämane yete abko mun jananbare mike ñäräre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane ni dän ütiäte kri kitani jabtä, ni ye kwrere abko tä nüne jame jrei gwiriete amne ñan tä nüne kä kaibete abko garera munye ruen tie. **26** ¿Akwa mun nikani ni ño mike ñäräre metre? ¿Mun nikani ni Ngöbö kukwei niekä mike ñäräre ñan ñan? Jänri, mun nikani ni kore mike ñäräre. Akwa Juan ye abko bäri Ngöbö kukwei niekä kri abko mun nikani tuen.

27 Juan ye mdenbtä tarä tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä: Ngöbö-kwe niebare:

Tikwe ja kukwei ngwianka juandi iti ma känenkri. Niarakwe ni töi mikadi biare ma käne, ji ükateta biare ye kwrere,

abko tä tikani kore Juanbtä.

28 Ne mden kisete, ti bike kukwe niere krörö munye: Ni jökrä därebare kä nebtä, ye ngä-täite ni ñakare jire iti abko bäri ütiäte Juankrä; akwa nire nire bäri bobre, ütiäte ñakare, bti Ngöböta gobrane, ni ye abko bäri ütiäte Juankrä, niebare Jesukwe.

29 Jesukwe Juan mikani bäri ütiäte kore, abtä ni kwati Jesu kukwei nuaka nuaka amne nitre ngwian käräkä gobran romano-bokrä nämane yete käkwe kukwe mikanintbe Ngöbökwé ni diantarikrä diribare Juankwe, ye abko era bä mikani, ñobtä ñan angwane niaratre käkwe ja mikani ngökadre ñöte Juanye aisete.

30 Akwa nitre bariseo btä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre namani yete Jesu kukwei nuen arato amne kukwe mikanintbe Ngöbökwé ni diantarikrä diribare Juankwe, ye abko niaratre namani mike ngwarbe jae, ñobtä ñan angwane ñan ja mikani ngökadre ñöte kwetre Juanye, ñobtä ñan angwane nin namani moto ulire kukwe kämekämenbtä aisete. **31** Ni jökrä käkwe töbikabare ñakare ja kwrere Juanbtä kore, abtä Jesukwe niebareta ietre:

Ne mdenbtä abko ni nünanka kä ne näire abko ti bike bä mike krörö: Kä jändrän rürümoinkrä jutate, kanti ngäbäkre tä nebe tākānintbe temen, kätä ñäke kri-kri mräkä mda mdaye, yebtä ti bike ni nünanka kä ne näire bä mike krörö: **32** Ngäbäkre tä niere

mräkäye: Nunkwe nörä jürü tärä mikakrä munye, akwa mun ñan tö nibi tärä mikai. Abtä ka ni moto mikakrä ulire abko nunkwe nini mda, akwa munkwe müaniri ñakare arato abko ngäbäkreta niere. Ye mden kwrere munta niere Juanbtä amne tibtä, aisete tita nitre ye bä mike kore, **33** ñobtä ñan angwane Juan Bautista nükani angwane, üai käme tä btä, aisete ñan tä mröre kri amne ñan tä dö ñaen, munta niere rüere. **34** Yebti ti, Ni Kä Nebtä Ngobo rükaba mda angwane, ti abko mröre büle kri-kri amne ti dö ñaen krübäte munta niere tibtä. Mdakäre abko, ti ja getaka ni diän diän ben amne nitre jändrän ütiä käräkä gobran romanobokrä tä tuen käme munye abko ben tita ja gete, abtä munta ñäke ti rüere arato. Ye mdenbtä abko mun ngäbäkre kwrere tita niere. **35** Akwa ni nüne töbtä era metre Ngöbö diebti nun kwrere, yebtä abko nun abko ni jen Ngöbökwé era metre abko nunta bä mike. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ñö rä bäne ütiäte kri kekani Jesu gotobti

36 Nebti bati, bariseo kädian nämane Simón käkwe Jesu ngwiani mröre ja gwiriete. Erere Jesu nikani, namani tākānintbe mesabtä Simón juete angwane, **37** meri bti kä ngwarbe nämane nüne juta ne arabe kanti abko Jesu nükani mröre Simón gwiriete gani kwe. Angwane ñö rä bäne ütiäte kri kädian nämane

Meri iti tä ñö rä bäne keke Jesu ngotobtä (Lucas 7.36-38)

nardo nämane jä bä ngwen kädianta alabastro dätebare boteare te, ye jänükani kwe Jesu kanti. **38** Müare kwärä nikani ngitiekä Jesu ngotobtä temen, kä nikani Jesu ngoto bätete ni klaborere, akwa ja okwä ñöibti bätäninte kwe. Jesu ngoto bätäninte ünän kwe, bti rötaninta kwe ja dokwä drüenbti, ngoto demainbare kwe, bti ñö rä bäne kekani kwe Jesu ngotobti, namani Jesu tarere kri mikakäre tuare ie. **39** Ye abko nakaninkä Simón, Jesu nubaikä mröre ja kanti ye okwäbti. Abtä Simón namani töbike krörö mda Jesubtä: ¡Jo! Ni noko Ngöbö kukwei niekä bkänä ne ngwane, ni ñö tä nuenbtä ngotobtä gadre kwe. Amne

meri se bti kä ngwarbe ni jökrä tä kädriere kämekäme rükadre gare btä ie arato bä amarebti se, Simón namani nütüre kore Jesubtä. Ne Jesukwe gani Simónbtä, **40** abtä niebare mda kwe bariseo yeye:

Simón, ti tö kukwe ngwiaintari kwati mae, niebare Jesukwe ie.

Simón käkwe niebare mda Jesuye:

¿Abko dre? niebare kwe ie.

41 Ne btäräbe, Jesu nikaninbe kukwe bä mike meri yebtä Simónye:

Bati ni nämane iti abko ngwian bkäne kri. Ni ye abko nämane ngwian bien ütiädre ni mda mdaye. Ni ye abko, ie ni

nibu kākwe ngwian kārābare ütiādre ie. Ni iti, bti rürümon ütiā nāmāne sientō krārike jire amne ni mda abko, bti rürümon ütiā nāmāne gre ketarīke.

42 Rürümon ütiā nāmāne krörö ni nibubti, akwa nin ngwian namani kwenta jire ietre bian-dreta ja ütiāreta. Abtä ngwian bkānkā kākwe niebare ietre: Tikwe ngwian bianba ütiādre munye, akwa ngwian ñakare munye biandreta ja ütiāre tie, aisetē ti bike rürümon ütiā mun-bti ye kākwhitekā jabtī jōkrā, niebare kore kwe ni nibu yeye. ¿Ni nibu ne mdenkwe ni ngwian bkānkā taredi bāri ruen mae? niebare Jesukwe Simónye.

43 Simónkwe niebare mda Jesuye:

Ni bti bāri rürümon ütiā kri kākwhitekā jabtī ngwian bkānkākwe, ni ye abko kātā ngwian bkānkā tarere bāri raba ruen tie, niebare kwe Jesuye.

44 Bti meri ye nükani Jesu ngoto bātete, ye Jesukwe mikani ñārāre, kākwe niebare Simónye:

Simón, ti nü gwi ma kánti nete, makwe ti miri ngwarbe jae, kākwe nin ñō bini jire chi tie ja ngoto bātātekrā ti kakrā ngābti, akwa meri ne nü, kākwe ti ngoto bātrite ja okwā ñōibti, bti rütüta kwe ja dokwā drüenbti, mike ñārāre makwe, btā makwe töbi-ka. **45** Erere arato, ti ki gwākāre mae angwane, nin makwe ti demainiri jire ti kakrā ngābti kuin, akwa ti ki gwākāre amne, meri ne nikirabe ti demaine ngotobtä abti kā nūke nere.

46 Mdakāre abko, ti nü amne nin makwe olībo kōi ütiā brai kiri ti dokwābti ti kakrā ngābti kuin, akwa meri ne abko kākwe ñō rā bāne ütiāte kri kiri ti ngotobti.

47 Era metre meri ne kākwe ja mikani ngite kabre Ngöbö rüere bkānā akwa, tikwe niara ngite dininkā jire jōkrā btā. Mdenbtā abko tā ti tarere bāri makrā bā mirita kore kwe, ni bti ngwian ütiā kākwhitekā jabtī ngwian bkānkākwe ye kwrere abko ti tö nibi niei mae Simón, ñōbtā ñan angwane ni ngite ñakare bōkän diānkata nibtä, ni ye abko ñan tā ni tarere dikaro. Abko kore se, niebare Jesukwe Simónye.

48 Bti Jesukwe niebare mda meri yeye:

Ma ngite kukwe kāmekāmen-btä, ye tikwe dininkā jōkrā mabtā, niebare Jesukwe ie.

49 Abtä ni mda mda nāmāne siba yete, ye namani niere krörö jae kwārikwāri:

¿Ni noko nire amarebti tā ni ngite denkā nibtä tā niere sere? namanintre niere kore Jesubtä.

50 Akwa Jesu abko nikani niere janknu krörö meri yeye:

Ma nibi tödeke kwatibe tibti, köböire kukwe kāmekāme btā ma ngite, ye tikwe dininkā mabtā, aisetē nānta jāme, niebare Jesukwe ie.

Nitre merire Jesu die mikaka

8 1 Nebti Ngöbö jatanina nūke gobrane nibti abko kukwe kuin Jesu nikani niere juta krikrite amne juta kiakiate kā Galileate ta temen. Ye

ngwane, nitre ja töitikaka Jesube ni jätäbti nibu nämane näin siba ben. **2** Erere arato, ni merire merire bren bren mikaninta kuinta Jesukwe, ruäre abko btä üai käme juanintari kwe, ye abko nämane näin ruäre. Ni merire nämane näin siba Jesube abko nere: María Magdalabo, María ne mdenbtä Jesukwe üai käme krä kükü juanintari mento. **3** Arato Juana nämane näin siba. Juana ne abko ni iti kädian nämane Chuza merie. Chuza abko ju ngibiabtikä jrei Herodes Antipas kräke. Arato Susana nämane näin siba. Ye ngwane meri mda mda nämane näin kwati siba abko jändrän nämane

kwekwe, erere bti nämane Jesu btä nitre ja töitikaka ben die mike.

Dobo ketabkä, btä Jesukwe kukwe bä mikani

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

4 Ne ngwane bati ni nünanka juta ketareketare Galilea temen namani nüke ja ükekrö kwati ja tuakäre Jesube abko ie Jesukwe kukwe bä mikani krörö: **5** Bati ni nikani iti nura metekä. Nura metaninkä kwe angwane, nura ruäre nikani mate ji ngrabare temen. Nura ye abko ni jatani, käkwe rätäbare jökräbti. Bäre mda abko nukwä jatani, käkwe kwetani jökrä kän. **6** Nura ruäre

Ni ne tä nura metekä tirete (Lucas 8.4-8)

abko nikani mate jākわたabtī temen abko nūkani mure, akwa dobo nōtare dikaro, aiseite ngrōtaninkā jōkrā. **7** Nura ruāre abko nikani mate kōkrā tukwātetu-kwāte ngātāite, ye abko nūkani mure arato, akwa kōkrā ye abko rirabare bāri jōtrō nura mu yebti ta, kākwe kāmikani. **8** Akwa nura nikani mate dobo kuinte, ye abko nūkani mure amne rirabare tuārebe, bti ngwā nikani nebe btā btā amne datire datire ngwā namani gre ketarīke. Ne abko nakaninkā kore, niebare Jesukwe ni kwatiye kore.

Ye btārābe, Jesukwe nākābare jume ja dībti krōrō mda ni kwati yeye:

Nire nire kāta ti kukwei nuen, ye abko olo tārā ne ngwane, ti kukwei ne ketate ja olote kwe, kukwei ne rūkadre gare kuin munye abkokāre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ñobtä Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

9 Jesukwe kukwe bā mikani kore ne ñan nūkani gare nitre ja tōitīkaka benye, kākwe niebare ie:

Makwe kukwe bā miri, ye abko dre bā miri kore makwe yere, niebare kwetre Jesuye.

10 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ngōbö rūkadre gobrane ño nibti abko tā tiebe, akwa Ngōbö-ta mike gare munye, akwa ni mda mda abko ie Ngōböta mike gare ñakare, aiseite tita kukwe bā

mike kore, Ngōbö Kukwei tā tikani krōrō rabadre bare abkokāre:

Nebtā nikradre bāri kwetre, akwa kukwe ño ñan jatadre metre ietre amne ni kukwei nuadre bāri kwetre akwa, ñan rūkadre gare ietre,

Isaias 6.9

abkokāre tita kukwe bā mike kore ietre, Ngōbö kukwei niekā kirakira kākwe niebare ni nebtā ye kwrere.

Dobo ketabkā tā dre niere abko nere

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

11 Kukwe nini tikwe ye abko tā kukwe krōrō bā mike: Ngōbö Kukwei abko nura kwrere.

12 Amne nura nikani ngitiekā ji ngrabare temen, ye abko ni ruāre tā Ngōbö Kukwei nuen akwa, diablu tā kite, kāta Ngōbö Kukwei ye denkā jōkrā tōite, ni ye kākwe ñan Ngōbö Kukwei mikadre era amne ñan rabadre dianintari abkokāre, mden nini tikwe ye. **13** Amne ni ruāre abko kāta Ngōbö Kukwei nuen amne kāta nebe nuāre btā kare ngābti. Ni ye abko nura nikani mate jākわたabtī ye kwrere, ñobtä ñan angwane nura nikani mate jākわたabtī abko ngātri ñan nāmāne bōkān, ye kwrere jire ni ruāre tā Ngōbö Kukwei kaen ngābti, bti bā jōtrō tā tōdeke Ngōböbti. Tādre niken ja tare nike tōdekabtā Ngōböbti amne kāta Ngōbö Kukwei kiteta temen, bti tā nikenta ja jiebtī.

14 Amne ni ruäre abko tä Ngöbö Kukwei nuen, akwa tä nakwen bäri jändrän kä nebtä jiehti amne, tä ngwian tarere bäri amne jändrän nuäre nuäre kä nebtä yebtä tä ja kite, ye abko käta ngökö. Ne aisete ni ye abko nura nikani mate kökrä tukwäte-tukwäte ngätäite amne ngatani, ye tä nakenkä ni yebtä, aisete nura ngatani ngwä namani ñakare, ye kwrere jire ni ye tä sribi nuene ñakare Ngöbökrä.

15 Akwa nura nikani ngitiekä dobo kuinte, ye abko ni töi kuin amne tä biare, käta Ngöbö Kukwei nuen angwane, tä ketete dime jabtä amne tä nünenkä dite btä. Ni ye abko nura ngwä-ta neme kuin ötata kabre, ye kwrere jire ni yeta jändrän kuin nuene Ngöbökrä. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ja kukwei bä mikani ñotra kwrere
(*Marcos 4.21-25*)

16 Jesukwe niebareta:

Ni ñakare jire iti käta ñotra jutra mike abti tä jue miketa kaja täni. Erere arato, ñan tä mike jän täni jae, akwa ñotra jutra mikata angwane, mikata üräbtä käin trä rabadre ngitie jökrä gwita temen, ni jökrä gwi, ie kä rabadre tuen abkokäre. **17** Ye kwrere arato, tita kukwe jire jökrä dirire kaibe tiebe munye mtare, akwa batira jire munkwe mikadi gare ni jökräye. Erere arato, kukwe diribare tiebe tikwe, batira jire rabadi gare metre ja ngwärekre jökrä.

18 Ne aisete olo ketete kuin ti

kukweiye munkwe, ñobtä ñan angwane nire nire ie Ngöbö Kukwei nüke gare, ye abko ie Ngöbökre ja Kukwei biandi bäri mda; akwa nire nire ie Ngöbö Kukwei gare ñakare, ye abko ie Ngöbö Kukwei gare kiakia abko Ngöbökre diandikä jökrä kän. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Nire abko Jesu mräkä era metre
(*Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35*)

19 Ye ngwane, Jesu meye amne etbakantre abko nikani jiehti ja tuakäre ben angwane, ni nämane kwati Jesu bäre temen, aisete niaratre ñan namani nebe Jesu kanti. **20** Angwane ni iti kärke niebare Jesuye:

Ma meye amne ma etbakantre tä ju bäre nokote abko tö nibi blitai mabe, niebare kwe ie.

21 Jesukwe niebare ni jökräye: Nire nire tä Ngöbö Kukwei nuen, erere tä mike täte, ni ye abko ti meye tikwe amne ti etbakantre tikwe era metre, niebare kwe.

Jesukwe müre amne ñö mikani kwekbe

(*Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41*)

22 Abti bati Ñö Okwä Kri Galilea kanti Jesu nakwani rute, kärke niebare nitre ja töitikaka benye:

Brän ñö okwä kwärä sekri, niebare kwe.

Ye erere nikanintre. **23** Nikanintre ñöbhti angwane, Jesu nikanibien. Batibe müre jatani mate ribi krübäte ñö okwä ye

känti, ye abko namani ñö kite jökrä rute, aisete ru jatani niken ñöte nguse se kwrere. **24** Yebtä abko nitre ja töitikaka ben nika-ni gaenkrö, käkwe niebare ie:

!Dirikä, ni kite niken ñöte nguse! niebare kwetre Jesuye.

Angwane Jesu nükaninta krö, käkwe ñäkäbare müreye amne ñöye. Ye btäräbe, müre amne ñö namani kwekbe jökrä. **25** Bti Jesukwe niebare nitre ja töitika-ka benye:

!Munta tödeke kwatibe Ngöböbti ya ño yere? niebare kwe ietre.

Akwa niaratre abko namani nekwetekä krübäte amne töi ñan namani krütare, kä namani niere jae kwärikwäri:

!Ni ne abko ni ño amarebti tä ñäke müreye amne ñöye amne, tä niara kukwei mike täte se? namani niere jae kwärikwäri.

Ni Gadarabo btä Jesukwe üai käme juanintari mento

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

26 Nebti niaratre nikani janknu rute ñöbti nebe käkä Gadarete Ñö Okwä Kri Galilea kwäräkri. **27** Jesu nämane rute, nikani jate angwane, juta yete ni nämane iti abko btä üai käme nämane abko jatani Jesu ngäbti. Raire abko ni ye nämane dän kite ñakare jabtä amne nämane nüne ñakare gwi, akwa nämane nüne rökabti. **28** Jesu jatabare ie angwane, nikani ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngwäreki, käkwe ngratebare kri krörö:

Jesu, Ngöbö Kri Kä Käinbti Odei, !ye ñöbtä ma kite ti nike nete ye? Makwe ñan ti mika ja tare nike abko ti tö nibi ribei mae, namani niere Jesuye.

29 Üai käme rikadre mento btä abko Jesukwe niebarera ie, aisete namani ñäke krikri kore. Batire batire üai käme nämane niken ni yebtä angwane, ñan gitiadre künken, abkokäre kise amne ngotokwä mäkäte nämane jökrä ie kadenanbti, akwa nämane kadena ötöte jökrä angwane, üai käme nämane niken ngwena kä kaibete. **30** Ni ye abko ie Jesukwe niebare:

!Ma kä ño? niebare kwe ie.

Angwane üai kämentre käkwe niebare mda ie:

Ti kä Kabre, niebare kwetre.

(Ja kä Kabre, niebare kwe, ñöbtä ñan angwane üai käme nämane kabre btä aisete.)

31 Ye mden käkwe ñan ja juamna kä ja tare nikakrä te Kä Timonbti Jesuye. **32** Ye känti abko mtü nämane kabre krübäte mröre bä känime ngudrebtäta, aisete üai kämenkwe ja juamna mtü yebtä Jesuye, erere Jesukwe juani mtübtä. **33** Üai käme nämane nißtä, ye abko nikani mento btä, bti nikani mda mtü kabre yebtä. Ye btäräbe mtü kabre ye nika-ni betekä jökrä ja jiebti kä btä motokwäre, nikani ngitiekä jökrä ñöte, känti müre neketa-ni jökrä.

34 Nitre mtü ngibiaka abko okwäbti kukwe nakaninkä kore. Yebtä abko niaratre

nikani betekä ngitie, kä nikani kukwe ye niere jökrä juta ngrabare temen amne juta bäre mento arato. **35** Abtä kukwe nakaninkä ño abko ni kwati nükani tuen, kánti nikanintre nebe Jesu kánti angwane, ni btä üai käme nämane abko nikani mento, ni ye abko käkwe dän kitani jabtä amne kä namani ruenta kuin bti nämane tākänintbe Jesu ken, btä namanintre angwane, kä jürä namani kri btätre.

36 Angwane ni btä üai käme nämane ye abko namaninta quinta ño abko nitre tuakatua-ka namani niere jökrä ni mda mdaye. **37** Yebtä abko, Jesu di kri krübäte gani kwetre, aisete kä jürä namani kri nitre Gadarabotä, aisete jötrö ngwarbe Jesu rikadre kä mdabti abko namanintre ribere ie. Ye erere Jesu nakwaninta rute nitre ja töitikaka benbe, bti nikaninta.

38 Akwa Jesu ngämi nikenta, känenkri ni btä üai käme nikani mento ye abko Jesu rikadre ngwena jabe abko namani ribere Jesuye, akwa niara rabadre jirekäbe yete, Jesukwe niebare ie. Angwane Jesukwe niebare krörö mda ie:

39 Nänta jirekäbe ja gwiriete amne Ngöbökwé dre nuni makrä, ye erere makwe nie jökrä ni mda mdaye. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Ye erere bkänä, Jesukwe dre nuenbare niara kräke, erere nikani niere jökrä juta ngrabare temen.

Jesukwe Jairo ngänkän mikaninta nire amne meri bren abko mikaninta quinta kwe
(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

40 Yehti Jesu nikani nebeta Nö Okwä Kri Galilea kwäräkri mda angwane, ni nämane kwati ngibiare ngäbti, aisete kä namani nuäre btätre Jesu kare ngäbtita. **41** Ye btäräbe ni kädian nämane Jairo nükani Jesu kánti. Jairo abko nämane sinagoga dänkiene juta yete abko jatani, nikaninbe ngitiekä ngukudokwäbti temen Jesu ngotobtä ja mikakäre bobre btä, kä namani Jesu ngwen kiserre nebe ja gwiriete. **42** Ngänkän itibe kwe abko ie kä kwä jätäbti kubu abko jatani krüte kän, aise- te namani Jesu ngwen ja kánti. Ye erere Jesu nikani angwane, ni nikani kwati krübäte ben, kä namani kete dime ja ngätäite, namani ruen ie.

43 Angwane nitre nikani kwati Jesube, ye ngätäite meri nämane näin iti siba abko kä kwä jätäbti kubura nämane bren dbä tibiere abko kisete nämane ja tare nike amne, ngwian nämane kwe, erere ganinte jökrä kwe kräkäbtä jakrä akwa, ñakare namani nökröta nitre kräkä biankaye. **44** Te meri ye abko nikani, käkwe krötabare ja ken Jesu trökri, käkwe dän Jesubtä nuaninbtä tiebe köräbtä. Ye btäräbe namaninta quinta batibe se kwrere. **45** Angwane Jesukwe niebare:

¿Nirekwe dänkä nuribtä tibtä ye? niebare kwe.

Akwa ni jökrä namani ja rükente. Abtä Pedrokwe niebare Jesuye:

Dirikä, ni kwati nibi ma kete dime ja ngätäite, kä nibi ma kitekä nekwäre, sekwäre. ¿Ye ñobtä abko nirekwe ma nuribtä ma nibi niere yere? niebare Pedrokwe ie.

46 Akwa Jesukwe niebareta mda:

Ni iti käkwe ti nuribtä tikwe gari, ñobtä ñan angwane Ngöbö di tä tibtä abko niki ruäre mento tibtä, nibi ruen tie, niebare kwe.

47 Angwane meri ye käkwe ja rükandrete ño mda ñan namani nuke gare ie, akwa kä jürä namani btä. Abtä namani grükekä jökrä ngrabare, nikani, namani ngukudokwäbti temen Jesu ngotobtä ja mikakäre bobre btä angwane, ñobtä Jesu nuaninbtä kwe amne namaninta quinta ño abko niebare jökrä kwe ni jökrä ngwäreki Jesuye. **48** Angwane Jesukwe niebare mda ie:

Ti mräkä, makwe tödiri kwatibe tibti, köböire ma nibirate quinta, aisete nanta jäme, niebare kwe meri yeye.

49 Jesu nämane blite kore angwane, sinagoga dänkien ye jiebti ni mdara jire nukani kukwe ngwena, käkwe niebare ie:

Ma ngänkän kürera makän. Makwe ñan dirikä nika mda, niebare kwe ie.

50 Blitabare kore kwe, ye jarabare Jesuye angwane, Jesukwe niebare:

Ma ñan rekwetaka ngäbäkre jiebti jakän, akwa makwe tödeka

kwatibe janknu tibti angwane, ma ngänkän rabadita quinta, niebare kwe ie.

51 Yebti nikanintre nebe gwi angwane, Jesukwe Pedro, Santiago, Juan amne meri bati ye rün amne meye aibe tuanimetre niken nebe gwi jabe. **52** Angwane ni jökrä nämane meri bati krütani ye uliere amne müaire krikri be gwi, btä Jesu namani. Akwa niarakwe niebare ietre:

Ngäbäkre merire ye kürera munta nütüre, akwa tä kibien, aisete munkwe ñan müai mda, niebare kwe ietre.

53 Akwa meri ye krütani bkänä namani gare ietre, aisete namanintre Jesu kötaire jökrä.

54 Akwa Jesu nikani, käkwe meri ngwäkä ye kani küdebt, bti ñäkäbare krörö kwe ie:

Ti ngänkän, iNäin krö! niebare Jesukwe ie.

55 Ye btäräbe üai nukanintabe btä, aisete nukanintabe nire angwane, nukaninbe täkänintbeta krö, bti Jesukwe bukamna mräkäye. **56** Meri bati mikaninta nire kore Jesukwe, yebtä abko rün amne meye ñan töi namani krütare mda. Akwa kukwe nakaninkä ño, ye abko ñan kädriedre jire kwetre ni mda mdabe, Jesukwe niebare ietre.

Jesukwe nitre ja töitikaka ben juani Ngöbö kukwei dirire

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 1 Yebti Jesukwe nitre ja töitikaka ben ni jätäbti nibu ükaninkrö, bti Ngöbö die biani kwe ietre üai käme bätäkä

ngwarbe juantarikrä mento amne ni bren bren mikakräta quinta arato. **2** Bti Ngöböta gobrane ni ngätäite kädriedre kwetre amne ni bren bren mikadreta quinta kwetre, abkokäre Jesukwe juani, **3** käkwe niebare krörö ietre:

Mun ñan rika tribe ngwena jire chi mda jabtä ji ngrabarekäre abko krörö: Mun ñan rika mökän amne kra ngwena jae. Erere arato, mun ñan rika mrö, ngwian amne dän mda ngwena jae, ñobtä ñan angwane munkwe tödekadre Ngöböbti, ie ti tö aise-te. **4** Ju mdente mun raba nünen-tbe, ye aibe kánti mun raba. Mun ñan rika ju kwatirekwatire te, akwa mun raba ju kwatibe te, abti mun rikata. **5** Akwa juta kánti mun ñan ka tö raba ngäbti ni mdakwe, ye kánti munkwe kä mikaka, akwa munkwe dobro mnü ngrükate ja ngotobtä, nitre ye ara jire ngite Ngöböye ja töi jenbti bä mikakrä ietre, niebare Jesukwe ietre.

6 Ye erere nitre ja töitikaka Jesube nikani juta kwatirekwatire kä ngrabare temen kukwe kuin Jesubtä ye kädriere amne, nikani ni bren bren miketa quinta arato.

Jesu abko nire jrei Herodes tö namani gai

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-19)

7 Kukwe namani nakenkä kore Jesu köböire, ye gani Herodekwe angwane, nire köböire nämane nakenkä ñan namani nüke gare ie, ñobtä ñan angwane

Ngöbökwé Juan Bautista mikaninta nire abko ni ruäre namani niere Jesubtä. **8** Akwa Ngöbö kukwei niekä kira kädian nämane Elías abko nükaninta ni ruäre namani niere. Mdakäre abko, Ngöbö kukwei niekä kira mda abko nükaninta nire, ni mda namani niere Jesubtä. **9** Abtä Herodekwe niebare:

¿Tikwe Juan dokwä tikakamna, aise-te ni ye ñakare Juan amarebti nire abko btä blitata krübäte dikaro kore ne? niebare Herodekwe.

Yeبتä abko Herodes tö namani ja tuai Jesube.

Jesukwe ni mili krärike bukani
(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

10 Abti nitre juani ja kukwei ngwianka Jesukwe ye nükaninta jökrä Jesu kánti angwane, dre dre nuenbare kwetre, ye erere niebare jökrä kwetre Jesuye. Abti Jesukwe käräbare jenena angwane, nikani ngwena kä kaibete juta Betsaidate. **11** Akwa Jesu nikani ye abko ni kwati käkwe gani angwane, nikani niaratre jiebti amne, Jesukwe kani ngäbti kuin, bti Ngöböta gobrane ni ngätäite, yeبتä Jesukwe blitabare bentre amne ni bren bren abko mikaninta quinta kwe. **12** Yeبتi kä jatanina dere angwane, nitre ja töitikaka Jesube ni jätäbti nibu nikani, käkwe niebare ie:

Nita kä kaibete nete, jändrän ñakare kwetadre, aise-te nitre se juenta jökrä jadüke amne mrö

känene jae juta kántikánti sete
kä ngrabare temen, niebare kwe-
tre Jesuye.

13 Abtä Jesukwe niebare mda
ietre:

Niaratre buka munkwe, nieba-
re kwe ietre.

Abtä niebare kwetre ie:

¿Banta kunrikebe amne gwata
krobube nikwe, se abko biandre
ño ietre? ¿Ni kwati se kräke, ni
rikadre mrö kökö ya? niebare
kwetre mda Jesuye.

14 Ye ngwane abko, ni brare
aibe nämane mili krärike jire,
akwa Jesukwe niebare mda nitre
ja töitikaka benye:

Nitre ye mika tákänintbe gre
ketebu bti ni jätä jätä ja täritärí,
niebare kwe ietre.

15 Ye erere Jesu kukwei
mikani täte kwetre, käkwe nitre
mikani tákänintbe jökrä temen
temen. **16** Bti Jesukwe ban kun-
rike amne gwa krobu diani kise-
te, käkwe nikrabare kä káinbti,
kuin niebare kwe btä Ngöböye,
bti ñäkänintbe kiakia kwe, bti
biani kwe nitre ja töitikaka ben
yeye dräidre ni kwati yehti.

17 Angwane ni jökrä käkwe
mröbare, namani trinetrine, bti
ban amne gwa oto namaninte
abko úkaninkrö kutia kwä jätäbti
kubu jire.

**Jesu abko Ni Dianinkä
Ngöbökwé, niebare Pedrokwe**
(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

18 Yehti bati Jesu nämane bli-
te kaibe Ngöböbe angwane, nitre
ja töitikaka ben nämane yete ben
abko ie niebare krörö kwe:

¿Ti ne abko nire nieta ni mda
mdakwe tibtä? niebare kwe.

19 Angwane nitre ja töitikaka
ben käkwe niebare ie:

Ma abko Juan Bautista nüka-
ninta nire nieta ni ruärekwé
amne ni mda abko kätä ma Elías
nükaninta niere mabtä. Akwa ni
mda abko tä niere Ngöbö kukwei
niekä kirakira mda mda abko
nükaninta nire nieta kwe mabtä,
niebare kwetre ie.

20 Jesukwe niebare mda ietre:

¿Amne mun abko kätä ti nire
niere tibtä? niebare kwe ietre.

Angwane Pedro abko käkwe
niebare Jesuye:

Ma abko Ni Dianinkä Ngöbö-
kwe ara, niebare kwe ie.

**Jesu müre ketadi, niebare
käne kwe**

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30—9.1)

21 Pedrokwe niebare kore,
abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Akwa kukwe ye abko ñan nie-
dre jire kwetre ni mda mdaye,
niebare kwe ietre.

22 Bti Jesukwe niebare krörö
ietre:

Nitre unbre ji dokwäte, nitre
blitaka Ngöböbe ni mda mda
diäre dänkien amne Kukwe Bia-
ni Ngöbökwé Moiséye dirikätre,
käkwe ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne
mikadi ja tare nike kri amne trö
kwitadi kwetre tie, käkwe ti
müre ketadi, akwa köbömäkäre
angwane, ti rükadita nire, nie-
bare kwe nitre ja töitikaka
benye.

23 Yehti Jesukwe niebare ni
jökrä nämane yete yeye:

Nire nire tō ja tōi mikai kwati-be nänkrä tibe, ni ye abko tō dre-ye jakrä abko raba käikwitekä jabti amne, köbö kwatirekwatire ja kwata raba ruentari tare ñakare ie nünakäre tikrä abko jata ti jiebtī, **24** ñobtä ñan angwane nire nire tō ja kwata ngibiai jen jakrä abko krütadi kärekäre, erere rabadi kärekäre Ngöbö okwä bäre mento. Akwa nire nire krütadi ti dokwäre abko rabadi dianintari nünakäre kärekäre Ngöböbe. **25** Ye abko, ni rabadre jändrän jökrä bkäne kabre kä nebtä, akwa ni krütadre angwane nikwe ñan nünandre mda Ngöböbe, ne ütiäre abko dre rükadre nie. **26** Ne aisete, nire nire käta ti rükente amne kukwe dirita tikwe ne rükente angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, tikwe ni ye rükandite arato. Ti jatadita angwane, ti jatadita ja di kri bä nuärebtī amne Ngöbö di kri bä nuärebtī, erere arato angele deme Ngöbö-kwe bä nuärebtī. **27** Akwa mun tä nete ne ruäre ngämi krüte, känenkri Ngöböta gobrane ño nibtä, ye abko munkwe tuadi ja okwä jenbti abko ti tō nibi niei metre munye, niebare Jesukwe ni jökrä nämane yete yeye.

Jesu bä nikwitani

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

28 Jesukwe kukwe niebare kore, yebti kwäirare Jesu nikani ngitiobti blitakäre Ngöböbe angwane, Pedro, Santiago amne Juan nikani siba ben. **29** Jesu nämane blite Ngöböbe, te batibe

ngwäre bä nikwitani jene amne dän btä abko trä namani ngwen bürere mera trä bä kwrere. **30** Ye btäräbe ni nibu namani gökökä yete blite Jesube. Ni nibu ye abko Moisés amne Elías. **31** Niaratre nämane ye bäre temen kä trä namani kuin bä nuäre amne Jesu tädi Jerusalén, kánti näinta kä käinbti abko btä nämane blite kä ye kánti. **32** Ye ngwane abko Pedro, Santiago amne Juan okwä namani doboko köbö kisete angwane, batibe nūkaninta ngwäte angwane, Jesu bä dite amne nuäre tuani kwetre. Erere arato, Moisés amne Elías tuani kwetre. **33** Ni nūkani nibu Jesu kánti, ye jatanina nikenta angwane, Pedrokwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, nita nete abko käi nibi nuäre tibtä, aisete ma tō ne ngwane, nunkwe ju mikadi kia-kia komä munkrä: kwati makrä, kwati Moisékrä amne kwati Elíakrä, niebare kwe.

Pedro abko kākwe ñākābare kore akwa, drebtä nämane blite abko ñan nämane gare ie.

34 Pedro nämane blite kore, ye btäräbe müta jatani jūben niaratrebtī angwane, kä jürä namani krübäte niaratre nimäbtä.

35 Angwane müta yete ni kukwei jarabare krörö ietre:

Ni ne abko ti Odei tikwe. Ne mden tikwe dianinkä jakrä, aisete niara kukwei nua munkwe abko ni kukwei namani kore mütate.

36 Ni kukwei jarabare kore angwane, ni nibu ye nikaninta

angwane, Jesu aibe namaninta kaibe. Kukwe nakaninkä kore, ye abko nitre ja töitikaka Jesube käkwe tuani, akwa ükani kaibe kwetre jakrä, aisete kä ye ngwane niebare ñakare kwetre ni mda mdaye.

Jesukwe üai käme juanintari ngäbäkrebtä

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

37 Jesu nämane ngitiobti nitre ja töitikaka nimäbe, bti jändrina-ne jataninta motokwäre angwane, ni nükani kwati ngäbti. 38 Ni kwati ye ngätäite ni nämane iti käkwe ngratebare jume, käkwe niebare Jesuye:

Dirikä, ti ngobo ngörä itibe tikwe noko jakwe tuen kánti tikrä abko tita ribere kisere mae, 39 ñobtä ñan angwane üai käme ie niarata neketete, käta mike ngrente kri amne, btäräbe tä kä ötöte bti amne tä kitekä nekwäre, sekwäre amne däbe tä neme betekä kadate. Erere arato, ñan tä nebe gibiekä, ye abko tä mike ja tare nike tikän. 40 Abtä nitre ja töitikaka mabe käkwe üai käme juandretari mento btä abko tikwe ribeba kisere ietre, akwa üai käme ñan rikaba mento ietre, niebare kwe Jesuye.

41 Abtä Jesukwe niebare ietre:

iAingwaree, ti moto iko munbtä! Mun ye ño abko moto kämekäme dikaro abti munta tödeke ñakare dikaro Ngöböbti ye. ¿Ti rabadi kä nuäi mda munbe amarrebtä ye? niebare Jesukwe.

Ye btäräbe Jesukwe niebare mda:

Ngäbäkre ye ngwen tie, niebare kwe.

42 Ye erere, ngäbäkre jänikani nebe ja ken Jesube angwane, üai kämenkwe kitaninta temen amne kä ötaninteta bti kwe, akwa Jesukwe ngratebare üai kämenbti, btäräbe ngäbäkre ye namaninta quinta angwane, Jesukwe bianinta rünye. 43 Ngöbö di kri köböire ngäbäkre namaninta quinta, yebtä abko ni jökrä ñan töi namani krütare.

Jesu krütadi niebare bobukäre kwe

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ni jökrä ñan töi namani krütare kore angwane, Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye:

44 Olo ketete kuin ti kukweie munkwe amne munkwe ñan käikwitaka jabti. Jötrö ti, Ni Kä Nebtä Ngobo biandi müre ketadre ni mda mdaye, niebare Jesukwe ietre.

45 Akwa dre niebare kore kwe, ye abko ñan nükani gare nitre ja töitikaka benye, ñobtä ñan angwane kukwe niebare Jesukwe, yebtä abko Ngöbö ngämi töi tikekä, aisete ñan nükani gare ietre. Mdakäre abko, namaninta ja gaire kukwe ye ngwiantarita Jesuye, aisete namaninta kwekbe jökrä.

Nire bäri ütiäte niebare Jesukwe

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

46 Ye ngwane abko, nitre ja töitikaka Jesube mden bäri ütiäte, abkobtä nikani ja kwete

kwärikwäri mda. **47** Angwane nämane töbike ño, ye gani btä Jesukwe. Abtä Jesukwe ngäbäkre chi käräbare, mikani tākānintbe ja ken kwe, **48** bti niebare krörö kwe ietre:

Nireta ütiäte ñakare ni mda mda okwäte ngäbäkre chi ne kwrere, ye nireta kaen ngäbti ti käfti, ye abko ti ara jire kata ngäbti kwe amne, nireta ti kaen ngäbti ja dänkiene, ye abko Ngöbö ti juanka abko kata ngäbti kwe arato. Ne aisete mun jökrä ngätäite, nire nire tuen ütiäte ñakare munye, ni ye abko bäri ütiäte Ngöbö ngwärekre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Nireta rüre ñakare Jesu rüere abko tä nekete Jesukri
(*Marcos 9.38-40*)

49 Angwane Juan abko kākwe niebare:

Dirikä, nunkwe ni tuaba iti üai käme juentari ma käfti, akwa niara tä nekete ñakare nibe, aise-te ñan üai käme juandretari mda kwe ma käfti, nunkwe nieba ie, niebare kwe Jesuye.

50 Abtä Jesukwe niebare mda: Nireta sribire ñakare mun rüere, ye abko tä nekete munkri, aisete munkwe ñan sribi ye kwrere dokwä tākä mda kän, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ni juani gre ketamä bti ni jätä Ngöbö Kukwei kädriere

51 Abti Jesu rikadreta kä känbti abko köböi jatani nüke ja ken, aisete niarakwe ja töi

mikani kwatibe nikenta Jerusälén. **52** Angwane Jesukwe ni juani ruäre ja käne kä känene juta Samariate nünantbekrä jae. Akwa **53** Jesu nämane näin Jerusälén kukwäre, ye gani nitre Samariabokwe angwane, Jesu kani ngäbti ñakare kwetre, ñobtä ñan angwane nitre israelita amne nitre Samariabo nämane rüre jabe kwärikwäri aisete. **54** Nitre Samariabo kākwe ñan Jesu kani ngäbti, ye gani Santia-gokwe amne Juankwe angwane, niebare kwetre Jesuye:

Dänkien, niaratre ñan tö ma kain ngäbti, ye dokwäre Ngöbö-kwe ñukwä kä känbti juandre kākwe nitre se gadrekä jökrä abko nunkwe kärädre Ngöböye, ¿ie ma tö nibi ya? niebare kwetre ie.

55 Abtä Jesu nikwitaninte, kākwe mäträbare btätre.

56 Yehti nikanintre juta mdate.

Ni rikadre Jesu jiehti abko tare
(*Mateo 8.19-22*)

57 Niaratre nämane dikekä ji ngrabare angwane, ni iti kākwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ma näin mdente erere, ye kánti ti rikai siba mabe, niebare kwe.

58 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Nukro känsenta, kwe kä mkä tarä nünankrä amne, nukwä nikenkä kainta abko juda tarä kwe nünankrä arato, akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne abko kwe kä ñakare jire chi jadükakrä. Ne aisete ma tö jatai tibe ne ngwane,

ma rabadre juto biare nüne ti kwrere arato, niebare kwe.

59 Bti Jesukwe niebare ni mdaye:

Brän tibe, niebare kwe ie.

Akwa ni ye abko käkwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ti tuemetre niken-ta ken ja gwiriete, abti ti rün krütadi, tikwe doboi mikadi, ye täbti ti näin mabe, niebare kwe ie.

60 Abtä Jesukwe niebare ie:

Nitre ie Ngöbö gare ñakare abko tä ni ngwäkäre kwrere Ngöbö ngwärekre, ye tuemetre ni ngwäkäre doboi mike. Ma abko Ngöböta gobrane ño nibtä, ye abko ma rika kädriere ni mda mdabe, niebare Jesukwe ie.

61 Abti ni mdara jire käkwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ti tö rikai mabe akwa, ti ngämi niken känenkri ti tö rikai ja tuaita niere ti mräkä-ye, niebare kwe.

62 Abtä Jesukwe niebare ni neye:

Ni sribikä tä niken dobro tike-kä aradorebti akwa tä nikrenta ja jiebtu, ye ñan tä sribire kuin metre, aisete sribi rabai ngwarbe, aisete nire nire töita niken jändrän mda mda jiebtu, ni ye kwrere abko ñakare kuin sribikä kä gobrankrä Ngöbökwetä. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Jesukwe ni juani gre ketamä bti ni jätä Ngöbö Kukwei kädriere

10 1 Yebti ni Dänkienkwe ni mdara jire dianinkä gre ketamä bti ni jätä. Jesu

rikadre juta mdente mdente, ye kanti Jesukwe ni ye juani nibu nibu ja känenkri. **2** Akwa käne abko ni kwati nämane juto biare kukwe kuin mike era, abkobtä kukwe bä mikani krörö, käkwe niebare ietre:

Nura nena biare kabre ötadre, ye kwrere ni kwati tä juto biare ngwiandre Ngöböye, akwa sribikä ñakare bökän, aisete sribi Bkänkä Ngöbö käkwe sribikä mda mda juandre jötrö sribire abko munkwe ribe ie. **3** Akwa mun nän. Obeja ngäbälita niken lobo ngätäite, ye kwrere tita mun juen ni krübäte krübäte ngätäite. **4** Mdakäre abko, mun rika angwane, mun ñan rika ngwian ngwena jabtä. Mun ñan rika kra ngwena jae amne mun ñan rika sabato mda ngwena jae. Erere arato, munkwe ñan kä gate ngwarbe köbö ngwentari ji ngrabare ni mda mdaye nünankakäre raire ji ngrabare.

5 Akwa ju mdente mun rika nebe, kanti munkwe köbö ngwiantari käne, käkwe nie krörö: Kä jäme Ngöbökwere raba munbtä, nie munkwe. **6** Angwane ni nünanka gwi yete tädi biare kä jäme Ngöbökwere ye kaen ngäbti ne ngwane, kadi ngäbti kwe; ñakare ne ngwane, ñan kadre ngäbti kwe. **7** Ju mdente mun raba, ye kanti mun raba nünentbe. Munkwe ñan ja kwita ju mda mdate. Mdakäre abko, mrö mden mden kwetata kwetre, erere te mun buka angwane, munkwe kweta, ñobtä ñan angwane ni sribikä abko ie sribi

ütiä biandre abko erere munkwe mrödi sribi munkwe ütiäre.

8 Erere arato, juta mdente mun raba, ye kánti mrö mden mden te mun buka, ye munkwe kweta jáme jökrä. **9** Angwane ni bren bren tärä juta yete ne ngwane, munkwe mikata kuinta amne, Ngöbö kebera nüke gobrane ngätäite abko munkwe nie ietre.

10 Akwa juta mden kánti mun raba angwane, nitre yete kákwe ñan mun ka ngäbti, yebtä abko mun rikata jibti ñäkäre kwärä krörö: **11** Dobro mnü juta munkwete nete neketaninkä nun ngotobtä abko nunta ngrükete mun ngwärekre jökrä nete. Ne abko mun ñan tö Ngöbö kukwei kain ngäbti, aisete mun ara jire ngite Ngöböye ja töi jenbti bä mikakrä, ye raba gare munye. Akwa Ngöbö kebera nüke gobrane mun ngätäite, ye raba gare munye, aisete munkwe nie kore ietre. **12** Akwa köbö mrä näire, nitre Sodomabo kákwe ja tare nikadi, yebti ta nitre nünanka juta yete kákwe ja ngie nuadi abko ti tö niei munye, niebare Jesukwe nitre juani kwe yeye.

Jesukwe ñäkäbare nitre israelita rüere

(Mateo 11.20-24)

13 Bti Jesukwe niebare mda: iAingwaree mun nünanka juta Corazínte amne juta Betsaidate! Mun bobre jakän, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare nuenbare tikwe mun ngätäite, ne kwrere nuendre juta Tiro amne Sidón kánti, akräke nitre yete

kákwe ja töi kwitadreta Ngöbö kukwäre amne, dän ngutu jüräre kitadre kwetre jabtä amne rabadre tákänintbe ngübrunte ja moto ulire kukwe kämekäme nuenbtä bä mikakrä.

14 Ye mden kisete, Ngöbökwé kukwe ükadite ni jökrä kräke kä mrä angwane, Ngöbökwé mun nünanka juta Corazínte amne juta Betsaidate mikadi ja tare nike bäri kri nitre nünanka juta Tirote amne Sidónte ye kräke. **15** Amne mun nünanka juta Capernaúmte, ma kánti nete tikwe sribi kri ñan tuabare nuenbare kabre, çyebtä Ngöbökwé mun mikadi bäri ütiäte, munta nütüre ya? Ñakare, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé mun ye kitadikä kä ja tare nikakrä kánti.

16 Yebti Jesukwe niebareta mda nitre juani kwe yeye:

Nirekwe mun kukwei mikadre era ye kákwe ti ne ara jire kukwei kadi ngäbti; akwa nirekwe ñan mun kukwei mikadre era, ye abko ti ne ara jire ñan kukwei kadi ngäbti kwe amne nire ñan tö rabadre ti kukwei kain ngäbti, ye abko Ngöbö ti juanka ñan kadi ngäbti kwe. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ni juani gre ketamä bti ni jätä nukaninta Jesu kánti

17 Abti nitre gre ketamä bti ni jätä juani Jesukwe ye jatani nüketa mda angwane, kä namani nuäre krübäte btätre, kákwe niebare Jesuye:

Dänkien, nunkwe üai käme juantariba mento nibtä angwane,

ma kábti úai káme nibi nun kukwei mike táte jökrä kore, niebare kwetre ie.

18 Angwane Jesukwe niebare ietre:

Munta kukwe era erere niere, ñobtä ñan angwane merata trä ngitiekä jötrö, ye kwrere Satana kä käinbti jataninbe timon sribi munkwe köböire, rababa tuen tie. **19** Ye abko, úai káme krübä-te tbi kwrere amne dribe kwrere, kräke tikwe ja di biani munye ganainkäre amne, mun rüe Sata-na käkwe ñan mun mikadre bren, abkokäre tikwe ja di biani munye ganainkäre. **20** Akwa úai káme káta mun kukwei mike táte, ye munkwe ñan käi ngwian nuäre bäri jabtä, akwa munkwe nünandre kärekäre Ngöböbe, aisete mun käi nena tikani taräbtä kä käinbti, ye abko bäri käi ngwian nuäre jabtä munkwe, niebare Jesukwe ietre.

Jesu aibe ie Rün gare metre
(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

21 Yebti, Ngöbö Úai Deme namani táte Jesubtä, köböire kä namani nuäre kri btä, käkwe niebare:

Ti Rün, ma abko kä käin amne kä temen Dänkien. Tita ma käikitekä, ñobtä ñan angwane nitre bikaka töbtä krikri abko okwäte makwe kukwe metre makwe ye rükaninte, akwa ni bobre bobre töi ñakare ñakare ruen ie abko ietre makwe mikani gare, ma tö namani ño, erere makwe nuenbare. Yebtä tita ma käikitekä, niebare Jesukwe Rün Ngöböye.

22 Yebti nitre nämä Jesu kukwe nuen, ye ie Jesukwe niebare mda:

Ti Rün käkwe jändrän jökrä mikani gare tie amne ti abko nire ngobo era metre gare ñakare ni mda mdaye, akwa ti Rün aibe ie ti gare. Erere arato, ti Rün abko gare ñakare ni mda mdaye, akwa ti niara Odei ne aibe ie niara gare amne ti tö rabare mikai gare nire nireye, ye erere ie rabadi gare, niebare Jesukwe.

23 Yebti Jesu nikwitaninte, käkwe niebare kaibe nitre ja töitikaka benye:

Tita sribi kuin nuene bätäkä ngwarbe, ye abko munta tuen ja okwä jenbti, ye munkwe käi ngwian nuäre kri jabtä, **24** ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare tuata munkwe, ye abko nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira amne jrei kwati kirakira tö namani tuai, akwa tuani ñakare kwetre. Erere arato, ti kukwei nuata munkwe, ye niaratre tö namani kukwei nual, akwa erere kukwei nuani ñakare kwetre. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Ni Samariabo moto kuin

25 Yebti bati, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikä nämane iti, namani nünaninkä krö, käkwe kukwe ngwianintari ja gakäre Jesube, käkwe niebare ie:

Dirikä, ¿tikwe dre nuendre köböire ti rabadre nüne kärekäre Ngöböbe? niebare kwe Jesuye.

26 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

¿Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye btá mata nāke, ye káta dre niere arato? niebare kwe ie.

27 Angwane diriká ye kákwe niebare:

Ngöbö Kukweita niere krörö: Makwe ma Dänkien Ngöbö tare ja üai ngöi jökrá, ja di ngöi jökrá amne ja töi ngöi jökrá. Erere arato, mata ja tarere au, ye kwrere makwe ni mda mda tare arato, nieta Ngöbö Kukweibtá, niebare kwe Jesuye.

28 Jesukwe niebare mda ie:

Kukwe era erere nini makwe. Ye kwrere makwe nuendre ne ngwane, ma rabadi nüne käre-käre Ngöböbe, niebare kwe ie.

29 Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye diriká kákwe kukwe ngwianintari, yebti tö namani bikai deme, kákwe niebare Jesuye:

¿Ti mráká mden abko tikwe taredre metre ruen? niebare kwe mda Jesuye.

30 Abtä ni menteni amne ni rüe abko ni mráká metre, ye Jesukwe bá mikani, kákwe niebare krörö ie:

Bati ni nāmane iti Jerusalén, nikani motokwäre juta Jericó kukwäre angwane, batibe nitre goká jatani, kákwe jändrän goibare jökrá kán amne, dán btá dianinká jökrá kán kwetre, bti metani kwetre, namani bá ngwäkäre angwane, mikaninte jite kwetre se kwrere, bti ngitiani.

31 Ye ngwane ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre jatani iti ji

ye arabebti angwane, ni bá ngwäkäre nāmane jite. Yebtä okwá mata namani akwa, nikani mobe menteninta temen bāre se kwrere, bti nikani janknu ta.

32 Yebti ni levita sribiká ju blitakrá Ngöböbe jatani iti mda, nükani ja ken ni bá ngwäkäre yebe angwane, mikani nārāre jirekābe kwe, akwa nikani janknu ta arato.

33 Akwa yebti ni jenena Samariabo jatani iti mda ji ye arabebti abko okwá mata namani ni bá ngwäkäre btá angwane, namani ruen bobre ie, **34** kákwe krötabare ken, bti olibo köi amne uba döi mikani träinbti kwe krákái mikakäre amne träin mrianinte kwe, bti mikani buro jakwebti kwe, bti nikani ngwena nebe ju ni basakakrá kánti. Ye kánti ngibiabare kwe ye näire.

35 Yebti jändrinane deká angwane, ngwian ganaindre köböbu näre ye ni Samariabo kákwe biani ju bkänkāye, kákwe niebare ie: Makwe ni ne ngibia tikrá.

Nane makwe ngwian gate bāri mda niarakrá ne ngwane, ti jata-dita, kákwe ütiá biandi mae, niebare kwe ie. Abko kukwe nakaninká kore. **36** Ne aisete ni iti goibare nitre gokákwe angwane, ni nikani nimá. ¿Nitre nimá ye ngätáite, ni mden kákwe ni mda tuani kánti ja mráká kwrere ruen? niebare Jesukwe ie.

37 Angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye diriká kákwe niebare mda Jesuye:

Ni ie ni bren namani ruen bobre, ye abko kákwe ni bren

tarebare mräkä kwe kwrere, niebare kwe.

Abtä Jesukwe niebare ie:

Ni Samariabokwe kukwe nuenbare kuin mräkä mdakrä, ye kwrere nän nuene arato. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Dre bäri ütiäte niebare Jesukwe

38 Yebti Jesu nikani janknu ta nitre ja töitikaka benbe amne nükani juta mdate, kánti meri iti kädian nämane Marta nämane nüne. Marta ne abko käkwe Jesu kani ngäbti ja gwiriete. **39** Marta etba nämane iti abko kädian nämane María. María ye abko nikani, namani tákänintbe Jesu ngotobtä Jesu kukwei nuen.

40 Akwa Marta abko namani sribi kabre gwita ye aibe btä töbikwe, aisete namani sribire janknu, bti nikani, käkwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ðti mräkäkwe ti mirite sribire kaibe, se ütiäte ñakare makrä ya? Niara juen jötrö ti die mike, niebare kwe Jesuye.

41 Akwa Jesukwe niebare mda ie:

Marta, ma nibi töbikwe krübäte dikaro sribibtä, kä nibi ma nike. Erere arato, jändrän keta kabre, btä mata töbikwe, **42** akwa jändrän ketetibe bäri ütiäte, ye mden abko María-kwe känäniri jakrä, käta ti kukwei nuen. Ye abko ni ñakare jire abko rabadre denkä kän. Abko kore se, niebare kwe Martaye.

Blitadre ño Ngöböbe

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Bati Jesu nämane blite Ngöböbe kä mda kánti, käkwe blitabare ünän angwane, ni iti ja töitikaka ben abko käkwe niebare ie:

Ti Dänkien, blitadre ño Ngöböbe abko Juan Bautistakwe diribare nitre ja töitikaka benye, aisete makwe diridre nunye arato, niebare kwe Jesuye.

2 Abtä Jesukwe niebare ietre: Mun rika blite Ngöböbe angwane, munkwe nie krörö:

Ti Rün kä käinbti, ma kä aibe raba mikani ütiäte ni jökräkwe.

Jakwe gobrane nun ngätäite nete.

Ma tö dreye kä käinbti, erere tä neme bare mae kä käinbti, erere raba bare mae kä nebtä nun ngätäite arato abko nunta ribere mae.

3 Köbö kwatirekwatire makwe mrö bian täte nunye.

4 Nun ngite kukwe kämenbtä ye denkä mento nunbtä, ñobtä ñan angwane ni mda mda tä ja mike ngite nun rüere, käre nunta den jabtä ta köbö kwatirekwatire.

Amne kukwe kämekäme tö nun nuaite ja käne ma rüere, ye kánti makwe ñan nun jie ngwian, abko munkwe blita kore Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

5 Bti Ngöböta juto biare ni kukwei kaen ngäbti, ye abko Jesukwe bä mikani, käkwe niebare krörö mda ietre:

Nane mun kukwe muko jata-dre iti kä ruäre deo, käkwe niedre: Ja mräkä, ban ngwen kumä ütiadre tie, 6 ñobtä ñan angwane gwä ti kukwe muko nü basare jire tie, akwa bukakrä ñan nebe tie. Abtä ti ki ban tärire mae, tikwe ñan ja gaidre krübäte abkokäre, niedre kwe mae.

7 Angwane ni tädre gwi käkwe ñan niedre: Ti nibira jänbti ngäbäkrebete, aise te ti ñan raba nainkröta krö jändrän biankäre mae, aise te makwe ñan ti nika, niedre ñakare jire kwe kukwe kare ngäbti. 8 Akwa niara ñan kädriedre blo, abkokäre rükadre krö amne jändrän jökrä kärädre ie kukwe mukokwe, ye erere biandre jökrä kwe ie. Ye abko ñan niara kukwe muko, aise te nuendi kore kwe akwa, ñan ñäkädre rüere abtä rabadre ja gaire, abkokäre nuendi kore kwe.

9 Blitadre Ngöböbe, ye mdenbtä abko ti tö kukwe mda niei krörö munye arato: Käre munkwe jändrän kärä Ngöböye amne Ngöbökwete biandi munye. Erere arato, munkwe jändrän känantari Ngöbö kanti amne kwandi munye. Erere arato, nita neme jukwebtä jändrän kärere ni mdaye, ye kwrere käre munkwe jändrän kärä jukwebtä Ngöböye angwane, Ngöbökwete jukwe tikadi, käkwe biandi munye, 10 ñobtä ñan angwane nireta jändrän kärere, ye erere

bianta ie amne, nireta jändrän känantari jakrä, ye erere tä kwen ie amne, nireta ñäke jukwebtä abko ietre Ngöböta jukwe tike amne tä jändrän bien ietre.

11 Mdakäre abko, Ngöböta jändrän bien kore, ye btä abko ti bike kukwe bä mike krörö mda: ¿Mun mden ngäbäkrete rünre, ie ngäbäkrete gwa kärere kwetadre jae angwane, tä tbi krübäte bien kwetadre ie? 12 Erere arato, ¿mun mden ngäbäkrete rünre, ie ngäbäkrete kwi mrüke kärere angwane, tä dribe bien kwetadre ie? Ni ñakare jire iti käta jändrän krübäte bien ngäbäkrete kweye. 13 Mun abko moto käme, akwa ngäbäkrete munkwe, ie jändrän kuin bian gare munye. Se abko mun Rün kä känbti bäri moto kuin munkrä abko ie munkwe niara Üai Deme kärädre angwane, biandi kwe munye. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Beelzebú nämane Jesubtä nie namani rüere

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.20-27)

14 Abti bati ni iti btä üai käme nämane, käkwe kukwe ötani abko btä Jesukwe üai käme juantari mento. Ye erere üai käme nikani mento btä angwane, namani bliteta kuin. Ye btä abko ni kwati ñan töi namani krütare mda. 15 Akwa ni ruäre namani niere:

Üai käme dankien kädianta Beelzebú, ye mden käkwe ja di biani niaraye abko diebti tä üai

kämekäme juentari mento se, namani niere Jesubtä.

16 Akwa era metre Jesu namani sribire Ngöbö diebti rabadre era kräke, abkokäre Ngöböta kä käinbti käkwe sribi kri ñan tuabare nuendre niaratre okwäbti Ngöbö nämane ben bä mikakäre abko ni ruäre namani kärere Jesuye.

17 Angwane nitre namani töbike blo Jesu rüere, ye ganina btätre Jesukwe. Abtä niebare kwe ietre:

Juta amne ni mräkä mden ere-
re käta ja ñäketbe ketebu rükäre
jabe kwärikwäri, ye abko tä ja
juen ngwarbe au. **18** Ye kwrere
abko, ¿Satana amne üai käme
kwekwe käkwe ja ñäkäretbe kete-
bu jene jene ja rüere au, ye
angwane tädre dite ya? Näkare.

Ye abko, tita üai käme juentari
Beelzebú diebti munta niere tibtä,
ye mdenbtä abko tita ñäke kore.

19 Üai käme dänkien kädianta
Beelzebú, diebti tita üai käme
juentari mento munta niere tibtä,
aisete ¿nitre reketaka munkri ye
abko ie nireta ja di bien üai käme
juantarikrä mento abko ti tö nibi
ngwiaintari munye? Niaratre
käkwe mun kitadre ngise ruen tie.

20 Akwa tita üai käme juentari
mento Ngöbö Üai Deme diebti era
metre, ye ngwane Ngöbö nüka-
nina gobrane mun ngätäite abko
bä mikata tikwe.

21 Akwa ti bike kukwe mdara
jire niere munye üai kämenbtä
abko krörö: Ni dite kri kwe jän-
drän tärä kabre rükrä, bti tä jän-
drän jakwe erere ngibiare kuin

jäme gwi abko üai käme kwrere.
22 Akwa ni mda bäri dite ti
kwrere jatadre rüere, käkwe
ganaindre kwäräbe angwane,
jändrän rükrä ni ditekwe, bti
tädre tödeke abko diandrekä
jökrä ni dite ye kän amne jän-
drän kwekwe diandrekä jökrä
kän, bti dräidre jökrä jabti kwe.

23 Ye abko nire nire ñan tä
nekete tibe, ni ye abko tä rüere ti
rüere amne, nire nire ñan tä sri-
bire gwaire tibe abko tä sribi
tikwe metekä jirekäbe tikän, nie-
bare Jesukwe.

**Üai käme tä niken mento, bti
tä nüketä nibtä**

(Mateo 12.43-45)

24 Yehti Jesu nikani blite krö-
rö mda üai kämenbtä:

Ni iti btä üai käme tädre
nüne, abti üai käme ye juandre-
tari mento btä, üai käme rikadre
ngwarbe kwäräkwärä kä känene
jadükakrä jae kä kaibete, akwa
kä ñan kwandre jire chi ie jadü-
kakrä, abtä rabadre töbike krörö:
iA! Ni nämane ju kwrere tikwe
abko te ti nämane nüne, ye kanti
ti bike nikenta, üai käme rabadre
nütüre. **25** Ye erere bkänä, üai
käme ye rikadreta ni ye kanti,
rikadreta yete angwane kä söka-
ninkä merebe gwita temen amne
kä ükaninte kuin gwita, kwrere
jire ni ye kwandre üai kämeye.

26 Angwane jötrö ngwarbe üai
käme ye rikadre betekä, käkwe
üai bäri kämekäme niarakrä
känandre Krä kükü mda ja muko-
re, bti rikadre nümenta jökrä ni
yebtä. Üai käme ye rabadrera

nünenta kore ni yebtä angwane, ni ye rabadre ja tare nike bári krübäte mda üai káme kiseti, niebare kore Jesukwe ni jökräye.

27 Jesu nämane blite kore, ye btäräbe meri nämane iti ni mda mda ngätäite käkwe näkábare jume ja dibti mda:

Ma meye kwe ma därebare amne ma mikani kianbtä kwe, meri ye abko Ngöbö diebti abko kä nuäre kri btä, niebare kwe.

28 Abtä Jesukwe niebare:

Nire nire tä Ngöbö Kukwei nuen amne tä mike täte, ni ye abko Ngöbö diebti kätä neme bári nuäre btä abko ti tö nibi niei, niebare kwe.

Sribi kri ñan tuabare käräbare Jesuye

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

29 Yebti ni nikani ja ükekrö bári kwati mda Jesu bäre temen angwane, Jesu nikani niere krörö ietre:

Mun nünanka kä ne ngwane abko moto kämekáme, abtä tikwe sribi kri ñan tuabare aibe nuendre mun okwäbti, ie mun töta nebe, akwa sribi kri ñan tuabare ye tikwe ñan nuendre jire chi mun okwäbti, munta ribere ye kwrere. Akwa Ngöbö nämane Jonábe, käkwe sribi kri ñan tuabare nuenbare Jonákrä, ye kwrere aibe Ngöbökwé bá mikadi mun kräke, **30** ñobtä ñan angwane kukwe nakaninkä Jonábtä käkwe nitre Nínivebo töi kwitani, abtä Jonás

kukwei mikani era kwetre, ye kwrere Ngöböta sribire era metre ti Ni Kä Nebtä Ngobo köböire abko Ngöbökwé bá mikadi metre munye.

31 Erere arato, Ngöbökwé kukwe ükadite ni jökrä kräke kä mrä angwane, jreina nünanka mobe mötarikri^f nükani kira basare jrei Salomónye ye käkwe mun kitadi ngise arato, ñobtä ñan angwane Salomón nämane kukwe töbtä töbtä niere, ye jreina mobe jatani kukwe nuen jakrä, akwa tita nete abko bári ütiäte kri Salomónkrä abko mun ñan tö ti kukwei nuai, aiseti rakadikä kore munbtä. **32** Erere arato, munta nüne kä ne ngwane abko, btä Ngöbökwé kukwe ükadite kä mrä angwane, nitre Nínivebo käkwe mun kitadi ngise arato, ñobtä ñan angwane Jonákwé Ngöbö kukwei niebare angwane, nitre Nínivebo käkwe ja töi kwitani Ngöböbtä, käkwe Ngöbö kani ngäbti, akwa tita nete abko bári ütiäte Jonákrä, kätä Ngöbö kukwei niere munye abko mun ñan tö kukwei nuai amne mun ñan tö ja töi kwitani Ngöböbtä, ye dokwäre abko Ngöbökwé kukwe ükadite munbtä, niebare Jesukwe.

Jesukwe kukwe bá mikani ñotra jutrabtä

(Mateo 5.15; 6.22-23)

33 Bti Jesukwe ja bá mikani ñotra jutra kwrere, käkwe niebare mda:

^f **11.31** Jreina nünanka mobe mötarikri. Jreina ne abko nämane gobrane kä kädian nämane Saba kánti. Kukweta tikani btä 1 Reyes 10.1-13 yebtä.

Ni ñakare jire iti káta ñotra jutra mike, abti tá mike ká mkáte nguse. Erere arato, ñan tá mike kaja táni, akwa tá mike úràbtá káin, ye abko ni rikare gwákáre angwane, ká rabadre tuen kuin nie abkokáre. **34** Ye kwrere ma okwá abko ñotra kwrere nikrákrá ja báre temen, aisete ma okwá kuin ne ngwane, káta tuen kuin mae. Ye kwrere abko makwe núnandre metre, ie Ngöbö tö ne ngwane, ni ie ká tuen kuin káta díeká metre ñotra trábtí, ye kwrere ma rabadí nüne ká ngwen Ngöbökwete. Akwa ma okwá bren angwane, ká ñan raba tuen kuin mae ne ngwane, mata ká ikote. Ye kwrere abko makwe kukwe kuin Ngöbökwete mikadre ngwarbe jae ne ngwane, ma töi rabadí káme amne ma rabadí nüne ká ikote Ngöbö rüere. **35** Ne aisete munkwe ja ngibia kuin au, ñotra trá kuin tá munkwe ne ngwane, munta ká trá ngwen Ngöbökwete, ye ngwane mun ñan rabadre ká ikote Ngöbö rüere. **36** Munkwe ja töi mikadre nüne metre Ngöbö ngwárekri angwane, munkwe ñan núnandi ká ikote kwrere amne, ji Ngöbökwete rabadí gare kuin munye, ká trá kuin tuen nie ye kwrere ne ngwane, munta ká ngwen Ngöbökwete amne ká iko ñakare mun töibtá, aise-te jándrán jókrá Ngöbökwete rabai gare kuin munye, káta nebe tuen kuin ñotra tráte munye ye kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Jesukwe ñákábare nitre bariseoye amne nitre dirikáye

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

37 Jesukwe blitabare únán angwane, ni bariseo kákwe ngwiani mróre ja kánti. Ye erere Jesu nikani, namani tákánintbe mesabtá mda. **38** Akwa ni rikadre mróre, kánenkri köbötikadre káne ja ngibiakáre dbe Ngöbö ngwárekri námáne úkaninte nitre israelitakwe, erere Jesukwe köbötikani ñakare. Yebtá abko bariseo ye ñan töi namani krútare Jesubtä. **39** Abtä Jesukwe niebare ietre:

Mun bariseo abko baso amne siá bátáteta btárita aibe amne terita abko tá nebe dobrore kwrere jire, aisete mun töita gobtä amne mun töi kámekáme. **40** Mun töi ngítieká ñakare metre Ngöbö Kukweibtá. ¿Ngöbökwete mun ngrabare dátebare, kákwe mun töi, mun moto dátebare ñakare arato ya? **41** Munkwe jándrán jakwe bian ni bobre bobre die mikrákrá, ye ngwane mun töi rabadí merebe arato baso amne siá bátáteta btárita amne terita arato ye kwrere, niebare Jesukwe bariseoye.

42 Bti Jesukwe niebare:

¡Aingwaree mun bariseo! Káre munta kri mu chi, útiáte ñakare kádianta menta amne kri mda mu kádianta ruda amne kri mu mda mda kuin kwetadre amne kuin krákáre, akwa útiáte ñakare úkekró keta játä, bti munta mike keteti jenena biandre Ngöbökrá.

Akwa jändrän bäri kuin ütiäte nuendre ni bobre kräke amne Ngöbö taredre abko erere munta nuene ñakare. Ye kwrere jändrän bäri ütiäte abko munta nuene ñakare, aisete munkwe jändrän ketebu ye nuendre amne mikadre täte keteti munkwe, akwa jändrän bäri ütiäte abko nuendre bäri munkwe.

43 iAingwaree mun bariseo! Käre ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke sinagogate, kánti mun töta nebe rabai käre ja mikakrä ütiäte. Erere arato, ni mda mdakwe mun mikadre ütiäte jae, käkwe köbö ngwiandretari käne munye ji ngrabare mrö rürümoinkrä kánti, ie mun töta nebe ja mikakrä ütiäte.

44 iAingwaree mun bariseo! Kä ni doboi mikakrä, kánti kä ükateta kuin ruäre, aisete dobo mikani gare ñakare amne, ni raba dikekä jäme bti ta abtä ja mikata ngite amne tä dbe ñakare Ngöbö ngwärekre, ye kwrere jire mun bä kuin metre, akwa munta ni mda kite ja mike ngite abko gare ñakare ni mda mdaye, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

45 Abtä Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre nämane yete abko iti käkwe niebare Jesuye:

Dirikä, mata ñäke kore, ye abko mata ñäke nun rüere arato, niebare kwe.

46 Akwa Jesukwe niebare mda ie:

iAingwaree mun Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye dirikatre! Käre munta tribe mike kabre ni

mda mda tröbtä, tä nebe doboko krübäte kräke, akwa nin munta die mike jire chi abko krörö: Kukwe ükateta kabre nuendre ni jökräye munkwe, ye abko tribe doboko kwrere, akwa munta ja kukwei mike täte ñakare jire chi, niaratre kitakäre kukwe kuin nuene Ngöbökrä.

47 Erere arato, nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani mun mräkäkwe abko doboibti kä ükateta kuin munkwe. **48** Ye abko, mun mräkäkwe kukwe nuenbare abko dbe munkrä tuen munbtä, aisete mun mräkäkwe ni Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani amne mun abko tä doboi ükateta kuin nuäre, niebare Jesukwe ietre.

49 Munta töbike kore, ye mdenbtä abko Ngöbö töbtä kri käkwe niebare: Tikwe ja kukwei niekä niekä juandi amne ja kukwei ngwianka ngwianka tikwe juandi arato, ye abko müre ketadi ruäre amne ruäre abko jiebti rikai kisere mikakäre ja tare nike. **50-51** Ne aisete nitre ti kukwei niekä därrie metaninkä temen, yebtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite munkrä abko krörö: Nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira kämikani Abel näire nebebe Zacarías näire. Zacarías ye abko kämikani kwetre ñukwä grä amne ju blitakrä Ngöböbe te ruäre. Abtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite niaratre kämikakabe. Erere arato, yebtä Ngöbö-kwe kukwe ükadite ni kä ne ngwanebe abko ti tö nibi niei munye, niebare Jesukwe ietre.

52 Bti Jesukwe niebare mda:

iAingwaree mun Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre! Munta kukwe era metre Ngöböbtä rükente ni mda mda käne. Mun ñan tö kukwe era metre mikai gare kuin jae amne mun ñan tä dirire era metre arato ni mda mdaye, aiseite rükadre ño Ngöbö kanti ñan rükadre gare ietre. Abko kore se, niebare Jesukwe.

53 Nebti Jesu nikaninta mda angwane, nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre moto namani romon krübäte Jesu kukweibtä. Abtä nikanintre kukwe ngwentari kabre Ngöbö kukweibtä ie, **54** ye abko Jesukwe ja kitadre au kö okwäte ja kukweibtä, abtä kitadre ngise kwetre, abkokäre namanintre kukwe ngwentari kore ie.

Nikwe ñan bikadre deme, niebare Jesukwe
(Mateo 10.26-31)

12 1 Ye ngwane ni jatani nüke ja ükekrö bäri kwati mda Jesu kanti, aiseite ni namani kwati krübäte, kä namani ja kitekäbe kwärikwäri. Angwane nitre ja töitikaka Jesube, ie Jesu nikani niere krörö:

Lebadura mikata bante tä ngitie jökrä te, ye kwrere jire nitre bariseo töi kämekäme, käta bike kuin deme ye abko käta ngitie ni mda mda töite, käta ni mda mda töi mike ja kwrere, aiseite munkwe ja ngibia kuin nitre bariseo

ngäniene, **2** ñobtä ñan angwane kukwe ñakare jire tiebe abko ni mdakwe ñan gadre. Erere arato, jändrän ñakare jire gore abko ni mdakwe ñan gadre. **3** Ne aiseite jändrän jökrä nieta kaibe munkwe akwa, ni jökrä käkwe kukwe nuadi. Erere arato, kukwe nieta tiebe kaibe gwi munkwe abko kädriedi ji kribti temen ja ngwäreki jökrä, aiseite munkwe ñan bika deme nitre bariseo se kwrere.

4 Ye abko, mun ti kukwe muko tikwe, ie ti tö niei krörö: Ni mda raba mun ngrabare aibe kämike, akwa yebti ñan raba jändrän nuene munbtä, aiseite munkwe ñan ni mda jürä ngwian jabtä; **5** akwa nire jürä ngwian dre era metre munkwe jabtä abko ti bike niere munye: Ngöbö aibe jürä ngwian munkwe jabtä, ñobtä ñan angwane mun krütadre, bti Ngöbö di tarä mun kitakrä kä ja tare nikakrä kanti aiseite. **6** Akwa mun bäri tare kri Ngöbökwe abko ti bike bä mike krörö munye: Nukwä kiakia rürümointa kwärike abko ütiä bianta bäri brai, aiseite ngwian bianta mnamube ütiäre, akwa nukwä kiakia ye käita nikwitekä ñakare Ngöböbti. **7** Amne mun ara jire abko dokwä drüen kratirekratire abko tä gare jökrä Ngöböye, aiseite Ngöbökrä mun abko bäri ütiäte kri nukwä kabrekabre bti ta, aiseite mun raba ja tare nike angwane, munkwe ñan kä jürä ngwian jabtä, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Nikwe ñan Jesu rükandrete
(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Bti Jesukwe niebare mda:

Ti tö kukwe krörö niei mda munye: Nire nire tä nekete tibe abko niedre metre kwe ni mda mda ngwärekre, ni ye abko jen tikwe abko ti, Ni Kä Nebtä Ngobo käkwe niedi arato angeletre Ngöbökwe ngwärekre. **9** Akwa nire nire käkwe ti rükandrete ni mda mda ngwärekre, ni ye abko gare ñakare tie abko tikwe niedi angeletre Ngöbökwe ngwärekre arato. **10** Mdakäre abko, ti Ni Kä Nebtä Ngobo, rüere nirekwe ñäkädre blo, akwa ja töi kwitadreta kwe angwane, Ngöbökwe kukwe käme ye dian-drekäta btä; akwa nirekwe ja dokwä mikadre ribi, käkwe Ngöbö Üai Deme mikadre ngwarbe jae, ye aibe Ngöbö-kwe ñan ngite diandrekäta jire btä.

11 Mdakäre abko, sinagoga kánti mun järika nitre israelita-kwe kukwe ükatekäre amne nitre kritobore ñakare israelitare, ye ngwärekre mun järika kukwe ükatekäre angwane, munkwe blitadre ño jakrä amne munkwe dre niedre, yebtä munkwe ñan töbika dikaro,

12 ñobtä ñan angwane munkwe dre niedre jakrä, ye abko Ngöbö Üai Deme käkwe mikadi gare munye abko erere munkwe niedi jakrä kritobo ngwärekre, niebare Jesukwe nitre ja töitika-ka benye.

Nikwe ñan töbikadre jändrän bkäne kabre jakrä

13 Angwane nitre nämane kwati, ye ngätäite ni nämane iti käkwe niebare Jesuye:

Dirikä, jändrän namani nun rün mröye, se ti etbakwe dräidre jabtí tibe niere ie, niebare kwe ie.

14 Abtä Jesukwe niebare ie:

Ja mräkä, ¿nirekwe ti mikani kritobore mun ngätäite jändrän dräikäre munbti amarebti mata niere kore tie ye? niebare kwe ie.

15 Ni ye tö namani jändrän rünkwe diain kabre jae, aisete Jesukwe niebare mda ietre:

Ni rabadre jändrän bkäne kabre, ñan ye köböire kä rabai nuäre nibtä, aisete mun tö jändrän bkäne kabre jakrä, ye ngäniene munkwe ja ngibia, niebare kwe.

16 Bti Jesukwe kukwe ye bä mikani krörö:

Bati ni nämane iti abko jändrän bkäne kabre krübäte. Batira jire nura nökani kwe, abti ngwä ötani kabrekabre kwe. **17** Yebti ni jändrän bkänkä kabre ye namani töbike mda: Jändrän ngwä ötani kabre krübäte tikwe noko amne ju ñakare tikwe ükakra. ¿Tikwe ükadi mdente? namani nütüre. **18** Te batibe niebare kwe jae: ¡A! Tikwe dre nuendi nura gare tie. Ju chi tä tikwe nura ükakra noko tikwe dikandite, bti tikwe ju mikadi bári kri mda ju chi noko täte abko te tikwe mrö noko ükadi jökrä jändrän jakwebe. **19** Bti

tikwe niedi krörö jae au: Ti nena jändrän bkäne kabre amne jändrän nena nünankrä raire tie, aisete mtare mentokwäre ti bike jadüke, ti bike mröre, dö ñaen amne ti bike kä ngwen nuäre jabtä kwäräkwärä mda ruen tie, nütübare kwe. **20** Akwa ye btäräbe Ngöbökwie niebare ie: iMa töi ñakare! Mtare deo ma krütadi angwane, ¿jändränäta ükani kabre makwe, se abko rabadi nirekrä? niebare Ngöbökwie ie.

21 Ye kwrere tä nakenkä munbtä. Munkwe jändrän ükadre kabre jakrä kä nebtä, akwa jändrän kuin tä biandre Ngöbökwie munye, ye abko munkwe kändandre ñakare jakrä, angwane mun rabadi bobre Ngöbö ngwärekre angwane, kukwe ne kwrere rakadikä munbtä, niebare Jesukwe ni jökräye.

Ñan töbikadre dikaro mröbtä amne dänbtä

(Mateo 6.25-34)

22 Yebti Jesu nikwitaninte, käkwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Tikwe kukwe nini, yebtä munkwe mrö ño kwetadre nünankrä amne munkwe dän ño kitadre jabtä, yebtä munkwe ñan töbika dikaro abko ti tö nibi niei munye, **23** ñobtä ñan angwane nita nüne kä nebtä angwane, nünandre metre Ngöböbe abko bäri ütiäte mrökrä amne ni ngrabare ye abko bäri ütiäte dänkrä, aisete munkwe ñan töbika krübäte dikaro jändrän yebtä.

24 Ye abko, nukwä kwerbo tä nüne ño, ye mika ñäräre munkwe. Kwerbo tä nura nökö ñakare, tä ngwä ötö ñakare, ju ñakare kwe mrö ükkrä jakrä, akwa Ngöböta mrö bien kwetadre ietre. iMun abko bäri ütiäte nukwä kräke, se abko mun Rün käkwe ñan mrö biandre munye ya amarebti munta töbike krübäte dikaro se! **25** Erere arato, munkwe ñan töbikadre krübäte dikaro kore, ñobtä ñan angwane ni tö rabare ja tuai bäri kri, akwa di ñakare ja mike niren taiti mda kukwäne. **26** Jändrän ne abko chi akwa, mun di ñakare nuenkäre, ¿se ñobtä abko jändrän bäri taretare nuendre abko btä munta töbike krübäte dikaro se?

27 Mdakäre abko, ¿ñobtä munta töbike krübäte dikaro dänbtä jakrä se? Kri blü tä niren ño, yebtä munkwe töbika. Tä sribire ñakare, tä dän dike ñakare jakrä, akwa jrei kri Salomón abko nämane jändrän jökrä tuäretuäre bkäne, akwa dän tuäretuäre kri blü se kwrere abko Salomónkwe kitani ñakare jabtä. **28** Kri blü tä neme jötrö köböiti-be, abti jändrinane angwane mikata ngire ñukwäte, akwa Ngöböta ükete tuäretuäre. ¿Ye mun abko ie dän ñan biandre Ngöbökwie ya amarebti munta tödeke ñakare täte Ngöböbti ye? **29** Munkwe dre kwetadi amne munkwe dre ñadi tomnane, yebtä munkwe ñan töbika krübäte dikaro amne mun ñan raba ulire, **30** ñobtä ñan angwane ni kwati kä nebtä tä tödeke ñakare

Ngöböbti abko bäri tä nakwen kisere jändrän ye jiebt. Akwa mun käta dre mdei nike, ye abko garera jökrä Ngöbö mun Rün kä käinbti seye amne niarakwe jändrän ye biandi munye, aiseite munkwe ñan töbika dikaro jändrän nünankrä yehtë jakrä.

31 Akwa jändrän Ngöbökwé tä kä käinbti, ye munkwe kánántari angwane, jändrän jökrä mdei nikata munkwe ye Ngöbökwé biandi munye arato.

Jändrän kuin kä käinbti, jiebt ni rankwadre

(Mateo 6.19-21)

32 Ne aiseite mun obeja kiakia tikwe, munkwe ñan kä jürä ngwian jabtä, ñöbtä ñan angwane jändrän jökrä kä käinbti, kánti Ngöbö mun Rünäta gobrane abko mikani gare ja moto kuinbti kwe munye. **33** Ye aiseite, jändränäta munkwe, ye erere munkwe rürümoin jökrä, bti munkwe ngwian dräi ni bobre bobrebt angwane, Ngöböta jändrän kuin ütiäte kri ngibiare munkrä kä käinbti, ye kánántari jakrä munkwe. Erere arato, jändrän kuinquin ütiäte krikri rabadre munkrä kä käinbti, ye munkwe kánántari jakrä, ñöbtä ñan angwane Ngöböta jändrän kuin ütiäte kri ngibiare kä käinbti munkrä, ye kánti ni gore ñan rabadre gwi amne kebekwe ñan juandre ngwarbe munkän arato, aiseite munkwe jändrän ütiäte kri kä käinbti kánántari bäri kabre jakrä. **34** Munkwe nuendre kore, ñöbtä ñan angwane jändrän

ütiäte krikri tädi ükani mdente jakrä munkwe, ye kánti mun töi tädi arato, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Nikwe Jesu ngibiadre ngäbti kisere

35-36 Bti Jesukwe niebare mda ietre:

Ti bike kukwe mdara jire niere munye abko krörö: Munkwe dän kita biare jabtä amne munkwe ñotra jutra mika biare ti ngibiakäre ngäbti, ni klaboré tä bkänkä ngibiare ngäbti ye kwere, ñöbtä ñan angwane ni mdata ja mike gure angwane, sribikätre bkänkä tä nüke kä ngwen nuäre jabtä, akwa sribikätre kwe abko tä biare ngibiare ngäbti jukwe tikakäre ie, ye kwrere munkwe ja mika biare ti ngibiare ngäbti. **37** Ye abko, nitre sribikä tä kwen ngwäte bkänkäye, ye abko käita neme nuäre btä, aiseite sribikä kwandre ngwäte bkänkäye ne ngwane, bkänkä ara jire käkwe dän sribikrä kitadi jabtä, bti sribikä kwekwe mikadi tákänintbe mesabtä kwe, mrö mikadi kwetadre kwe ietre mikakäre ütiäte. Ye kwrere munkwe ti ngibiadre ngäbti angwane, ti rükadita angwane, tikwe mun mikadi ütiäte arato abko ti tö niei metre munye. **38** Ne aiseite, nitre sribikä ye bkänkä rükadreta kä ruäre angwane ya o kä ngwen ja ken dekä angwane rükadreta ya, akwa sribikä kwe tä biare ngibiare ngäbti, ye abko bäri käi rabadre nuäre sribikätre yehtë, erere munkwe ti ngibiadre ngäbti

kisere angwane, bāri kāi rabadi nuāre munbtā arato.

39 Kukwe mdara jire rabadre gare munye arato abko krörö: Ni gore rükadre kā ñongwane, ye rabadre gare ju bkänkāye akrāke ju bkänkā kākwe kraidre gwi angwane, jāndrān ñan goidre jire kån kwe. **40** Ni gore rükadre ñongwane gare ñakare, ye kwre-re ti Ni Kā Nebtā Ngobo ne mun tādī ngibiare ngābti ñakare angwane, batibe rükadita, aisete munkwe mokre jabti ti ngibiakā-re ngābti, niebare Jesukwe nitre ja tōitikaka benye.

Sribikā kuin amne sribikā kāme, btā Jesukwe kukwe bā mikani

(Mateo 24.45-51)

41 Angwane Pedrokwe niebare mda Jesuye:

Ti Dänkien, ¿makwe blitaniri, ye makwe nini kaibe nunkrā ya o makwe nini ni jōkrā krāke? niebare kwe ie.

42 Angwane ni Dänkien kākwe niebare mda:

Ni sribikā kuin tā biare abko bkänkā tā mikete sribikātre mda mda ngibiare amne mrödre ñongwane erere kāita nūke angwane, tā sribikā mda mda buke. **43** Ni sribikā mikateta ja tāte bkänkākwe angwane, sribi mikateta kisete bkänkākwe erere tā nuene tāte jōkrā, bti bkänkā tā nūketa, kāta kukwe ūkete kuin krāke, **44** kākwe ni sribikā kuin kore ye abko mikadi jāndrān jōkrā ngibiabtikā jakrā, aisete kāta neme nuāre btā abko ti tō niei metre munye.

45 Akwa sribikā mikadrete sribire ja tāte bkänkākwe ye abko rabadre tōbike krörö: Ti bkänkā ñan rükadreta jōtrö, rabadre nütüre, kā rikadre sribikā mda mda merire, brare ngōti-kekā kwärākwarā amne, rikadre mröre, dö ñaen amne rikadre dröbare jirekābe angwane, **46** bkänkā rükadreta ñongwane gare ñakare ie. Ne aisete tādre jāme angwane, batibe bkänkā jatadre nūketa, yebtā abko bkänkākwe mikadi ja tare nike kri, sribikā dokwā ribi mda mda ben.

47 Mdakāre abko, ni sribikā abko bkänkā tō dreye gare kuin ie, akwa bkänkā kwe mikata tāte ñakare kwe, aisete metadi tare krübāte kwe. **48** Akwa sribikā mda abko, bkänkā tō dreye metre gare ñakare ie, kākwe ja mikadre ngite, yebtā mikadre ja ngie nuen, akwa metadre bā rākā, ñobtā ñan angwane kukwe gare ñakare ie aisete. Ne mden kisete, nire nire abko ie sribi ya, jāndrān mda mda ya bianta kabre, ye ie kārāta bāri mda btā. Erere arato, nirebti tōdekata sribi nuenbtā abko ribeta bāri mda btā, niebare Jesukwe nitre ja tōitikaka benye.

Ni kwati rabadi rüre jabe kwārikwāri Jesu dokwāre

(Mateo 10.34-36)

49-51 Yebti Jesukwe niebare mda ietre:

Tikwe ja tare nikadi kri angwane ti krütadi, akwa ye ngāmi nakenkā, kānenkri ti moto neme nuāre ñakare. Mdakāre

abko, ñan ti jatani mun mikakäre nüne jame jabe kwärikwäri abko munkwe nütü, akwa ti jata-ni fiukwä bukete mun ngätäite kä nebtä, ye abko ti tö nena tuai jutra ngitiekä. Ti jatani, abtä ni kwati rabadi nikwite ja rüere kwärikwäri. **52** Mtare mento-kwäre ni ruäre rabadre tödeke ñakare tibti käkwe rüdi mräkä tödekaka tibti ben, aisete ni ja mräkäre tädi nüne nirike gwi, ye abko nimä rabadi rüere mräkä nibu rüere. Erere arato, ni nibu ye rabadi rüere mräkä nimä ye rüere. **53** Angwane ngäbäkcre rün rabadi rüere ngobo kwebe amne ngäbäkcre rabadi rüere rün kwebe. Erere arato, meye rabadi rüere ngänkän kwebe amne ngäbäkcre merire rabadi rüere meye kwebe. Ye kwrere arato, bi rabadi rüere bosibe amne bosì rabadi rüere bibe. Ne abko rabadi nakenkä kore munbtä tödekabtä tibti, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Dreta nakenkä rükadre gare

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

54 Bti ni nämane kwati yete, ye ie Jesukwe niebare mda:

Mütata kite jüben nindrini angwane, nü räkändi temen munta niere, erere nüta näkäen.

55 Erere arato, müreta kite mate mötarikri angwane, kä rabadi ngire krübäte munta niere, erere käta neme ngire. **56** Ye aisete ngwarbe munta bike töi ñakare, ñobtä ñan angwane jändrän-ta tuen kä käinbti amne kä temenbtä, ye abko tädre dre bä mike tä

nüke gare kuin jökrä munye. ¿Ye ñobtä abko dreta nakenkä kä ne ngwane mun näire Ngöbö diebti mun okwäbti abko tä nüke gare ñakare munye? ¿Ye ñan ngwarbe munta bike töi ñakare ya?

Nikwe kukwe ükadrete jötrö ni rüebe

(Mateo 5.25-26)

57 Mdakäre abko, kukwe raba ja rüere kwärikwäri munkwe angwane, ükadrete ño kuin, ye erere munkwe ükate jabe kwärikwäri. **58** Akwa nane ma rüekwe ma kita ngise kritobo ñakare israelitareye ne ngwane, ma ngämi nebe kritobo ngwärekri, känenkri makwe kukwe ükate ma rüebe ji ngrabare, mun ñan rabadre kritobo ngwärekri abkokäre, ñobtä ñan angwane ma rabadre kritobo ngwärekri angwane, niarakwe ma köböi biandi guardiaye amne guardia-kwe ma kitadi ngite kä teri. **59** Ye kánti abko makwe ñan ngwian biandre täte jökrä ja ütiäre, känenkri ma ñan tikadreteta kwe abko ti tö niei munye. Abko kore se, niebare Jesukwe ni nämane kwati yete yeye.

Ni jökrä käkwe kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti

13 1 Kä ye ngwane ni israelita nämane ruäre Jesu kánti yete käkwe niebare ie:

Krيره nitre Galileabo nämane jändrän jakwe kämike kukwadre Ngöböye, Ngöbö käikitakakäre ju blitakrä Ngöböbe kánti

angwane, Pilatokwe kāmikamna, erere rükā romanobo kwekwe kākwe kāmikani.

2 Abtä Jesukwe niebare ni jökräye:

¿Nitre Galileabo kāmikani kore, asete niaratre abko bäri kukwe kämekäme nuenkä nitre Galileabo mda mdakrä, munta nütüre ya? **3** Akwa ñakare kore ti tö niei munye. Akwa munkwe ñan ja töi kwitadre, kākwe ñan kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti munkwe ne ngwane, mun rabadī nianinte, kākwe ja tare nikadi kri Ngöbö okwā bäre mento kärekäre.

4 Erere arato, nitre ni jätäbti ni kwā, bti ki Siloéte nikani temen, kākwe kāmikani, çniaratre ye abko nämāne Ngöbö Kukwei mike täte ñakare, abtä nämāne ja mike ngite bäri Ngöbö rüere nitre Jerusalénbo mda mdakrä, munta nütüre ya? **5** Akwa ñakare kore ti tö niei munye. Munkwe ñan ja töi kwitadre, kākwe ñan kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti munkwe ne ngwane, mun rabadī nianinte, kākwe ja tare nikadi kri Ngöbö okwā bäre mento kärekäre. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

6 Yehti nitre israelitakwe ñan Ngöbö kadre ngäbti ne ngwane, Ngöbökwē juandre ngwarbe abko mikakäre mokre, Jesukwe kukwe mda bä mikani ietre angwane, nitre israelita krikri bä mikani higo krie kwrere kwe amne Ngöbö bä mikani kä bkänkä kwrere kwe abko krörö:

Bati ni nämāne iti kākwe higo krie nökani uba nurai ngätäite. Abti higo ngwā namanina ya abko nikani tuenta, akwa higo ngwā kwani ñakare ie. **7** Abtä nura ngibiabtikā nämāne kwe yete, ie niebare kwe: Higo ne ngwā nena btā ya abko ti nükani tuen kä komä jire ja täritäri akwa, ngwāta kwen ñakare tie amne tä kä den ngwarbe jae, asete makwe tikaka jirekäbe, niebare kwe sribikäye.

8 Akwa nura ngibiabtikā kākwe niebare ie: Ti dänkien, makwe higo krie ye tuametre kä nete. Tikwe dobo muandi dokwā bäre temen, bti tikwe abono mikadi btā. **9** Ye ngwā rabadī btā akwa, nane ngwā ñan rabadre btā ne ngwane, makwe tikaka ngättrite ta, niebare sribikäkwē bkänkäye. Ne abko nakaninkä kore abko erere rabadre nakenkä munbtā. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe meri bren mikaninta kuinta köbö jadükakrä näire

10 Bati köbö jadükakrä näire, Jesu nikani dirire mda sinagoga-te angwane, **11** meri bren nämāne iti yete. Meri ye abko kä kwā jätäbti kwā kwāra nikani bren. Üai käme nikani btā, kākwe trö dötaninkä, aibe kisete ñan namani nünenkä metre krö. **12** Meri ye abko nämāne siba yete, btā Jesu okwā namani angwane, käräbare kwe, bti niebare kwe ie:

Ti mräkä, ma bikera nementa kuinta mtare, niebare kwe ie.

13 Bti kise mikani kwe meri bren yebti. Ye btäräbe meri ye namani nūnaninkāta metre krö batibe, kā nikani Ngöbö kākitekā kwäräkwarä se kwrere.

14 Yebtä abko, sinagoga ye dänkien namani romon, ñobtä ñan angwane Jesukwe meri bren mikaninta quinta köbö jadükakrä näire, kākwe niebare ni jökräye:

Kä tärä köbö ti sribikrä, aise-te köbö ti ye näire mun bren bren jata ja mikakäreta quinta, akwa köbö jadükakrä näire, mun bren bren ñan jata ja mikakäreta quinta, niebare kwe ni jökräye.

15 Abtä ni Dänkienkwe niebare mda ie:

iMun ngwarbe ja bä mike kuin! ¿Buey amne buro mäkäte-ta mun itire itirekwe angwane, köbö jadükakrä näire munta tikete ñakare, bti munta niken ngwena tomna ñaen ñakare ya? Mun jökrä tä niken jändrän ye ngwena tomna ñaen ye munta sribire ruen tie. **16** Ye aise-te meri ne jatani Abraham mräkäkri. Niara abko bäri ütiäte jändrän ye ngwä abko kä kwä jätäbti kwä kwära neketaninte Satanaye abtä bren, ¿se abko ñan diandrekäta köbö jadükakrä näire Satana kisete ya? niebare Jesukwe ietre.

17 Jesukwe ñäkäbare kore angwane, Jesu rüe namanintre ja gaire jökrä, akwa ni mda mda abko btä kä namani nuäre jändrän kuin nuen namani Jesukwe ye tuare.

Jesukwe kukwe bä mikani mostasa nurai amne lebadura btä

(Mateo 13.31-33; Marcos 4.30-32)

18 Erere arato, Jesukwe niebare:

¿Ngöböta gobrane ño nibti? ¿Ngöböta kite gobrane nibti, ye abko tikwe bä mikadre dre kwere ruen munye? **19** Ngöböta kite gobrane nibti ye abko mostasa nurai chi kwrere. Ni iti kākwe mostasa nurai nökanu ju bäre jakrä abko nikani niren kri krikri kwrere angwane, nukwä namani nüne kri ye küdehti, ye kwrere jire käne Ngöböta kite gobrane ni braibe bti, akwa mrä angwane Ngöbö rabadi gobrane ni kwatibti abko bä mikata nura chi yebtä. **20** Ye ngwane Jesukwe kukwe mdara jire bä mikani krörö:

¿Ngöböta kite gobrane nibti ye abko tikwe bä mikadre dre kwrere ruen munye? **21** Ngöböta kite gobrane nibti ye abko rabadi niren lebadurata niren ye kwrere abko krörö: Meri iti kākwe lebadura kitani chi arina kabre te, bti mritani kwe abti lebadura nikani arina kabre ye ñäre jökrä, niebare Jesukwe.

Jukwe krä chi

(Mateo 7.13-14,21-23)

22 Yebti Jesu nikani janknu Jerusalén kukwäre mda angwane, nikani dirire juta kwatirekwatire te ji ngrabare.

23 Angwane bati ni iti kākwe niebare ie:

Ti Dänkien, ÷ni braibe rabadi dianintari ya?

Abtä Jesukwe niebare mda ni jökräye: **24** Munkwe ja di mika kri rikakäre gwä jukwe Krä chite ta, ñobtä ñan angwane mrä ni kwati tö rabadi näin gwä akwa ñan rabadi, **25** ñobtä ñan angwane ju bkänkä käkwe jukwe dikadi jite, ye ngwane mun rabadi ju bäre abko rabadi ju bkänkä ye kärere, kä rabadi niere krörö ie: Ti Dänkien, jukwe tike nunye, mun rabadi niere. Akwa niarakuwe niedi munye: Mun gare ñakare tie amne mun kä mdenbo gare ñakare tie, niedi kwe munye. **26** Angwane mun rabadi niere krörö ie: Nunkwe mröbare amne nunkwe tomna ñani gwaire mabe. Erere arato, makwe diribare nun kanti, iye töre ñakare mae ya! munkwe niedi.

27 Akwa ju bkänkä käkwe niedi munye: Mun gare ñakare tie amne mun kä mdenbo gare ñakare tie. Mun kukwe kämekäme nuenkä nän mobe mento tibtä, niedi kwe munye.

28 Ye ngwane abko, Ngöböta gobrane, ye kanti Abraham, Isaac, Jacob amne Ngöbö kukwei niekatre tädi jökrä, btä mun okwä rabadi angwane, munkwe ja müadi krikri be amne mun moto rabadi romon krübäte ju bkänkäkrä, ñobtä ñan angwane mun abko tädi kitaninkä ju bäre. **29** Mun tädi ngwarbe ju bäre, ye ngwane abko nitre nünanka mintokwäre, mötarikri, kä driri amne nindrini abko rükadi jökrä, rabadi takänintbe mröre gwaire

jökrä Ngöböta gobrane ye kanti. **30** Ye ngwane abko, ni ruäre ütiäte kri mtare abko rabadi ni bobre kwrere mrä amne, ni ruäre bobre mtare abko rabadi ütiäte kri mrä. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Jesukwe nitre Jerusalénbo müaibare

(Mateo 23.37-39)

31 Kä ye ngwane abko, nitre bariseo nükani ruäre, käkwe niebare Jesuye:

Herodes tö ma kämikai, aisete nän ngitie mento nete, niebare kwetere.

32 Angwane Ngöbö ñan tö ne ngwane, Herodes ñan rabadre Jesu kämike ja töi jenbti, ye mikakäre gare ietre, abkokäre Jesukwe niebare mda ietre:

Herodes abko nukro känsenta kwrere, ye ie mun nän niere krörö: Mtare, jetbe tikwe üai käme juanditari nibtä amne tikwe ni bren bren mikadita quinta amne münkme tikwe sribidi ünän.

33 Akwa mtare, jetbe, münkme ti näin sribire janknu ji ngrabare. Abti ti näin nebe Jerusalén, munkwe nie ie, ñobtä ñan angwane ni Ngöbö kukwei niekä abko ñan krütadre juta Jerusalén bäre mento, aisete ti näin kanti. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

34 Ye btäräbe Jesukwe nitre Jerusalénbo müaiba, käkwe niebare krörö:

iAingwaree, mun nünanka Jerusalén nete! Käre munta nitre Ngöbö kukwei niekä müre kete amne nitre juanta Ngöbökwä ja

kukwei ngwena abko müre keta-ta jäbti. Ye abko, kwita ngäbäli kiakia ngibiare ja ngike täni, ye kwrere käre ti tö namani mun ngibiai, akwa mun ñan tö namani ti tuai ja ngibiare, **35** aiseite ju munkwe nete ne rabadi tökare jökrä mun täbtä abko tita niere munye amne, mtare mentokwäre ti ngämi kiteta, känenkri munkwe ñan ti tuadre jire chi mda, yehti munkwe ti tuadi angwane munkwe niedi krörö:

Ni kitera nüke ni Dänkien Ngöbö käbti raba mikani ütiäte kri abko munkwe niedi ti ngäbti. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ni nüen ngrabare abko Jesukwe mikaninta kuinta

14 1 Bati köbö jadükakrä näire, Jesu nikani mröre bariseo ütiäte kri kanti angwane, nitre bariseo mda mda namani ngibiaretari kisere kitakäre ngite. **2** Angwane ni nämane iti yete abko nüen jökrä ngrabare, aiseite nämane bren, btä Jesu okwä namani, **3** käkwe niebare Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikä-treye amne nitre bariseoye:

¿Köbö jadükakrä näire ni raba ni bren miketa kuinta ya, ñakare ya? niebare kwe.

4 Angwane niaratre namani kwekbe jökrä. Abtä Jesukwe ni bren käräbare ja ken, mikaninta kuinta kwe, bti juaninta kwe. **5** Yehti Jesukwe niebare mda nitre bariseoye:

Buro ya o nbi betadrekä nguse munkän köbö jadükakrä näire, ye mun rikadre jötrö ngwarbe

dentarita, ye ngwane munta sribire. ¿Akwa ni bäri ütiäte jändränkrä abko tikwe mirita kuinta abtä ti ngite munta nütüre ya? niebare kwe ietre.

6 Angwane nitre bariseo namaninta kwekbe jökrä, ñobtä ñan angwane kukwe kwani ñakare ietre.

7 Angwane nitre nübaibare mröre siba abko nikani ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke mesabtä känene jae, bti namani nebe tākänintbe Jesu okwäbti. Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe niebare krörö:

8 Nane ni iti rika ja mike gure, kanti ma nübai kä ngwian-käre nuäre jabtä siba angwane, ja täkrä ni ütiäte kräke, yete ma ñan raba tākänintbe, ñobtä ñan angwane nane ni mda bäri ütiäte makrä nübaibare arato abko jatadre nüke angwane, **9** ni mun nübaikä ye jatadre, käkwe niedre mae: Ja täkrä kanti mata tākänintbe, ye bien ni neye, niedre kwe mae angwane, ma rikadre nebe tākänintbe mrä köre, ye abko rabadre gaidre kri makrä. **10** Ne aiseite ma nübaikä kanti ma rika angwane, ja täkrä mrä kanti ma raba tākänintbe. Yehti ni ma nübaikä ye jatadre, käkwe niedre krörö mae: Ja mräkä, ja täkrä ni ütiätekrä tä mesabtä ne kanti jakwe siba, niedre kwe mae, ye ngwane ma rabadre ütiäte ni mesabtä ye okwäbti abko rabadre bäri kuin. **11** Tita niere kore, ñobtä ñan angwane nire nire tö bikai kri au abko Ngöbökwé mikadi bobre amne,

nire nire tö ja mikai bobre abko Ngöbökwe mikadi ütiäte kri, niebare Jesukwe.

12 Yebti Jesukwe niebare nia-ra nübaikä yeye:

Makwe mrö sribe kri kä ngwiankrä nuäre jabtä, o ma rika ni mda mda buke mröte dere, ye ngwane ma kukwe muko, ma etba, ma mräkä mda mda amne nitre ngwian bkänkä kri nünanka känime ma bäre temen, ye aibe makwe ñan nübai mröre jabe, ñobtä ñan angwane niaratre bukadre makwe ye ütiäre ma kärädreta kwetre mröre jae, aisete makwe mrö biani ye ütiä biandita kwe mae, aisete nitre ngwian bkäne kri aibe ñan nübai makwe.

13 Akwa ma rika mrö sribere kri kä ngwiankrä nuäre jabtä angwane, makwe ni bobre nübai. Erere arato, ni bren bren ngrabare, ni nakwente amne ni okwä kä drümente nübai makwe mröre jae angwane, **14** kä raba-di nuäre mabtä, ñobtä ñan angwane niaratre ñan raba ma buketa jire mrö ye ütiäre, akwa nitre metre Ngöbö ngwärekri rükaita nire kä mrä angwane, ye näire Ngöbökwe ütiä biandi mae. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe kukwe bä mikani ja bukabtä

(Mateo 22.1-10)

15 Ni metre metre Ngöbö ngwärekri rükadita nire, btä Jesukwe blitabare kore, yebtä abko nitre nämane mesabtä ye

ngätäite ni iti käkwe niebare mda Jesuye:

Ngöbö jatadi gobrane ni ngätäite angwane, nire tädi mröre yete abko btä kä raba-di nuäre krübäte, niebare kwe.

16 Abtä Jesukwe kukwe bä mikani ietre, käkwe nitre israeli-ta ütiäte kri bä mikani ni nübai-bare känekäne kwrere, käkwe niebare mda:

Yebtä abko ti bike kukwe bä mike krörö munye: Bati ni iti käkwe mrö sribebare kri kwetad-re, käkwe ni kwati nübaimna mröre jae. **17** Ye erere mrö namanina biare kwetadre angwane, ni ye käkwe niebare sribikä kweye: Nitre nübaibare tikwe, ye nän kärere amne makwe nie krörö ietre: Mrö nibi-ra biare kwetadre, aisete mun jakwe mröre, makwe nie ietre, niebare kwe sribikä kweye.

18 Ye erere bkänä, sribikä ye nikani akwa, nitre nübaibare abko kwe kukwe mdara jire nämanena nuendre, aisete ñan rikadre namani niere. Ni iti käkwe niebare: Gwä tikwe kä kürü abko ti bike niken tuenbti, aisete ti ñan rikadre, ye abko munkwe dian tibti ta, niebare kwe. **19** Ni mda abko käkwe niebare: Tikwe buey kürü krä jätä sribikrä jae abko tä sribire kuin ya, ñakare ya abko ti bike niken nuente, aisete ti ñan rikadre, akwa munkwe dian tibti ta, niebare kwe. **20** Ni mdara jire abko käkwe niebare: Gwä tikwe ja miri gure, aisete ti ñan rikadre, niebare kwe.

21 Angwane sribikā ye nika-ninta, kākwe niebareta jōkrā bkānkāye. Abtā sribikā bkānkā moto namani romon krübāte, kākwe niebare sribikā kweye: Nān jōtrō ji kri ngrabare amne ji krā kiakiabti juta ngrabare nokore ni bobre kānene, ni bren bren ngrabare kānene amne ni okwā kā drūnente kānene. Erere arato, ni nakwente kānene. Ma jata ngwena mrōre nete, niebare kwe sribikāye.

22 Ye erere bkānā, sribikā jananbare. Abti bā raire angwane, sribikā jataninta, kākwe niebare bkānkāye: Ti dānkien, makwe ni kārāmna tie, erere tikwe kārānirira, akwa kā tā ni mda mdakrā, niebare kwe.

23 Angwane sribikā bkānkā kākwe niebare mda ie: Nān ni mda mda kānene ji ngrabare juta bāre mento sere. Ma jata ngwena nūke nete, nān tō raba kite akwa, ma jata ngwena ni mikakrā bāri kwati gwi ti kānti nete, **24** nōbtā nān angwane nitre nūbaibare kānekāne tikwe, ye abko nān rükadre jire iti mrōre tibe mesabtā, niebare kwe. Ye kwrere Ngōbōkwe mun ūtiāte ūtiāte kārādi nūne ja kānti angwane, nane mun ūtiāte ūtiāte nān rabadre kānti, akwa ni bobre bobre rabadī. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Nire nire tō nāin Jesube kākwe tōbikadre kuin ja kāne
(Mateo 10.37-38)

25 Jesukwe mrōbare ūnān kore, bti nikani ta angwane, ni

nikani kwati jiebtī. Abtā niara nikwitaninte, kākwe niebare ietre:

26 Nire nire tō nāin tibe raba-kāre ja tōitikaka tibe abko kākwe ti taredre bāri jāndrān jōkrā bti ta. Akwa nire nire tā rūn, meye, merire kwe, brare kwe, etba, ngwai kwe tarere bāri amne tā ja tarere bāri au ne ngwane, nān rabadre ja tōitikaka tibe. **27** Erere arato, ni kāmikata niken krusobtā angwane, nita niken kruso doboko ngwena au jakrā, ye kwrere nire nire kākwe nān kōtā mikadre au jakrā ja tare nikakāre tikrā amne krūtakāre tikrā ne ngwane, ni ye nān rabadre ja tōitikaka tibe.

28 Ye abko ti bike bā mike krōrō: Nane ni iti rikadre ju mike nura ngibiabtikrā angwane, ngwian tārā tāte ju ye mikakrā bare tāte jōkrā ya, btā tā tōbike kāne, abti ngwian tārā tāte ye ngwane tā ju mike. **29** Akwa ngwian nākare tāte ju mikakrā, akwa ju kōmikadretbe kwe abti rabadre ōtare nān rabadre kāte ie. Yebtā abko ni jōkrā rabadī ni ye kōtaire, **30** kā rabadre niere: iA! Ni se nikani ju mike akwa, namani bare nākare ie abko ni jōkrā rabadre niere kōtaire kwārā kore btā. Ye kwrere mun mden tō nāin tibe kākwe tōbika kuin ja kāne.

31 Yebtā ti bike kukwe mda-ra jire bā mike abko krōrō: Jrei tādre iti kwe rükā tādre mili krā jātā abko jatadre niken rūre jrei mda rūere. Akwa jrei mda ye abko kwe rükā tādre mili krā

gre, aisete jrei kwe rükä mili krä jätäbe ye rabadre töbike käne, rükä mili krä gre ye ganaindi kwäräbe kwetre ya abko rabadre töbike. **32** Akwa nane rükä mili krä jätä ben jrei ye käkwe ñan ganandre, rabadre tuen ie angwane jrei kwe rükä mili krä gre ye tädre mente angwane, ñan rüdre kwe, aisete ja mäkädreta jirekäbe kwe abkokäre nitre juandre niere kwe jrei mda yeye. **33** Ye kwrere abko, nire nire tö näin tibe rabakäre ja töitikaka tibe, akwa ñan tö jändrän jakwe mikaite jökrä ne ngwane, ñan rabadre ja töitikaka tibe. Ne aisete mun mden tö raba näin tibe käkwe töbika kuin käne. Abko kore se, niebare Jesukwe ni jökräye.

Jesukwe kukwe bä mikani mrenbtä

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

34 Yehti nire nire tö näin Jesube abko Jesukwe bä mikani mrenbtä, käkwe niebare mda:

Mren abra kuin jändrän jökrä mikakrä bänänte, akwa bänän riadreka rabadre tibo, ye abko rikadre ngwarbe, aisete ñan rabadre kuin mda, **35** amne ñan rabadre kuin dobokrä amne ñan rabadre kuin abono sribekrä, aisete rabadre ngwarbe. Abtä kitadreka jirekäbe. Tita kukwe niere ne mun mden mden tö näin tibe käkwe ketate ja olote, bti töbika kuin btä munkwe, niebare Jesukwe ni jökräye.

Obeja nianinte, btä Jesukwe kukwe bä mikani

(Mateo 18.10-14)

15 **1** Angwane ni kwati ngwian käräkä gobran romanobokrä amne ni kwati mda mda namani tuen moto kämekäme nitre bikaka metre Ngöbö ngwäre kriye, ye namani nuke Jesu ken niara kukwei nuakäre. **2** Abtä nitre bariseo amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikatre namani ñäke tiebe Jesu rüere, kä namani niere jae kwärikwäri:

Nitre kukwe kämekäme nuenkä se kwrere abko ni noko tä kaen ngäbti jökrä amne tä mröre ketetibe ben, abtä tä ja mike ngite Ngöbö rüere ñan ñan, namaintre niere Jesubtä.

3 Angwane Jesukwe kukwe bä mikani krörö mda ietre, nitre namani tuen kämekäme abko ütiäte Ngöbökrä era metre mikakäre gare:

4 Ni iti mun ngätäite abko kwe obeja tädre gre ketarike abko riadrete krati kän, ye ngwane niarakwe ñan obeja gre ketabkä bti krä jätäbti krä ökän (99) ye mikadrete ja ngibiare kaibe kä kaibete, bti obeja kratibe nianinte, ¿ye niara ñan rikadre känentari kisere ya? **5** Kwandre tari ie angwane, kä rabadre nuäre btä, käkwe kitadre ja kötäbti ta, bti rikadre ngwenante **6** ja gwiriete angwane, niara kukwe muko nünanka känimekänime abko kärädre jökrä kwe, bti niadre kwe ietre: Obeja nianinte

Obeja nianinte abko bkänkä tä känentari (Lucas 15.3-7)

krati tikän abko kuninantari tie, aisete ari käi ngwen nuäre jabtä tibe, niedre kwe. 7 Ye kwrere abko, ni iti kukwe kämekäme nuenkä ni ne kwrere käta ja töi kwite, käta kukwe käme kite temen amne tä Ngöbö kaen ngä-bti, ye abko käita neme bäri nuäre Ngöböbtä kä käinbti sete ni gre ketabkä bti ni jätäbti ni ökan käta Ngöbö mike täte era metre nütüta jabtä munkwe kwrere ye abko ie Ngöbö garera, niebare Jesukwe.

Jesukwe kukwe bä mikani ngwian nianinte btä

8 Bti Jesukwe niebare mda:

Ye kwrere arato, meri tädre iti, kwe ngwian tädre kun jätä abko riadrete kunti kän angwane, meri ye käkwe ñotra mikadre, bti rikadre kä sökökä gwita ngwian ye känantarikäre. 9 Abti kwandretari ie angwane, kukwe muko

merire merire nünanka känime-känime abko kärädre kwe, bti niedre kwe ietre: Ngwian nianinte tikän abko kuninantari tie, aisete ari käi ngwen nuäre jabtä tibe, niedre kwe kukwe mukoye. 10 Ye kwrere abko ni kukwe kämekäme nuenkä käta ja töi kwite, käta kukwe käme kite temen amne tä Ngöbö kaen ngä-bti abko käita nebe nuäre angele-tre Ngöbökwetä kä käinbti sete, ye abko ti tö niei munye, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe kukwe bä mikani ni bati diänbtä

11 Yebti Jesukwe kukwe mda-
ra jire niebare angwane, nitre bariseo romon kräke abko bä mikani ngäbäkre mubai kwrere kwe amne nitre kukwe kämekäme nuenkä abko bä mikani ngäbäkre diän kwrere kwe abko krörö:

Bati ni nāmane iti abko kwe ngābriānkā nāmane nibu. **12** Ni ye abko ngobo bāri bati nikani, kākwe niebare ie: Tata, jāndrānta biandre tie makwe, ye erere makwe bian jōtrō tie, niebare kwe rūnye. Abtā rŭnkwe jāndrān jakwe ye drāibare niaratre nibubti.

13 Yebti kā ngāmi niken raire ta angwane, nī bāri bati ye kākwe jāndrān jakwe erere rūrūmoinbare jōkrā, bti ngwian diani kwe, bti nikani mobe kā mdabti, kānti nikani kukwe nuene ngwarbe diān diān. Abtā ngwian ganinte jōkrā jakān kwe.

14 Ngwian krūtanina jōkrā kān, ye btārābe kā ye kānti mrō nika jatani krūbāte, aisete niara nikani mrō nike krūbāte arato.

15 Angwane ni nāmane iti juta yete abko israelita űakare akwa, niara nikani sribi kārere jakrā ie. Erere bkānā, sribi bāri kāme krūbāte ni israelitakrā abko biani kwe ie, kākwe niara mikani mtū ngibiare. **16** Nāmane sribire angwane, mtū buka nāmane algarobate kwe abko niara tō namani nebe kwetai siba akwa, űan namani bien jire chi kwetadre ie, aisete mrō namani krūbāte ie.

17 Abtā bati namani tōbike: iJo! Ni kwati tā ganane ti rŭn kānti kwe mrō tārā kabre kwetadre amne ti abko kite jraine jakān mrō miare nete, **18** aisete ti bike nikenta ti rŭn gwiriete, kākwe niedi krōrō ie: Tata, tikwe ja mikani ngite Ngōbō rūere amne ma rūere, **19** aisete makwe

űian ti kata ngābti ja ngobo kwere ja juete, akwa nita ganane mae, ye kwrere makwe ti mika ganane jae, tikwe niedi kore tataye, namani nūtūre.

20 Ye erere bkānā, nikaninta jībti, nikani nebata rŭn gwiriete. Nāmane mente se kwrere angwane, jatabare rūnye amne namani ruen bāri bobre ie, aisete nikani betekā ngābti, kākwe kŭde kitani ngārā demaine kwārā.

21 Angwane ngobokwe niebare ie: Tata, tikwe ja mikani ngite Ngōbō rūere amne ma rūere, aisete ti ma ngobo makwe, ye makwe niedre űakare mda ruen tie, niebare kwe rūnye. **22** Akwa rŭn abko kākwe niebare sribikātre kweye: Dān bāri kuinkuin kānene. Munkwe kita btā amne anio ni bā mikakrā űitiāte kita kisebtā munkwe, bti sandalia kita ngotobtā munkwe niara űan bā rabadre ni klaborē kwrere abkokāre. **23** Bti nbi ngābāli bāri kuin ngibiata jenena mun rika tuen. Munkwe kāmika kwetadre. Ngābākre tikwe nŭta ye ari kāi ngwen nuāre kri jabtā, **24** űobtā űian angwane ni krŭta kwrere jire ngābākre tikwe ne nianinkā ti okwāte, akwa nŭta mtare. Niara nianinte tikān, akwa nŭrate, aisete ari kāi ngwen nuāre jabtā, niebare kwe. Ye erere, ni jōkrā nikani kā ngwen nuāre jabtā.

25 Angwane ngābākre mubai abko nāmane tirete, jataninta gwākāre mda, nŭkani bā kānime se kwrere angwane, tān ngō amne ka kukwei jarabare ie amne tārā mika nāmane namani

ruen ie. **26** Abtä ni sribikä rünkwe käräbare iti kwe, bti niebare kwe ie: ¿Dreta nakenkä gwi? niebare kwe ie. **27** Angwane sribikä ye käkwe niebare ie: Käre ma rünta nbi ngäbäli bäri köte ngibiare jenena, ye abko kämika-mna, ñobtä ñan angwane ma etba nikani abko nüta. Niara tä kuin, aisetä kä nibi nokre gwi ye, niebare kwe ie mda.

28 Yebtä abko ngäbäkre mubai ye mätä namani kri krübäte, ñan tö namani rikai gwä. Abtä rün nikani kanti ju bäre, kä namani ngwen kisere nebeta gwi. **29** Angwane niebare kwe rünye: Tikwe sribibarera kä kobe makrä, ye gare kuin mae. Erere arato, tikwe ñan ma kukwei kitabare temen. Käre tita ma kukwe mike täte jökrä, akwa ma ngämi chibo ngäbäli bien jire krati tie kwetadre, kä ngwiankrä nuäre jabtä ti kukwe mukobe. **30** Akwa ma ngobo ngutu ngwarbe jananbare, meri bti kä ngwarbe ngwarbe, btä ngwian makwe ganinte jökrä makän abko kräke makwe nbi ngäbäli bäri kuin kämikamna kä ngwiankrä nuäre jabtä, niebare kwe rünye.

31 Abtä rünkwe niebare ie: Ma ti ngobo tikwe, käre mata nüne gwi tibe nete amne jändrän jire jökrä tä tikwe, se abko jökrä makwe. **32** Akwa ni krüta kwrere jire ma etba nianinkä ti okwäte abko nüta, nämane nianinte tikän, akwa nürate, ye abko käi ngwiandre nuäre jabtä nikwe, abkokäre tikwe mrö sribemna, niebare kwe ngobo mubaiye.

Abko nakaninkä kore. Ne ngörä, niebare Jesukwe nitre bariseoye amne kukwe biani Ngöbökwe Moiséye dirikätreye.

Jesukwe kukwe bä mikani ni ju ngibiabtikä btä

16 **1** Jesukwe kukwe mda niebare krörö nitre ja töitikaka benye:

Bati ni ngwian bkänkä kri nämane iti abko kräke ni mda nämane jändrän ngibiabtikä. Ni jändrän ngibiabtikä ye abko ñan nämane sribire kuin, aisetä jändrän jatani nente kri sribi bkänkän niebare kwetre ie. **2** Abtä sribi bkänkä käkwe sribikä kwe ye käräbare, bti niebare kwe ie: ¿Mata jändrän ngibiarebti ño tikrä amarebti ma kädrieta nüke blo tibe nete? Mata sribire ño ño tikrä, ye niere jökrä tie, ñobtä ñan angwane makwe ñan jändrän ngibiadrebti jire mda, niebare kwe ie.

3 Abtä ni jändrän ngibiabtikä ye namani töbike kri krörö mda: Sribi bkänkä bike sribi denkä tikän mtare, nebti tikwe ja nuen-di mda. Ti di ñakare sribi tare-tare nuenkäre amne, tita neme ja gaire ngwian kärere ngwarbe jakrä ni mda mdaye, namani nütüre. **4** Te töi ngitianinkä krörö: Sribi diandrekä tikän angwane, ni mda mda tädre biare ti kaen ngäbti ja gwirieta, abkokäre ti bike kukwe ne nuene, namani nütüre.

5 Erere bkänä, ni mda mda bti rürümon ütiä nämane sribi bkänkä, erere käräbare kwe ja

känti. Erere ni nukani käne, ie niebare kwe: ¿Rürümon ütiäta nuäi mabti ti bkänkäkwe, niebare kwe ie? Angwane ni ye käkwe niebare: Olibo kõi galon siento krä kwä ütiäta tibti, niebare kwe. **6** Abtä ni jändrän ngibiabtikä käkwe niebare ie: Makwe olibo kõi diani ütiädre angwane, makwe tarä ükaninte, ye makwe ükateta, aisete jötrö ngwarbe makwe olibo kõi mika galon siento kräbkäbe tarä mdabtä, niebare kwe. **7** Yebti ni mda nukani abko ie niebare kwe: ¿Ma abko bti rürümon ütiäta nuäi ti bkänkäkwe? niebare kwe. Angwane ni ye käkwe niebare ie: Trigo sako mili kratí ütiäta tibti, niebare kwe. Angwane ni jändrän ngibiabtikä käkwe niebare ie: Tarä biani käne mae, ye ükateta amne makwe trigo mika sako siento krä kwäbe, niebare kwe ie.

8 Yebtä abko ni jändrän ngibiabtikä abko ni ngökaka akwa, sribi bkänkä käkwe niara käikitaninkä töbikabtä kuin jakrä kore, ñobtä ñan angwane jändrän nuenta au jakrä, abkokrä ni töi kämekäme kä nebtä bäri tä juto biare jändrän ükete kuin jakrä ni jen Ngöbökwé ngwä. **9** Ne aisete mun kukwe muko rabadre bäri kwati munkwe, abkokäre jändrän kabre munkwe tuen ütiäte ñakare Ngöböye, ye munkwe dräi ni bobre bobrebtí. Yebti jändrän krütadre jökrä munkän angwane, ju nünankrä kärekäre kä käinbti ye kánti Ngöbö tädíra biare mun kakäre ngäbti.

10 Mdakäre abko, nire nire kätä jändrän braibe ngibiare kuin era metre, ni yebti abko tödekata jändrän kabre ngibiabtä kuin era metre arato. Erere arato, ni ni ngökaka jändrän braibe btä abko käkwe ni ngökadre jändrän kabrebtä arato. **11** Ne aisete jändrän kä nebtä ütiäte ñakare bökän akwa, mun ñan tö ngibiai kuin era metre, ¿se abko Ngöbökwé tödekadre munbti, käkwe mun mikadre jändrän bäri ütiäte kri ngibiarebti? IÑakare jire!

12 Mdakäre abko, ¿jändrän jenena ni mdakwe munkwe ñan ngibiadre kuin era metre, se abko nirekwe jändrän biandre ngibiadre jakrä munye?

13 Ne aisete ni klaboré ñakare jire abko rabadre sribire bkänkä nibukrä ja näire, ñobtä ñan angwane sribi bkänkä iti rabadre tare kwe amne mda btä mäta rabadre; iti kukwei mikadre täte jökrä kwe, akwa mda abko ñan kukwei mikadre täte kwe. Ne aisete ni ñan raba ja töi mike kwatibe sribire Ngöbökrä, ja töi mikare kwatibe ngwian ganankrä jae kwärä. Abko kore se, niebare Jesukwe.

14 Ye ngwane abko, nitre bariseo ngwian tarekätarekä käkwe Jesu kukwei nuani. Abtä namani Jesu kukwe mike yakrä jae. **15** Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Mun ngwarbe tä bike deme ni mda mda okwäbti, akwa mun moto ño ño gare kuin jökrä Ngöböye. Ye abko, jändrän ütiäte kri ninkrä abko tä nebe tuen bäri

käme Ngöböye, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

16 Yebti Jesukwe kukwe mda niebare krörö:

Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye amne kukwe tikani nitre Ngöbö kukwei niekäkwe, ye namani mrä Juan Bautista näire. Abti mtare mentokwäre Ngöböta gobrane ño ni ngätäite abko kukwei kuin dirita niken mda amne, Ngöbökwé gobrandre nibtä, ye ni kwati tö Ngöbö mikai nuene jabtä ja di jenbti.

17 Akwa nane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko ñakare ütiäte mda munkrä, mun rabadre nütüre, akwa era metre ütiäte, ñobtä ñan angwane kä käinta amne kä temen ne juandre ngwarbe jökrä Ngöbökwé, akwa nin tärä okwä bäri chi tä tikani btä diandikä kwitakäre jene, ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye abko ütiäte aiseite.

18 Mdakäre abko, ni brare käkwe merire kwe tuadremetre, bti meri mdara jire ben ja mikadre gure kwe, ni ye käkwe ja mikadre ngite merire käne rüere. Erere arato, meri tuanimitre brarekwe, ye ben ni mda-kwe ja mikadre gure ne ngwane, ni gure käta ja mike ngite bati bati ni mda mdabe, ye kwrere ja mikadi ngite kwe, niebare Jesukwe.

Kukwe bä mikani ni ngwian bkänkä kribtä amne Lázarobtä

19 Abti Jesukwe kukwe mdara jire bä mikani krörö:

Bati ni nämane iti abko ngwian bkäne kabre krübäte, aiseite nämane dän kuinkuin ütiäte krikri kite jabtä amne käre nämane mrö sribere krikri köbö kwatirekwatire kä ngwiankrä nuäre jabtä kukwe mukobe.

20 Kä ye kanti abko, ni bobre nämane iti arato abko kädian nämane Lázaro. Lázaro ye abko ngütüete jökrä ngrabare abko nämane nebe tākänintbe jukwe-btä ni ngwian bkänkä kabre ye kanti. **21** Angwane mrö büre nämane betekä timontimon mesabtä, ye abko ni bobre ye tö namani nebe kwetai trine ni ngwian bkänkä kabre ye kanti. Angwane nukro abko nämane nebe Lázaro träin bäse.

22 Yebti bati ni bobre ye krütani angwane, angele nikani ngwena kä nuäre kanti yete, mikani mröre ketetibe kwetre Abrahambe. Abti ni ngwian bkänkä kabre ye krütani mda abko mräkäkwe doboi mikani jirekäbe. **23** Angwane ni ngwian bkänkä kabre ye nikani kä ja tare nikakrä kanti. Ye kanti nämane ja tare nike krübäte, käkwe nikrabare amne Lázaro nämane tuen tākänintbe Abraham ken ie se kwrere.

24 Angwane ngwänänkäbare krörö kwe Abrahamye: iRua Abraham, ti ngwen ruen bobre jae! Tita ja tare nike krübäte ñukwä jutrate nete, aiseite Lázaro juen ja kise judabti aibe mike tibo ñöte sete, bti jata ketekä ti tüdrä mikakäre tibore nete niere ie, niebare kwe Abrahamye.

25 Akwa Abraham kākwe niebare ie: Ti bräi tikwe, ma nämane nüne angwane, ma nämane jändrän bkäne kabre, bti ma nämane kä ngwen nuäre jabtä amne, Lázaro abko nämane ja tare nike kri. Mtare niarata kuin jäme amne ma tä ja tare nike.

26 Mdakäre abko, kä oko kri krübäte ni jiete, čne abko ni rikadre ño ja kánti kwärikwäri? Ni nekri ñan raba nebe mun kánti yete amne mun ñan raba nūke nun kánti nete arato, niebare Abrahamkwe ie.

27-28 Abtä ni ngwian bkänkä kabre kākwe niebare mda Abrahamye: Rua Abraham, ti etbata nirike ti rün juete, ye ñan jatadre siba ja tare nika ne kánti, abkokäre Lázaro juen dirire ietre tikrä abko tita ribere mae, niebare kwe Abrahamye. **29** Abtä Abrahamkwe niebare mda ie: Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye ye tärä kwetre amne nitre Ngöbö kukwei niekä kākwe tärä tikani tä kwetre arato, ye abko mikadre täte kwetre, angwane nünandremetre amne ñan rikadre kä ja tare nika kánti mabe, niebare kwe ie. **30** Angwane ni ngwian bkänkä kabre kākwe niebare mda: Rua Abraham, tärä tä ti mräkäkwe ye aibe ñan rabadre dbe kräke, aisete ni krütanina abko rükadreta nire rikadre dirireta ietre abko kukwei mikadre era kwetre amne kukwe käme kitadre temen kwetre ruen tie, niebare kwe Abrahamye.

31 Akwa Abraham kākwe niebare mda ie: Kukwe Biani

Ngöbökwe Moiséye amne nitre Ngöbö kukwei niekä kākwe tärä tikani tä niaratre kisete abko ñan tä mike täte, ye kwrere ni krütanina rükadreta nire, rikadre dirireta ietre abko ñan kukwei mikadre täte kwetre arato. Abko kore se, niebare Abrahamkwe ie, abko nakaninkä kore. Ne ngöra, niebare Jesukwe ni jökräye.

Ja mikadre mokre kukwe käme ngäniene

(Mateo 18.6-7,21-22; Marcos 9.42)

17 1 Bti Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Käre ni mda mda jatadi, kä rabadre ni nuente ja käne, kākwe ni mikadre ja mike ngite Ngöbö rüere, akwa aingwaree ni ni mda ngwianka ja mike ngite Ngöbö rüere. Ni ye abko bobre jakän, **2** ñobtä ñan angwane niara ngämi ni mda mike kukwe käme nuene Ngöbö rüere, ye känenkri jä oto kri trigo ukwakrä ye mäkädrete rorobtä, bti kitadre ñöte abko rabadre bäri kuin kräke, ñobtä ñan angwane Ngöbö-kwe mikadre ja tare nike bäri ni mikabtä kukwe käme nuene ye dokwäre aisete. **3** Ne aisete mun-kwe ja ngibia kuin.

Mdakäre abko, ma mräkäkwe ja mika ngite ma rüere angwane, makwe mäträ btä, abti ja töi kwitata kwe amne moto raba ulire btä ne ngwane, ja mikani ngite kwe, ye makwe dian bti ta. **4** Ye abko, ja mika ngite bä kükü ma rüere kwe, akwa rikata bä kükü arato niereta krörö mae: Tikwe ja mikaba ngite ma rüere,

ye kwrere tikwe ñan nuendre mda, nie kwe mae, angwane ja mikani ngite kwe ma rüere, ye makwe dianta jökrä bti ta, niebare Jesukwe.

Nikwe tödekadre metre Ngöböbti

5 Angwane nitre Jesu kukwei ngwianka käkwe niebare mda ie:

Dänkien, nun die mike tödeke bäri Ngöböbti, niebare kwetre.

6 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Munkwe tödekadre bäri chi Ngöböbti mostasa nura chi näre, akwa munkwe tödekadre kwatibe bti angwane, munkwe niedre kri ngätri bäri mente nguse nokoye: Ja jäkekä au yete, bti ma raba mrente sete, munkwe niedre kri yeye, ye erere mun kukwei mikadre täte kwe, niebare kwe ietre.

Sribidre krörö Ngöbökrä

7 Nebti Jesukwe blitabare kukwe mdabtä, käkwe niebare:

Mdakäre abko, mun iti kwe ni klaborre tädre abko rikadre dobo ükete sribikrä o tädre obeja ngibiare. Ni klaborre ye jatadreta dere gwäkäre angwane, bkänkä käkwe ñan niedre ie: Ma dräre, aisete jakwe mröre mesabtä nete, ñan niedre jire kwe ie.

8 Akwa niedre krörö ie: Dän mda kite jabtä, bti makwe mrö sribe tikrä. Makwe ti buka amne makwe tomna bian tie. Tikwe mrödi amne tikwe tomna ñadi ünän, yebti makwe mrödi amne makwe tomna ñadi, niedre kwe

ie. 9 Erere arato, bkänkäkwe sribi nuemna ie, erere nuendre kwe amne niara ñan käikitadrekä bkänkäkwe. 10 Ne kwrere arato, Ngöbökwere dre nuemna, ye erere munkwe nuendre täte jökrä angwane, munkwe niedre krörö ie: Nun abko ni klaborre ütiäte ñakare makwe Ngöbö, ñobtä ñan angwane sribi nuemna aibe munkwe nuenbare, aisete munkwe nie kore. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Jesukwe ni ni jätä bren lebra kisete mikaninta quinta

11 Yebti Jesu nikani janknu Jerusalén kukwäre mda angwane, nikani kä Samaria amne kä Galilea ngätäite ta. 12 Angwane nikani nebe ja ken juta mdabe. Ye kánti ni bren lebra kisete nämane ni jätä, jatani niara ngäbti abko nükani bä mente temen se kwrere, 13 kä namani ngrente krikri be krörö:

Jesu, dirikä, nun ngwen ruen bobre jae. Nun mikete quinta, namanintre niere.

14 Jesu okwä namani btätre angwane, niebare kwe ietre:

Ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre, ye kánti mun nän ja kwata mike tuare ietre, niebare kwe ietre.

Erere bkänä nikanintre, nämane näin ji ngrabare angwane, batibe namaninante quinta jökrä ngrabare gani kwetre. 15 Nitre namaninta quinta, ye ngätäite ni jataninta itibe ja jiebti, jatani ngrente krikri be Ngöbö käikita-rekä kwärä. 16 Jatani nüketa

Jesu kánti angwane, nikani ngitiekä ngwärere timonkwäre Jesu ngotobtä, kuin niekäre ie. Ni ye abko, ni Samariabo aibe nükaninta Jesu kánti kuin niekäre ie.

17 Angwane Jesukwe niebare ie:

Ni ni jätä nibita kuin jökrä ñan ñan, çakwa ni ni ökän abko ame **18** amarebti ni menteni ñakare israelitare aibe nüкета itibe Ngöbö käikitekä noko? niebare kwe.

19 Yebti Jesukwe niebare ni yeye:

Makwe tödiri kwatibe Ngöböbti, köböire ma nibita kuinta, aisete näinta krö, bti nänta, niebare kwe ie.

Ngöbö jatadi gobrane ni ngätäite

(Mateo 24.23-28,36-41)

20 Angwane nitre bariseo nämane yete käkwe niebare Jesuye:

Ngöbö rükadi gobrane ñongwane ni ngätäite abko nunkwe gadi ño, niebare kwetre ie.

Abtä Jesukwe niebare ietre:

Ngöbö rükadre gobrane ni ngätäite, ye abko ñan tuadre jire chi ja okwä jenbti, **21** aisete Ngöböta gobrane nete, sete, mun ñan rabadre niere, ñobtä ñan angwane Ngöbö nena gobrane munbti, akwa ye ñan raba tuen ja okwä jenbti, niebare kwe nitre bariseoye.

22 Bti Jesukwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Batira jire kä jatadi angwane, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita ye mun tö rabadri tuai batibe siba,

akwa munkwe ñan tuadre.

23 Angwane ni ruäre rabadri niere munye: Ni Kä Nebtä Ngobo tä nete, Ni Kä Nebtä Ngobo tä sete, rabadri niere, akwa mun ñan rika tuen kánti amne ni ye kwrere, jiebtu mun ñan rika, **24** ñobtä ñan angwane merata trä ngitiekä ngwen kánta tä jataen batibe jökrä kwäräkwarä, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, ni jökrä käkwe gadi batibe jökrä aisete. **25** Akwa käne tikwe ja tare nikadi kri bätäkä ngwarbe amne nitre nünanka kä ne ngwane käkwe mikadi ngwarbe jae.

26 Akwa ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe nakaninkä ño ño Noé näire angwane ni jökrä nämane nüne jäme, ye kwrere arato ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikä abko krörö: **27** Kä ye ngwane abko nü ngämi näkäen temen, känenkri abti Noé nikani rute, ye ngwane ni jökrä tö namani nünai ño, erere nämane nüne, aisete nämane mröre, dö ñaen amne nämane ja mike gure. Te batibe nü jatani jobe temen, käkwe ño mikani niren kri abko nikani nitre ye ngwana jökrä abko müre neketani ñöte. **28** Ye kwrere nakaninkä krörö Lot näire arato: Ni jökrä nämane mröre, dö ñaen, jändrän kökö, jändrän rürümoine, nura nökö amne ju mike. Ni jökrä nämane töbike jändrän ye aiebtä.

29 Angwane Lot nikaninta mräkäbe juta Sodoma bäre mento, ye btäräbe Ngöbökwé ñukwä kä

käinbti juani asufrebe mni mni, kākwe nitre Sodomabo kāmikani jōkrä. **30** Ye kwrere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatadita angwane, kukwe rakadikä kore.

31 Kä ye ngwane abko, nitre tädre jubti käin ^g amne jändrän tädre gwi kwe ñan rika tuenta ngwiandre jae, akwa gitia jirekäbe amne, ni tädre sribire tirete ye abko ñan rika jändrän tuenta jire chi gwi, akwa gitia gwängwarbe jirekäbe. **32** Angwane kukwe nakaninkä ño meri Lokwebtä, ye munkwe ngwianta töre jae, kākwe jändrän munkwe taredre ñakare, **33** ñobtä ñan angwane nire nire abko ie ja kwata rabadi ruentari tare abko krütadi kärekäre Ngöbö okwä bäre mento, akwa nire nire tä biare krüte Ngöbökrä abko kākwe nünandi kärekäre Ngöböbe. **34** Erere arato, ti Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita, ye ngwane ni tädi nibu kibien jänbti deo abko jänäin iti amne iti abko mikadite. **35** Erere arato, meri tädi nibu trigo ukwe gwaire abko jänäin iti amne iti abko mikadite, niebare Jesukwe. **36** [Erere arato, ni tädi nibu sribire tirete abko jänäin iti amne iti abko mikadite, niebare Jesukwe.]^h

37 Angwane nitre ja töitikaka Jesube kākwe niebare mda ie: ¿Kukwe ye abko rakadikä mdente, Dänkien? niebare kwe-tre ie.

Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Ni ngwäkä tädi mdente, brä jüden rabadi ja ükekrö ngwäkä kwete, ye kánti rakadikä. Abko kore se, niebare kwe ietre.

Nikwe blitadre janknu Ngöböbe abko Jesukwe bä mikani

18 1 Yebti nitre ja töitikaka Jesube ñan di krütadre blitabtä Ngöböbe, abkokäre Jesukwe kukwe mda bä mikani dirikäre ietre, **2** kākwe niebare krörö: Bati ni iti nämane kritobore juta kwati kánti. Kritobo ye abko nämane Ngöbö jürä ngwen ñakare amne nämane ni mda mda mike ütiäte ñakare jae. **3** Juta ye arabe kánti meri kän kwäräi krütani nämane iti arato abko ben ni mda nämane rüre. Abtä meri ye nikani janknu kritobo kánti kukwe ükatemna jakrä ie. **4** Akwa kä raire kritobo ye kākwe kukwe ükaninte ñakare meri ye kräke. Akwa yebti kritobo namani töbike: Tita Ngöbö jürä ngwen ñakare amne tita ni mda mda mike ütiäte ñakare jae, **5** akwa meri kän kwäräi krütani se kākwe ñan ti nikadre krübäte mda, abkokäre ti bike kukwe ükete kräke, niara ñan jatadreta mda abkokäre, ñobtä ñan angwane tädre nüke janknu kore, kākwe ti moto mikadre iko.

^g **17.31** *tädre jubti käin.* Ju nitre israelitare abko kiare bti käin, aisete nuäre dikakrä bti ta.

^h **17.36** Kukweta corcheta ngätäite abko ñan tä tikani manuscrito bäri kuinkuinbtä.

Erere arato ni mda mda kākwe ñan tōbikadre blo tibtä, abko-käre ti bike kukwe ükete kräke, kritobo namani nütüre, abko nakaninkä kore. Ne ngörä.

6 Kritobo moto käme akwa, tōbikabare kore kwe. **7** ¿Akwa Ngöbö abko moto kuin, se abko ni dianinkä jen jakrä kwe kätä blite dibire rare ben abko ñan ngie mikadre kwe ya? iNiarakwe ñan juandretari jirekäbe ja jiebtí! **8** Ngöbö abra kuin kākwe ni kwekwe die mikadre jötrö. ¿Akwa ti, Ni Kä Nebtä Ngobo jatadita angwane, ni tōdekaka tibti tädi blite janknu Ngöböbe kwandi ruäre tie nete ya? abko ti tö ngwiantari munye, niebare Jesukwe nitre ja tōitikaka benye.

Ni bikaka metre amne ni ngwian kārākā, btā Jesukwe kukwe bā mikani

9 Abti ni ruäre, ie ja nämane nebe ruen metre amne dbe Ngöbö ngwärecri nämane Jesu kanti abko ietre ni mda mda nämane tuen käme, abtä Jesukwe kukwe bā mikani krörö ietre: **10** Bati ni nikani nibu ju blitakrä Ngöböbe kanti blitakäre Ngöböbe. Ni iti abko bariseo amne ni mda abko ngwian kārākā gobran romanobokrä. **11** Angwane bariseo ye namani nūnaninkä blitakäre Ngöböbe, kākwe niebare jabtā: Ngöbö, tita kuin niere mae, ñobtä ñan angwane ni mda mda tä gore, tä kukwe nuene kämekäme amne tä ja mike gure bati bati, ye kwrere tita nuene ñakare. Erere arato, ti ñakare ni ngututu käme ngwian

kārākā noko kwrere. **12** Mdakäre abko, tita ja baine bobu bāmān kratirekratire makrä amne, jändrän bianta keta jätä jätä tie amne jändrän ganainta keta jätä jätä tikwe abko tita bien keteti makrä, ye abko tita nuene kore makrä, niebare kwe Ngöböye.

13 Akwa ni ngwian kārākā ye abko namani bā mente temen se kwrere amne ja ñan namani nūke töre ie nikren kä känbti, kä namani ja mete mäträte namani ulire kukwe käme nuenbtä bā mikakäre, kākwe blitabare krörö Ngöböbe: Ngöbö, ti abko kukwe kämekäme nuenkä krübäte, aisete ti ngwen ruentari tare jae amne ti ngite denkä mento tibtä, namani niere Ngöböye abko kukwe nakaninkä kore. Ne ngörä.

14 Kukwe yebtä ti bike kukwe ütiäte niere munye abko krörö: Ni ngwian dianka jämi niken ja gwiriete, känenkri ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare amne kani ngäbti kwe, akwa bariseo abko ñan mikani metre ja ngwärecri kwe amne kani ngäbti ñakare kwe, ñobtä ñan angwane nirekwe ja mikadre kuin deme au abko Ngöbökwie mikadi ene, akwa nirekwe ja mikadre bobre Ngöbö ngwärecri abko Ngöbökwie mikadi ütiäte jae. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre bariseoye.

Jesukwe ja di biani ngäbäkre kiakiaye

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

15 Ye ngwane abko ngäbäkre kiakia, bti Jesukwe kise mikadre

ja di biankäre ietre, abkokäre jänikani mräkäkwe Jesuye. Akwa nitre ja töitikaka ben käkwe gani angwane, namani ñäke ngäbäkre mräkäye. **16** Abtä Jesukwe ngäbäkre kiakia käräbare, bti niebare kwe:

Ngäbäkre ye tuemetre kite tie. Munkwe ñan ji öta käne, ñobtä ñan angwane nire nire käta ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre ne kwrerekrere, ni yebti abko Ngöböta gobrane, aisete munkwe ñan ji öta käne. **17** Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nire nire ñan tä ja mike bobre Ngöböbtä ngäbäkre chi kwrerekrere, ni yebti Ngöbö-kwe ñan gobrandi amne ñan nünandi kärekäre Ngöböbe kwe. Abko kore se, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

Ni jändrän bkänkä kabre käkwe blitabare Jesube

(Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31)

18 Yebti ni iti ji dokwäte käkwe kukwe ngwianintari krörö Jesuye:

Dirikä kuin, ðtikwe dre nuendre abko ütiäre ti rabadre nüne kärekäre Ngöböbe? niebare kwe.

19 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Ngöbö aibe kuin, yebti ni mda ñakare jire kuin. ¿Ye ñobtä abko mata ti kuin niere tie ye?

20 Akwa ma tö nünai kärekäre Ngöböbe angwane, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye nuendre nie, ye garera mae abko erere makwe mika täte abko krörö:

Ma gure, makwe ñan ja mika gure bati bati ni mda mdabe.

Makwe ñan ni mda kämika.

Makwe ñan go.

Makwe ñan blita ngwarbe ni mda mda rüere kitakäre ngite.

Erere arato, ma rün amne ma meye mika ütiäte jae,

Exodo 20.12-16;

Deuteronomio 5.16-20

niebare Ngöbökwé Moiséye abko gare kuin mae ruen tie, niebare Jesukwe ie.

21 Angwane ni ye käkwe niebare:

Makwe kukwe nini, ye ti nämane bati ngäbäkrere angwane, ti nikani mike täte jökrä abti kä nüke mtare tie, niebare kwe.

22 Niebare kore kwe, abtä Jesukwe niebare mda ie:

Jändrän tä keteti nuendre mae. Jändrän tä makwe ye erere nän rürümoiné jökrä, bti makwe ngwian ye dräi ni bobre bobrebtie angwane, ma rabadi jändrän ütiäte kri bkäne kabre kä käinbti sete. Makwe jändrän rürümoin ünän jökrä kore, bti ma jata ti jiebtie. Abko kore se, niebare kwe ie.

23 Jesukwe kukwe niebare kore ie angwane, niara abko jändrän bkäne kabre krübäte, aisete moto namani ulire Jesu kukwei nuare. **24** Yebti namani tuen ulire dikaro Jesuye angwane, Jesukwe niebare:

Ni jändrän bkänkä krikri ye käkwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökwé gobrandre bti

abko tare krübäte kräke. **25** Era metre, aku okwä chi, yete ta kameo krikri ye ara rikadre nuäre, akwa nitre jändrän bkänkä kri ye käkwe ja mikadre bobre Ngöböbtä, Ngöbökwé gobrandre bti, ye abko bäri tare kräke, niebare Jesukwe.

26 Angwane nitre Jesu kukwei nuaka käkwe niebare mda ie:

¿Ni jändrän bkäne kri ñan rabadre dianintari nini makwe, se nire abko rabadi dianintari amarebti se? niebare kwetre Jesuye.¹

27 Jesukwe niebare mda ietre: Jändrän tare nuene abtä ñan neme bare ni kä nebtäye, ye abko nuäre nuendre Ngöbökrä, niebare kwe.

28 Angwane Pedro käkwe niebare Jesuye:

Ti Dänkien, ¿nunkwe jändrän jakwe jakwe erere mikaninte jökrä, bti nunta näin ma jiebti, aisete se abko Ngöbökwé dre biandi ütiäre nunye? niebare kwe.

29 Abtä Jesukwe niebare ie:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Ngöböta gobrane, ye nireta kaen ngäbti, abtä ju mikaninte kwe o rün, meye o etbakantre mikaninte kwe, erere arato, meri kwe o ngäbriänkä kwekwe mikaninte kwe, **30** nitre ye abko ie Ngöbökwé

jändrän biandi bäri kabre mda kä ne ngwane amne mikadi nüne kärekäre jabe kwe arato. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Jesu müre ketadi abko niebare bämäkäre kwe

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

31 Yehti Jesukwe nitre ja töitikaka ben ni jätäbti nibu käräbare kaibe jenena, käkwe niebare ietre:

Nita näin Jerusalén kukwäre. Angwane nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira käkwe tarä tikani ño ti Ni Kä Nebtä Ngobo nebtä, ye erere rabadi bare jökrä tibtä abko krörö: **32** Nitre romanobo ñakare israelitare abko ie ti kitadi ngise amne niaratre käkwe ti mikadi yakrä jae, ñäkädi taretare kwe tie amne käli kitadi tibtä kwetre, **33** bti ti kwata metadi krübäte kwetre. Yehti ti müre ketadi kwetre, akwa köbömäkäre angwane, ti rükadita nire. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

34 Akwa niaratre abko töi namani braibe, aisete drebtä Jesu nämane blite ñan namani nuke gare ietre.

Ni okwä kä drümente abko Jesukwe mikaninta quinta

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

35 Abti Jesu nikanina mate ja ken juta Jericóte mda angwane,

¹ **18.26** Jesu näire abko ni ngwian bkäne kri abko nämane ngwian bkäne, ñobtä ñan angwane Ngöbö nämane ja di bien ietre, aisete bäri Ngöbö kukwe muko, aisete rabadre dianintari käne, nitre israelita nämane nütüre. Ne aisete nitre ja töitikaka Jesube abko ñan töi namani krütare Jesu kukweibtä.

ni nämane iti abko okwä kä drü-
nente nämane tākänintbe jibtä
ngwian kärere jakrä, kánti ta Jesu
nikani nebe. **36** Angwane batibe
ni ye ie ni namani ruen näin kwa-
ti dikaro ji ngrabare niara bäre
temen. Abtä dre namani nakenkä
amarebti ni nikani kwati dikaro,
niebare kwe. **37** Angwane Jesu
Nazarebo jatani ji ngrabare yete,
niebare ie. **38** Abtä niarakwe
ngratebare kri krörö:

iJesu, jrei David tukwe mräkä,
ti ngwen ruentari tare jae! nama-
ni ngrente jite.

39 Abtä nitre nämane näin
Jesu käne kä namani kada keta-
mna ie, akwa niara namani
ngwänenkä bäri krikri mda, kä
namani niere:

iJrei David tukwe mräkä, ti
ngwen ruentari tare jae! namani
niere.

40 Angwane Jesu namani
nūnaninkä, kākwe ngwiamna
nūke ja kánti. Erere jänükani
Jesu ken angwane, Jesukwe nie-
bare ie:

41 ¿Tikwe dre nuendre makrä,
ie ma tö nibi? niebare kwe ie.

Ni okwä kä drümente ye kä-
kwe niebare mda ie:

Ti Dänkien, kä rabadre tuen
tie, ie ti tö nibi, niebare kwe
Jesuye.

42 Angwane Jesukwe niebare
ie:

Ma nibi tödeke kwatibe Ngö-
böbti, ye köböire ma okwä nibi-
rate quinta, aisete kä raba tuen
mae, niebare kwe ie.

43 Ye btäräbe kä namani tuen
kuin batibe ie, bti nikani siba

Jesube Ngöbö käikitekä angwa-
ne, ni jökrä kākwe kukwe ye
tuani abko namani Ngöbö käiki-
tekä arato.

Zaqueo tö namani ja tuai Jesube

19 **1** Abti Jesu nikani nebe
juta Jericóte mda
angwane, nikani ji ngrabare
jutate. **2** Juta yete abko, ni
nämane iti abko kädian nämane
Zaqueo. Niara abko nämane
nitre ngwian käräkä gobran
romanobokrä dänkiene aisete,
nämane ngwian bkäne bäri
kabre krübäte. **3** Nire abko Jesu,
Zaqueo tö namani tuai, akwa
Zaqueo abko chi amne ni nama-
ni kwati, aisete niara okwä ñan
namani nebe Jesubtä. **4** Abtä
nikani betekä käne amne okwä
rabadre Jesubtä, abkokäre ji
kánti ta Jesu rikadre, ye kánti
Zaqueo nikani kribtä käin Jesu
ngibiare jite.

5 Zaqueo nämane, ye kánti
Jesu nikani nebe angwane, bati-
be Jesukwe nikrabare kribtä
käin, kākwe niebare Zaqueoye:

Zaqueo, ti rabadi ma juete
mtare, aisete jakweta jötrö
timon, niebare kwe ie.

6 Ye erere Zaqueo jataninta
jötrö timon amne kä namani juto
btä Jesu kare ngäbti ja gwiriete.

7 Jesu nikani Zaqueo kánti ni
mda mda okwäbti, yebtä abko ni
jökrä namani ñäke Jesu rüere, kä
namani niere:

iJo! Jesu bike niken ni kukwe
kämekäme nuenkä gwiriete,
namanintre niere Jesubtä.

8 Ye erere Jesu nämane mröre Zaqueo kánti angwane, Zaqueo namani nūnaninkä, kākwe niebare ni Dänkienye:

Ti Dänkien, jändrän jökrä tä tikwe, ye tikwe biandü ruäre ta ni bobre bobreye amne, nire nire kän tikwe ngwian dianinkä bäri mda ne ngwane, tikwe ngwian dianinkä kän ye bärire mda tikwe ngwian mda biandita keta-bkä ietre abko ti tö niei metre mae, niebare kwe Jesuye.

9 Abtä Jesukwe niebare Zaqueoye:

Mtare ma amne ma mräkä nibira dianintari abko mata bä mike kore. Zaqueo ne abko Abraham mräkä arato, akwa nämane mente Ngöböye. **10** Ni nianinte niara kwrere abko ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne jatani känantarikäre amne diantarikäre, mden erere nibi bare mtare Zaqueobtä. Abko kore se, niebare kwe ie.

Ngwian ngibiaka kuin, btä Jesukwe kukwe bä mikani
(Mateo 25.14-30)

11 Jesu nämane blite kore, ye abko ni niara kukwei nuaka nuaka, ie Jesukwe kukwe bä mikani, ñobtä ñan angwane nikanina nebe känime Jerusalén ken, aise-te Ngöbö jatadre gobrane gwängwarbe niaratre ngätäite abko ni ruäre nämane nütüre, akwa nämane töbike blo, aise-te Jesukwe kukwe krörö bä mikani ietre töi tikakakäre metre. **12** Jesukwe niebare:

Bati ni nämane iti. Niara abko jrei mräkä amne niara mikadre

gräbti jreire, abkokäre nikani mobe kä mdate. Abti mikadrera jreire, abti jatadreta gobrane, abkokäre jatani niken. **13** Akwa ngämi niken, känenkri ni klaboré kwekwe käräbare ni jätä kwe, bti ngwian biani kabre kwe ja näre näre itire itire ietre, kākwe niebare: Ti bike niken mente, aise-te ti mikakäre nüketa, munkwe sribi nuen ngwian nebti ti käne, abti ti jatadi nüketa, niebare kwe ietre, bti nikani. **14** Akwa nitre ye bti jrei ye nämane gobrane abko mätä namani kri ni yebtä, kākwe ni mdara jire juani ni ye jiebti blitakäre krörö niara rüere: Nun ñan tö ni ne tuai jreire ja ngätäite, niedre kwetre, abkokäre juani jiebti.

15 Akwa ni ye mikani jreire, bti jatani nüketa ja kälte. Nükantina angwane, ni klaboré kwekwe, ie ngwian biani kwe sribikrä ye abko itire itire kākwe ngwian ganaibare nuäi mda ngwian kwebti abko tö namani gai, kākwe käräbare jökrä nūke ja kánti. **16** Ye erere ni nükani iti käne kākwe niebare ie: Ti dänkien, ngwian makwebti tikwe ngwian ganainba keta jätä mda, tä nete ne, niebare kwe ie. **17** Angwane jrei ye kākwe niebare ie: Ma sribikä kuin krübäte. Jändrän braibe, btä mata sribire kuin era metre, aise-te ti raba tödeke mabti tä gare tie, aise-te juta keta jätä, bti tikwe ma mikadi gobrane tikrä, niebare kwe ie. **18** Yebti ni klaboré mda jatani, kākwe niebare jreiyé: Ti dänkien, ngwian makwebti tikwe

ngwian ganainba ketarike mda, tä nete ne, niebare kwe ie.

19 Angwane jrei ye käkwe niebare krörö mda ie arato: Kore ne ngwane, tikwe ma mikadi gobrane juta ketarikebti tikrä, niebare kwe ie.

20 Yebti ni klaboré mdara jire nükani jrei kánti, käkwe niebare ie: Ti dänkien, tikwe ngwian makwe ükaba dän kukwänte jirekäbe abko tä nete ne. Tikwe sribibare ñakare bti, **21** ñobtä ñan angwane mata mokrere krübäte jändrän makwebti amne ma kábäre, aisete ma ngwian bien ñakare, kánti mata ngwian ükekrö ni mdakän. Erere arato, ni mda mda tä nura metekä amne mata ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ma abko nura metekä ñakare jakrä. Ye mdenbtä ma jürä rababa krübäte tibtä, käkwe ngwian ükaba jirekäbe, niebare kwe jreiye.

22 Abtä jreikwe niebare mda ie: Ma sribikä käme. Ti ño ño makwe nini tie, ye kwrere tikwe kukwe ükadite makrä. Tita mokrere krübäte jändrän tikwebti amne ti kábäre, aisete ti ngwian bien ñakare, kánti tita ngwian ükekrö ni mdakän. Erere arato, ni mda mda tä nura metekä amne tita ngwä ötö kabre kän kä ütiäre, akwa ti abko nura metekä ñakare jakrä, ye gare kuin mae. **23** ¿Se ñobtä abko ma ñan jananbare ngwian tikwe mike bankote abko ti rükadreta angwane, ngwian mda biandre chi btä tie? niebare jreikwe sribikä ngwarbeye.

24 Bti ni mda mda nämane yete, ie jreikwe niebare: Ngwianta ni nokokwe, se denkä kän, bti sribikä kuin käkwe ngwian ganaibare keta jätä mda, seye bien munkwe, niebare kwe.

25 Abtä ni mda mda ye käkwe niebare jreiye: Nun dänkien, ni noko nena ngwian bkäne kabre krübäte, ¿se ñobtä abko mda biandre ie? niebare kwetre.

26 Abtä jreikwe niebare mda ietre: Ti tö kukwe era erere niei krörö munye: Nire nire jändrän bkäne kabre abko ie mda biandi bári; akwa nire nire kwe jändrän ñakare abko kän jändrän chi kwe diandikä jökrä kän. **27** Mdakäre abko, nire nire namani ti rüere, ñan tö namani ti tuai jreire ye abko mun jata ngwena nüke ti kánti nete, bti munkwe kämika ti ngwärekre nete. Abko kore se, niebare jreikwe abko kukwe nakaninkä kore se. Ne ngörä, niebare Jesukwe.

Jesu nikani nebe Jerusalén
(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

28 Jesukwe blitabare ünän kore, bti nikani janknu mda Jerusalén kukwäre. **29** Nikanina mate ja ken juta Betfagébe amne juta Betaniabe, Ngítio Olibo kánti angwane, nitre ja töitikaka ben káräbare nibu kwe, **30** bti niebare kwe ietre:

Juta tuen känime ni ngware ta. Se kánti mun nän. Mun raba yete angwane, buro ngäbäli näkwita ngämi kwan mäkäninte munye, ye tikate munkwe, bti

mun jata ngwena tie nete.

31 Akwa ¿Ñobtä munta tikete? nie munye angwane, munkwe nie krörö ietre: Ni Dänkien tö nibi ie, aisete nun bike niken ngwena, munkwe nie kore, niebare Jesukwe ietre.

32 Erere bkänä, nitre ja töiti-kaka Jesube nikani, nikani nebe angwane, Jesukwe kukwe niebare ño ño ietre, ye erere kwani ietre. **33** Nāmane buro tikete angwane, buro bkänkätre jatani, kākwe niebare ietre:

¿Ñobtä munta buro ye tikete nunkän ye? niebare kwetre.

34 Angwane niebare kwetre buro bkänkäye:

Nun Dänkien tö nibi ie, kākwe käräniri, aisete nunta tikete, niebare kwetre.

35 Yebti nikanintre buro ngwena, nikani nebe Jesu kanti angwane, dän jakwe mikani ötati buro ngäbali ye tröbti kwetre ja täkräre Jesuye, bti Jesu nakwani buro yebti.

36 Bti Jesu nikani janknu mentokwäre angwane, ni jökrä namani dän jakwe metete ji ngrabare temen Jesu kakäre ngäbti jrei kwrere. **37** Angwane Jesu nikanina Ngitio Olibobti kain, jatanina niken motokwäre amne, nitre nāmane näin ben, btä kä namani nuäre, kä nikani ngrente krikri be Ngöbö kākikitarekä, ñobtä ñan angwane sribi kri ñan tuabare nuenbare Jesukwe tuani kwetre yebtä, **38** kä namani niere:

Jrei ne kite ni Dänkien Ngöbö käfti.

Ma ye aibe raba mikani ütiäte.

iKä raba jäme kä kainbti amne, nunta Ngöbö kä kainbti kākikitekä!

Salmos 118.26

namanintre niere.

39 Kukwe yebtä, nitre bariseo nāmane ruäre ni mda mda ngätäite yete kākwe niebare Jesuye:

Dirikä, nitre nänkä mabe se kākwe kada ketadre niere ietre, niebare kwetre.

40 Akwa Jesu kākwe niebare nitre bariseoye:

Nitre noko rabadre kwekbe angwane, jä oto kabre nere temen kākwe ngradrete Ngöbö kākikatakäre, aisete ngwarbe tikwe kada ketamna ietre abko ti tö nibi niei metre munye, niebare kwe ietre.

41 Yebti Jesu namanina Jerusalén ken, okwä namani juta Jerusalénbtä angwane, müaibare kwe, **42** kākwe niebare:

Nirekwe kä jäme biandre mun nünanka Jerusalénte yeye, ye rükadre gare mtare munye näre, akwa tä rükaninte mun okwä bäre, aisete tuen ñakare munye. **43** Batira jire kä jatadi käme mun rüere angwane, mun rüekwe ki mikadi mun bäre temen amne, mun rüe rabadi jökrä mun bäre temen, kākwe rüdi mun rüere angwane, **44** mun juandi ngwarbe jökrä kwetre amne, nitre nünanka nete noko kāmikadi kwati kwetre. Erere arato, jä mikani jure amne kire noko dikandite jökrä kwetre arato, ñobtä ñan

angwane Ngöbö nükani basare munye, mun diantarikäre akwa, ñan nükani gare munye, aisele rakadikä kore mun nünanka Jerusalénte yebtä, niebare Jesukwe.

Jesukwe nitre jändrän rürümoinkä juanintari

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

45 Jesu nükani Jerusalén, bti nikani ju blitakrä Ngöböbe ye bäre angwane, nitre nämane jändrän rürümoine yete abko Jesu nikani juentari jökrä nekwäre, sekwäre mentokwäre, 46 käkwe mäträbare krörö btätre:

Ngöbö Kukwei tä tikani krörö:

Ju tikwe ne abra tä blitakrä tibe, *Isaías 56.7*

nieta Ngöbö Kukweibtä, akwa mun abko tä ju blitakrä Ngöböbe ne mike nitre gokä jue kwrere. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

47 Yebti ju blitakrä Ngöböbe bäre Jesu namani dirire käre köbö kwatirekwatire. Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre, erere arato nitre unbre ji dokwäte nitre israelita ngätäite abko nämane ji känene jae Jesu kämikakäre. 48 Akwa ji ñan namani kwen ietre Jesu kämikakrä, ñobtä ñan angwane Jesu namani blite, ye abko ni jökrä nämane biare kukwe nuen, aisele Jesu kämikadre ño kwetre abko käi ñan namani kwen ietre.

Nire diebti Jesu nämane sribire abko ngwianintari ie

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

20 1 Bati ju blitakrä Ngöböbe ye bäre Jesu nämane dirire ni kwatiye amne nämane kukwe kuin Ngöbökwé mike gare angwane, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien tre amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre nikani nitre unbre ji dokwätebe, 2 käkwe niebare Jesuye:

¿Nirekwe ma mikani sribi nuene kore amne nire diebti mata kukwe nuene kore nete? niebare kwetre Jesuye.

3-4 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Ti bike kukwe ngwentari kwati arato munye. ¿Nirekwe Juan Bautista juani ni ngökö ñöte? ¿Ngöbökwé juani ya o ni kä nebtäkwe mikani sribire ya? niebare kwe ietre.

5 Yebtä nikaninta blite jabe kwärikwäri, kä namani niere krörö:

Ngöbökwé juani, nikwe niedre ie angwane, niarakwe niedre krörö mda: Ngöbökwé juani munta niere, ¿se ñobtä abko munkwe ñan kukwei mikani era jae? niedre kwe nie. 6 Akwa ni kä nebtäkwe mikani, ni ñan rabadre niere jire chi ie, ñobtä ñan angwane Juan abko ni Ngöbökwé kukwei niekä era ni jökrä kräke, aisele ni mda mdakwe ni kämikadre jäbti ñäkäbtä kore rüere, namanintre niere jae kwärikwäri.

7 Abtä niebare krörö kwetre Jesuye:

Nirekwe Juan juani, ye gare ñakare nunye, niebare kwetre.

8 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

Kore ne ngwane, nirekwe ja di biani tie sribi ne nuenkäre abko tikwe ñan niedre munye arato, niebare kwe ietre.

Nitre ji dokwäte, btä Jesukwe kukwe bä mikani

(Mateo 21.33-46; Marcos 12.1-12)

9 Yebti nitre nämane yete, ie Jesu nikani kukwe bä mike Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätrebtä amne nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dän-kientrebtä, käkwe niebare krörö:

Bati ni nämane iti käkwe uba nurai nökan, bti biani kwe ni mda mdaye sribikrä. Kä biani sribikrä kwe abko ütiäre uba doi biandreta ruäre ie. Yebti nikani raire kä mdabti. 10 Abti uba ngwä ötadre abko käi nukani angwane, sribikä käkwe uba biandreta ruäre kä bkänkäye, ye abko kä bkänkä käkwe sribikä kwe juani iti tuenta jakrä. Akwa sribikätre ubabtä ye käkwe sribikä ye metani ja ñäte kwäräkwarä se kwrere, bti juanintarita kise tökare kwetre.

11 Yebti kä bkänkä käkwe sribikä mdara jire juani uba tuenta ruäre jakrä, akwa sribikätre uba-btä käkwe sribikä ye metani ja ñäte arato, käkwe ñäkäbare diän diän ie, bti juanintarita kise tökare kwetre arato. 12 Yebti uba bkänkä käkwe sribikä mdara

jire juani uba tuenta, akwa sribikä mda mda ye käkwe metani arato, bti kitaninkä kwetre uba grä bäre mento.

13 Yebti ni uba bkänkä käkwe niebare jae: ¿Mtare tikwe dre nuendre mda? namani nütüre. Te batibe töi ngitianinkä, käkwe niebare: Ti odei tare kri tikwe abko ti bike juen. Nane niara mikadre ütiäte jae sribikätrekwe, raba ruen tie, aiseti ti bike niara juen, niebare kwe jae. 14 Ye erere bkänä juani kwe. Akwa kä bkänkä ye odei nikani tuen sribikätre uba-btä yeye angwane, niebare kwetre jae kwärikwäri: Ni se abko rabadi jändrän rünkwe bkäne jökrä, aiseti ari kämike amne ni rabadi kä ne bkäne jökrä, niebare kwetre. 15 Ye erere niaratre nikani kä bkänkä odei ye ngwena uba grä bäre mento, bti kämikani kwetre se kwrere abko nakaninkä kore. Ne ngörä, niebare Jesukwe.

Bti Jesukwe niebare ni jökräye:

¿Ne ngwane, uba bkänkä käkwe dre nuendre sribikä yebtä raba ruen munye? 16 Niara rikadre, käkwe sribikätre ye kämikadre jökrä, bti uba grä ye biandre ni mda mdaye kwe sribikrä. Abko kore se, niebare Jesukwe.

Ye jarabare ni jökräye angwane, niebare kwetre:

iKukwe ñan rakadrekä jire kore! niebare kwetre.

17 Akwa Jesu käkwe mikani ñäräre, bti niebare kwe ietre:

Kukwe tä tikani Ngöbö
Kukweibtä ne kätä dre niere
abko niere tie munkwe:

Jä ütiäte kri ju mikakrä
metre abko nitre ju
mikaka käkwe kitaninkä,
akwa jä ye abko ni
Dänkien käkwe mikani
bäri ütiäte ju mikakrä
metre. *Salmos 118.22*

nieta Ngöbö Kukweibtä.

18 Angwane ni ütiäte kri jä
kwrere tikwe nini, ye abko btä
nire nire ritadrete amne rikadre
temen jä yebti angwane, jä ye
käkwe ni ye ötadibtä kiakia
jökrä ngrabare. Erere arato, nire
nire bti jä ye rikwitadrekä
angwane, gütadikä mnüne jökrä
jä ye täni arato. Abko kore se,
niebare Jesukwe ietre.

19 Yebtä abko, Kukwe Biani
Ngöbökwé Moiséye dirikätre
amne nitre blitaka Ngöböbe ni
mda mda diäre dänkientre, rüere
Jesukwe kukwe bä mikani kore
gani kwetre jabtä. Abtä jötrö
ngwarbe tö namani Jesu kain
ngite ye näire, akwa ni nämane
kwati Jesu kukwei nuen, ye abko
jürä namani btätre, aiseté nama-
ni kwekbe.

**Ja ütiä biandre gobranye ya,
ñakare ya**

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

20 Angwane ni juani ruäre
kwetre Jesu ngibiaretari mda.
Niaratre abko namani bike moto
jäme, akwa Jesu ngwiandre
kukwe nainte kwetre, abtä kita-
dre ngise kwetre gobernador
romanobo ngwärekri, abkokäre

namani bike moto jäme.

21 Namani Jesu kanti angwane,
niebare kwetre ie:

Dirikä, mata kukwe niere
amne mata dirire, ye abko era
metre gare kuin nunye amne, ma
ñan tä dirire ni ruäre aibe moto
mikakrä nuäre, akwa ji Ngöbö-
kwe abko dirita era metre
makwe, ye garera nie. **22** Ye
aisete nun tö kukwe ngwiantari
mae abko krörö: ¿Emperador
romanobo César abko ie nunkwe
ja ütiä biandre ye abko dbe ya,
ñakare ya niere nunye? niebare
kwetre Jesuye.

23 Angwane tö namani Jesu
ngökai, ye gani Jesukwe btätre,
käkwe niebare ietre:

24 Ngwian ye mike tuadre
kunti tie munkwe, niebare Jesu-
kwe ietre.

Erere biani tuadre kwetre
Jesuye angwane, Jesukwe nieba-
re mda ietre:

¿Nire bä amne nire käi tä tika-
ni ngwian nebtä? niebare kwe.

Angwane niebare kwetre ie:

Emperador César bä amne käi
tä btä, niebare kwetre mda
Jesuye.

25 Abtä Jesukwe niebare mda
ietre:

Jändrän emperadorekwe erere
munkwe bian emperadoreye
amne jändrän Ngöbökrä erere
munkwe bian Ngöböye. Abko
kore se, niebare kwe ietre.

26 Jesukwe kukwe kani ngä-
bti kuin ni jökrä okwäbti,
yebtä abko töi ñan namani
krütare amne, kukwe kwani
ñakare ietre Jesu kitakrä ngise,

aisete namanintre kwekbe jökrä.

Ni krütani rükadreta nire ya abko ngwianintari Jesuye
(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

27 Yebti nitre saduseo nikani ruäre ja tuakäre Jesube. Nitre saduseo ye abko ni krütanikrütani mikadreta nire Ngöbökwe abko ñan nämane mike era, aise-te jatani kukwe ngwentari Jesu-ye, käkwe nieba ie:

28 Dirikä, Ngöbökwe tikamna krörö täräbtä nunkrä Moiséye: Ni iti tädre gure akwa, ngäbäkre ñakare kwetre amne ni ye krütadre angwane, merire rabadre kaibe. Meri ye abko yäräkwe diandre jae mda. Yebti ngäbäkre rabadre kwetre angwane, ngäbäk-re ye abko rabadre niara etba krütani ngobo kwrere abko tika-ni täräbtä Moisékwe nunkrä.

29 Ne aiseite nun tö nibi kukwe ne ngwiaintari krörö mae: Bati nitre ja etbarebe nämane ni kükü. Nitre ye etba mubai käkwe ja mikani gure, akwa ngäbäkre ngämi nebe kwetre angwane, ni ye krütani. **30** Merire namani ie abko namani yära mda yebe, akwa nin ngämi ngäbäkrei ngi-biare angwane, brare krütani kän arato. Meri ye namaninta kaibe bobukäre. **31** Namani yära mdara jire ben, akwa nin ngämi ngäbäkrei ngibiare angwane, krütani kän arato. Ye kwrere nikani nakenkä janknu ja täritä-ri. Abti nitre ni kükü ye krütani jökrä meri ye kisete, akwa nin ngäbäkrei ngibiabare jire iti kwe.

32 Abti mrä meri ye krütani abko kukwe nakaninkä kore nie-ta. **33** Akwa ni krütani rükadreta nire mata niere, aiseite ni brare ni kükü, ben meri ye namani jökrä, abti niaratre ni kükü ye rükadreta nire jökrä angwane, meri ye rabadi nire nän mukore abko niere nunye, niebare kwe-tre Jesuye.

34 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

Kä ne ngwane, ni brare amne

ni merire käta ja mike gure,
35 akwa kä mrä, ni rükadreta nire angwane, nire nire tuen ütiäte Ngöböye nünakäre käre-käre jabe abko ni merire, brare käkwe ñan ja mikadre gure.

36 Ni ñan krütadre mda, akwa ni rabadre angeletre Ngöbökwe kwrere. Erere arato, ni rükadita nire angwane, ni rabadi Ngöbö odeire jökrä, aiseite ni rabadi ja etbare amne ja ngwaire, aiseite ñan ja mikadre gure.

37 Akwa kri chi namani jutra ngitiekä, ye kanti ni rükadreta nire era metre abko Moisékwe bä mikani, käkwe niebare: Ni Dänkien Ngöbö abko Ngöbö Abrahamkwe, Isaakwe amne Jacobokwe, niebare kwe. **38** Ye abko, Abraham, Isaac amne Jacob krütanina abti Ngöbökwe niebare kore Moiséye. Ngöbö abko ñan ni ngwäkäre Ngöböi akwa Ngöbö abko ni nire Ngöböi gare nie. Ye aiseite Abra-ham, Isaac amne Jacob tä nüne janknu Ngöbö ngwärekre abko gare nie. Abko kore se, niebare Jesukwe.

39 Ye ngwane, Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre nämane yete, btä kai namani nuäre, ñobtä ñan angwane ni rükadreta nire abko era kräke. Yebtä abko niebare kwetre:

Dirikä, makwe blitaniri kuin krübäte, niebare kwetre Jesuye.

40 Angwane kä jürä namani ni jökräbtä, käkwe kukwe ngwianintari ñakare mda Jesuye ja gakäre ben.

¿Nirekri Ni Dianinkä Ngöbökwe däredre?

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

41 Yebti Jesukwe kukwe ngwianintari krörö mda nitre Saduseo yeye:

¿Ñobtä Ni Dianinkä Ngöbökwe abko däredre jrei David tukwekri nieta munkwe **42** amarebti David ara jire käkwe kukwe tikani krörö tarä Salmobtä?:

Ti Dänkien Ngöbö käkwe nieba ti Dänkienye:

Kä bäri ütiäte kri ti küde ruenkri, ne kanti jakwe täke nete.

43 Ye kanti ma raba abti tikwe ma rüe mikadi jökrä ma ngoto täni, *Salmos 110.1* niebare Davikwe Ni Dianinkä Ngöbökwe yebtä. **44** David ara jire käkwe ja Dänkien niebare Ni Dianinkä Ngöbökwebtä, ¿se ñobtä abko Ni Dianinkä Ngöbökwe abko jatadre Davikri nieta munkwe se? Tita ngwentari kore, ñobtä ñan angwane nita Dänkien niere ñakare jire ni mräkä bäri mrä nikä yeye, niebare Jesukwe.

Jesukwe ni mikani mokre Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre ngäniene
(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

45 Ni jökrä nämane Jesu kukwei nuen angwane, batibe Jesukwe niebare mda nitre ja töitikaka benye:

46 Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre, ye ngäniene munkwe ja ngibia kuin, ñobtä ñan angwane niaratre tä dän nga ütiäte kri kite jabtä, bti ni jökrä käkwe köbö ngwiandretari käne ietre kä jändrän rürümoinkrä ye kántita temen, ie töta nebe. Erere arato, ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke sinagogate, kanti töta nebe rabai takänintbe amne ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke, kanti tätre nebe takänintbe. Erere arato, niaratre nübaita bietabtä angwane, ja täkrä ni ütiäte ütiäte kräke, kanti tö takäi temen.

47 Erere arato, meri kän brare krütani abko kän tätre ju denkä abti tätre bike kuin, käta blite raire Ngöböbe, akwa yebtä Ngöbökwe mikadi ja tare nike krübäte, aisete munkwe ja ngibia kuin Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre ngäniene. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Meri bobre käkwe sentabo ngörä kubu biani Ngöbökrä
(Marcos 12.41-44)

21 1 Ye ngwane abko, nitre ngwian bkäne krikri namani nüke ngwian kite kajate Ngöbökrä ju blitakrä Ngöböbe

bäre Jesu okwäbti. **2** Angwane meri bobre kån brare krütani abko jatani, käkwe ngwian sentabo kwrere kitani kubube arato kajate Jesu okwäbti. **3** Abtä Jesukwe niebare:

Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Meri bobre kån brare krütani se käkwe ngwian bini bäri kabre ni ngwian bkäne krikri se ngwä, **4** ñobtä ñan angwane niaratre kätä ngwian namaninte ie aibe bien, akwa meri bobre ye abko käkwe ngwian ngörä nünankrä kwe erere bini jökrä, aisete niarakwe ngwian bini bäri kabre, niebare Jesukwe.

Dre rakadikä kä mrä känenkri
(Mateo 24.1-28; Marcos 13.1-23)

5 Angwane ju blitakrä Ngöböbe mikakrä bä nuäre amne, ni ruäre käkwe jändrän tuäretuäre biani Ngöböye, bti ju mikani tuäre, yehtë abko ni ruäre nämane blite mda. Abtä Jesukwe niebare ietre:

6 Köböitira jire ju tuata munkwe se juandi ngwarbe jire jökrä, aisete jä ketani jabti jabti se juandi jökrä temen, niebare Jesukwe.

7 Abtä nitre nämane yete käkwe niebare mda Jesuye:

Dirikä, éju blitakrä Ngöböbe juandi ngwarbe nini makwe, ye abko rakadikä ñongwane nun tö gai? Arato kukwe ye kebera nakenkä abko bä mikadi ño nunye abko makwe niedre nunye, ie nun tö nibi, niebare kwetere ie.

8 Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

Bäri käne abko, nitre ni ngökaka ye ngäniene munkwe ja ngibia kuin, ñobtä ñan angwane ni jatadi kwati ti käfti käkwe niedi krörö: Ti abko Ni Dianinkä Ngöbökwé ara tä nete amne, kä mrä nükerä ja ken, niedi kwetere. Akwa niaratre ye abko ni ngökaka, aisete mun ñan rika niaratre jiehti. **9** Erere arato, munkwe kukwe krörö gadi: Nitre tädi rüre jabe kwärikwäri ga munkwe angwane, munkwe ñan kä jürä ngwian jabtä, ñobtä ñan angwane kukwe ye abko rakadikä käne kore abko erere rabadi nakenkä, akwa ye ngwane kä mrä ñan jatadi jötrö, niebare Jesukwe.

10 Yebti Jesu nikani blite janknu, käkwe niebare:

Kä mrä ngämi nüke juta kwatirekwatire rabadi rüre jabe kwärikwäri amne nitre nünanka kä ketareketare te rabadi rüre jabe kwärikwäri amne, **11** dobo rabadi nakaenkä kri krübäte, mrö nika rabadi kri krübäte amne bren nika rabadi krübäte kä ngrabare temen amne Ngöbökwé jändrän krikri krübäte mikadi tuadre käinta, abtä kä jürä rabadi kri ni kwatibtä.

12 Akwa kukwe ye ngämi nakenkä, känenkri ni kwati jatadi mun rüere. Sinagoga nitre israelitakwe kántikánti mun jänäin krikitobo ngwärekwé kwetere, bti mun kitadi ngite kä teri kwetere. Erere arato, jrei amne gobran, ie mun kitadi ngise tödekabtä tibti.

13 Akwa ye ngwane, tikwe dre

dre nuenbare abko kräke kä raba-
di kuin munye blitakäre tibtä
nitre ye ngwärekri. **14** Mun jä
ngämi niken kritobo ngwärekri,
känenkri munkwe ja kwetadi ño
ja dokwäre, yebtä munkwe ñan
töbika dikaro, **15** ñobtä ñan
angwane tikwe ja kukwei töbtä
kri mikadi gare munye blitakäre
ja dokwäre, ye käkwe mun rüe
kukwe ötadi jökrä angwane,
rabaditre kwekbe jökrä mun
käne.

16 Akwa ye ngwane abko,
mun rün, mun meye, mun etba,
mun ngwai, mun mräkä mda
mda amne mun kukwe muko
abko rikwitadi mun rüere, ye
käkwe mun kämikadi ruäre.

17 Angwane ni jökrä mätä raba-
di kri munbtä tödekabtä tibti.

18 Akwa mun ñan riadrete,
abkokäre Ngöbökwé mun ngibia-
di kuin jökrä, **19** aiseite munkwe
nünanka dite jabtä angwane,
mun rabadi dianintari, niebare
Jesukwe.

20 Yebti Jesukwe niebare krö-
rö mda:

Nitre rükä raba tuen jökrä
juta Jerusalén se bäre temen
munye angwane abko, juta se
juan kebera ngwarbe, ye rabara
gare munye. **21** Ye ngwane mun
tädre Judeate ye abko gitia min-
tokwäre amne nire nire tädre
juta Jerusalénte abko gitia juta
bäre mento amne, nire nire tädre
Jerusalén bäre abko ñan rika
ngitietä juta Jerusalénte,

22 ñobtä ñan angwane kukwe tä
tikani Ngöbö Kukweibtä, ye
rabadre bare jökrä, abkokäre

Ngöbökwé nitre nünanka kä
nebtä mikadi ja ngie nuen kri
köbö ye näire. **23** Akwa meri
doboko doboko amne meri kwe
ngäbäkre kiakia kianbtä, ye abko
bobre jakän, ñobtä ñan angwane
niaratre ñan raba ngitie jötrö,
iye abko ñan bobre jakän ya! Kä
ye ngwane abko ja tare nika
rabadi kri krübäte kä nebtä
amne nitre israelita käkwe ja
ngie nuadi kri krübäte. **24** Ne
aiseite ni ruäre kämikadi ngitra-
bti amne ni ruäre abko jänäin
ngite juta mda mdate angwane,
nitre ñakare israelitare, kräke
Ngöbökwé köbö kitani nuäi, ye
näire juta Jerusalén mikadi ja
ngoto täni kwetre.

Jesukristo jatadita

(Mateo 24.29-35,42-44;

Marcos 13.24-37)

25 Kä mrä angwane, Ngöbö-
kwe sribi kri ñan tuabare nuendi
abko bä mikadi kwe ñänänbtä,
söbtä amne mukebtä. Angwane
ni kä nebtä töi rabadi ngwarbe
kwäräkwärä amne mren rabadi
romon krübäte, aiseite ngö rabadi
nebe kri krübäte. Yebtä abko, ni
jökrä rabadi töbike kri. **26** Erere
arato, ni kwati rabadi nekwetekä
krübäte amne kä rabadi nötöte
bti, ñobtä ñan angwane kukwe
rakadikä ño kä nebtä abko raba-
ditre töbike, ñobtä ñan angwane
jädrän jökrä käinta se rabadi
grükekä ye abko jürä rabadi kri
ni kwatibtä. **27** Angwane ti Ni Kä
Nebtä Ngobo abko jatadi tuen ja
di kri bä nuärebtä mütabti kä
käinbti sete abko ni jökrä käkwe

tuadi. **28** Ne aisete, kukwe nini tikwe ye erere rabara nakenkä mun okwäbti angwane, munkwe kä ngwian nuäre jabtä, ñobtä ñan angwane Ngöbö kebera nüke mun tiketeta, aisete munkwe kä ngwian nuäre jabtä, niebare Jesukwe.

29 Ye btäräbe, kukwe yebtä Jesukwe kukwe bä mikani krörö mda, käkwe niebare:

Higokrie amne kri mda mda, ye mika ñäräre munkwe, btä munkwe töbika. **30** Kri ye tä mutu ngitiekä angwane, kä töre tärä kite nüke ja ken munta gain, **31** ye kwrere arato kukwe nini tikwe ye jata nakenkä jökrä mun okwäbti angwane, Ngöbö kebera nüke gobrane ye rabara gare munye. **32** Ti bike kukwe era erere niere munye abko krörö: Nitre nünanka kä nebtä ngämi krüte jökrä, ye känenkri kukwe nini tikwe ye erere rakadikä jökrä. **33** Mdakäre abko, kä käinta se btä kä temen ne abko Ngöbökwé gadikä jökrä, angwane rikadi ta, akwa ti kukwei abko rabadi kärekäre, niebare Jesukwe.

34 Yebti Jesukwe niebare mda:

Munkwe ja ngibia au, munkwe ñan ja töi mika jändrän diän diän nuenbtä amne, munkwe ñan dröba nika amne munkwe ñan töbika jändrän kä nebtä ye

aibehtë, ñobtä ñan angwane munkwe ñan ja ngibiadre au ne ngwane, mun kwandre jäme köbö ye näire aisete. **35** Amne jändrän ngwarbe tä niken jäme, bti batibe tä neme kö okwäte, ye kwrere mun ñan tädre jäme, abkokäre munkwe mokre jabti, ñobtä ñan angwane nire nire kä nebtä tädi jäme, tädi ti ngibiare ngäbti ñakare angwane, ti jatadi-ta. **36** Akwa kärekäre mun abko käkwe ja mika biare ti ngibiare ngäbti amne munkwe blita Ngöböbe jakrä angwane, kukwe jata-di taretare yebtä munkwe kwäräbedi jökrä amne, mun rabadi biare rabakäre ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne ngwärekri. Abko kore se, niebare Jesukwe.

37-38 Kä ye ngwane abko, käre köbö kwatirekwatire Jesu namani dirire ju blitakrä Ngöböbe ye bäre amne, ni kwati namani nüke dekä niara kukwei nuen, akwa deo abko Jesu nämane niken kibien Ngitio Olibo kanti.

Jesu rüe tö namani kain ngite tiebe

(Mateo 26.1-5,14-16;

Marcos 14.1-2,10-11; Juan 11.45-53)

22 **1** Kä ye ngwane, bieta Te Lebadura Ñakare Bante kweta nämane Ngöbö mikakäre ütiäte. Bieta ye arabe kädian nämane Pascua^j abko

^j **22.1 Pascua.** Nitre israelita käkwe Pascua köböi mikani ütiäte, ñobtä ñan angwane kira nitre israelita nämane ngite kä Egiptote angwane, Ngöbökwé tikaninte Pascua köböibtä. Pascua abko käta "niken bäre ta" niere. Köbö yebtä angele ni kämikaka nikani nitre israelita bäre ta amne kämikani ñakare kwe, aisete Ngöbökwé köbö Pascua mikamna ütiäte nitre israelitaye.

erere köbö jatanina nuketa ja ken. **2** Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöböke Moiséye dirikatre abko käkwe Jesu müre ketadre ño abko namanintre ngibiaretari kisere, akwa ni nämane kwati nekete Jesukri abko jürä namani btäre. **3** Angwane nitre ja töitikaka Jesube ni jätäbti nibu, ye ngätäite ni iti kädian nämane Judas Iscariote abko btä Satana nikani. **4** Ne aisete nikani nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre kanti amne nitre ju blitakrä Ngöböbe guardia dänkientre kanti angwane, Jesu kitadre ngise kwe ietre kämikadre abko nikani kädriere bentre. **5** Angwane kä namani nuäre kri btäre, käkwe ngwian bian braibare Judaye, **6** ye abko nukani bti Judaye angwane, Judakwe kitadre ngise ño rüeye ni mda mda okwä bäre abko Judas namani ngibiare kisere jae mda.

Jesukwe mröbare mrä nitre ja töitikaka benbe

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

7 Nebti bieta Te Lebadura Ñakare Bante Kweta nämane ye nukani mda. Köbö ye näire kordero kämika nämane kwetadre Pascua köböite abko köböi nukaninta. **8** Abtä Jesukwe Pedro amne Juan käräbare, bti niebare kwe ietre:

Mun nän mrö sribere kwetadre Pascuate, niebare kwe ietre.

9 Niaratre käkwe niebare mda Jesuye:

¿Nunkwe mrö sribedre mden-te, ie ma tö nibi? niebare kwetre ie.

10 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

Mun rika nebe jutate. Ye kanti ni brare tädi iti ño ngwena kantrate abko rükadi ngätäi munbe ji ngrabare. Ni ye rika mdente gwä, kanti mun rika. **11** Mun rika nebe gwi angwane, munkwe nie krörö ju bkänkäye: Dirikäkwe mrö Pascua köböikrä kwetadi nitre ja töitikaka benbe abkokrä käta ükaninte mdente, ngwiantarimna kwe, munkwe nie kore ie. **12** Angwane ju mikani bobu jabti käin, te kä kri tädira ükaninte biare mrökrä, kanti mun jänäin kwe. Ye kanti munkwe mrö sribe biare nunkrä amne jändrän jökrä ükate biare. Abko kore se, niebare kwe ietre.

13 Ye erere bkänä nikanintre angwane, Jesukwe kukwe niebare ño ño ietre, erere kwani ietre, kanti mrö sribebare kwetre kwetadre Pascuate.

14 Ye erere, mrö käi nukani angwane, Jesu nikani, namani tükänintbe mesabtä nitre niara kukwei ngwiankabe angwane, **15** niebare kwe ietre:

Ti ngämi krüte, känenkri bäri ti tö namani mrö Pascuakrä ne kwetai munbe gwaire abko erere käi nura mtare. **16** Ti tö namani mrö Pascuakrä ne kwetai kore munbe, ñobtä ñan angwane Ngöbö ngämi gobrane ni ngätäite, känenkri tikwe ñan mrö

Pascuakrä ne kwetadreta jire mda, akwa batibe kukwe bä mikata mrö Pascuakrä nebti rabadi bare angwane, tikwe kwetadita, niebare Jesukwe nitre ja töitikaka benye.

17 Bti uba döi nämane basote diani kisete kwe, kuin niebare btä kwe Ngöböye, bti niebare kwe nitre ja töitikaka benye:

Uba döi ne ñaen ja täritäri munkwe, **18** ñobtä ñan angwane Ngöbö ngämi gobrane ni ngätäite, ye känenkri tikwe ñan uba döi ñadreta jire mda abko ti tö nibi niei munye, niebare Jesukwe ietre.

19 Yebti Jesukwe ban diani kunti kisete, kuin niebare btä kwe Ngöböye, bti ötaninbtä kwe, bti biani kwe nitre ja töitikaka benye, käkwe niebare ietre:

Ban ne abko ti ngätä ara. Ne mden abko tita bien müre ketadre mun kräke. Käre munkwe ban ne kweta kore ti ngwiankrä töre jae, niebare Jesukwe.

20 Ye kwrere arato, uba döi nämane basote abko Jesukwe diani kisete, käkwe niebare nitre ja töitikaka benye:

Uba döi ne abko ti däre tikwe ara. Ti krütadi angwane, ti däre rimiadite munkrä, köböire Ngöbö kwe kukwe ükaditeta btin munbe, ye mden abko uba döi ne tä bä mike. **21** Akwa ni ti kitaka ngise ti rüeye abko tä mröre ketetibe tibe mesabtä nete.

22 Ne abko, ji ükaninte Ngöbö kwe ti Ni Kä Nebtä Ngobo ne käne ye erere tikwe mikadre täte jökrä, iakwa ni ti kitaka ngise

abko ñan bobre jakän ya! niebare Jesukwe.

23 Angwane nitre ja töitikaka Jesube namani niere jae kwärikwäri:

¿Nirekwe niara kitadi ngise rüeye ruen? namanintre niere.

¿Nire bäri ütiäte?

24 Ye ngwane abko, nitre ja töitikaka Jesube mden bäri ütiäte abko btä nikani ja kwete.

25 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Nitre Ngöbö mikaka ngwarbe jae ye mikata jreire abko tä nebe ja bä mike krübäte ni mda mda okwäte. Erere arato, nitre mikata ni mda mda dänkiene abko krübäte arato, akwa ni se bäri moto kuin, nieta btä abko käita nebe juto btätre. **26** Akwa mun ngätäite abko ñan rabadre bare kore, ñobtä ñan angwane ni bati mikata sribi ngwarbe nuene, ye kwere nire nire rabadre bäri ütiäte mun ngätäite abko rabadi ni bati ye kwrere. Erere arato, mun mden rabadre ji dokwäte abko käkwe ja mika ni klaboré kwere. **27** Ye abko, ti bike kukwe niere munye: ¿Nita täkänintbe mröre mesabtä angwane, ni mrö mikaka mesabtä, ni nibu ye abko mden bäri ütiäte? Ni mrökä mesabtä abko bäri ütiäte ni sribikä mrö sribekä ye kräke raba ruen tie, akwa ni sribikä ye kwrere tita mun ngätäite nete, erere munkwe nüna arato.

28 Tikwe ja tare nikaba angwane, käre mun nämä ketetibe tibe, **29** aisete ti Rünkwe kä biani gobrankrä tie, ye kwrere

tita bien munye arato, **30** tikwe gobrandi Ngöböbe, ye kánti munkwe mrödre amne munkwe dö ñadre ketetibe tibe ti kukwe muko kwrere, abkokäre tita kä gobrankrä bien munye. Ye ngwane, mun ja töitikaka tibe ye abko rabadi takänintbe kürä kwä jätäbti kubu yehti. Ye kánti abko juta keta jätäbti ketebu nitre israelitakwe abko kräke munkwe kukwe ükadite siba tibe, niebare Jesukwe ietre.

Pedro käkwe Jesu rükandite, niebare Jesukwe

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

31 Yehti ni Dänkien käkwe niebare mda:

Simón, Satana tö mun jökrä nuaite krübäte ja käne, käkwe mun köböi käräba Ngöböye, **32** akwa makwe tödekadre janknu Ngöböbti, abkokäre tikwe blitaba Ngöböbe makrä Simón. Ne aisete ma töi rikwitata ti kukwäre angwane, makwe ma mräkä mda mda nete se die mika nünenkä dite jabtä, niebare Jesukwe Simónye.

33 Abtä Simónkwe niebare mda ie:

Ti Dänkien, ma kitadre ngite ya o ma kämikadre ya, ye kánti tita juto biare niken gwaire mabe, niebare kwe Jesuye.

34 Abtä Jesukwe niebare mda ie:

Pedro, ti bike kukwe era erere niere mae abko krörö: Antlan ngämi ngwäne dekä, ye känenkri ti gare ñakare mae, makwe niedi

bämä jire. Abko kore se, niebare Jesukwe ie.

Kä taretare kite jötrö

35 Yehti nitre ja töitikaka Jesube, ie Jesukwe niebare:

Tikwe mun juanba Ngöbö Kukwei kädriere angwane, mun ñan rikadre ngwian ngwena jae amne, mrö, sabato ye ñan järikadre munkwe jae, tikwe nieba munye. ¿Ye ngwane munkwe ja tare nikani jändrän ye miare ya? niebare Jesukwe ietre.

Angwane, Ñakare, niebare kwetre.

36 Abtä Jesukwe niebare ietre:

Kore tikwe mun juanba akwa, mtare abko ngwian tärä munkwe angwane, mun jata ngwena jae amne mun jata mrö ngwena jae arato, akwa mun mdenkwe ngitra ñakare abko käkwe dän jakwe rürümoin, bti munkwe ngitra köka jae, ñobtä ñan angwane kä taretare kite munkrä, ñobtä ñan angwane **37** Ngöbö Kukweita tikani krörö tibtä:

Ni ngututu kwrere jire niara namani tuen ni mda mdaye, *Isaiás 53.12* abko tikani kira tibtä, ye abko rabadre bare täte jökrä tibtä. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

38 Abtä nitre ja töitikaka ben käkwe niebare ie:

Ni Dänkien, ngitra tärä kumu nikwe nete, niebare kwetre.

Angwane Jesukwe niebare ietre:

Kada kete munkwe. Tikwe dre nini fian nü gare munye, niebare kwe ietre.

Jesu nikani blite Ngöböbe Getsemani

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

39 Yebti Jesu nämane niken käre Ngitio Olibo kánti, ye erere nikaninta mda angwane, nitre ja töitikaka ben ni jätäbti iti nikanintre jökrä ben. **40** Namaninta ngitiobti angwane, niebare kwe ietre:

Kukwe taretare kite mun nuente ja käne angwane, munkwe ñan ja mikadre ngite, abkokäre munkwe blita jakrä Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

41 Yebti jä kitata tä niken mate nuäi temen, ye näre Jesu nikani mentokwäre se kwrere, kánti namani ngukudokwäbti temen blitakäre Ngöböbe, **42** käkwe niebare ie:

Ti Rün, kukwe kite tare ti rüere ti mikakrä ja tare nike, ye ma tö diain ti bäre ne ngwane, makwe dian ti bäre, akwa ma tö dreye tikrä, ye erere raba bare tibtä amne ñan ti töi abko erere rabadre bare, niebare kwe Rün Ngöböye.

43 [Ye btäräbe angele nämane kä käinbti, nükani Jesu die mike. **44** Angwane Jesu namani ja tare nike bäri krübäte, akwa bäri namani blite ja dibti Ngöböbe, aisete krübärie namani ngitiekä abko namani näkäenkä krikri be

däri kwrerekwere abko namani niken mate temen.]^k

45 Yebti Jesukwe blitabare ünän Ngöböbe angwane, nikaninta nitre ja töitikaka ben ye kánti amne niaratre namani ulire krübäte, aisete nämane kibien kuin jökrä, btä Jesu namaninta. **46** Abtä niebare kwe ietre:

¿Ye ñobtä munta kibien? Diablu jatadi mun nuente ja käne angwane, munkwe ñan ja mikadre ngite, abkokäre näin krö, blite jakrä Ngöböbe, niebare Jesukwe ietre.

Jesu kani ngite

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

47 Jesu nämane ñäke kore nitre ja töitikaka benye, te batibe ni mda nükani kwati kánti. Nitre ye ngätäite abko, ni iti ja töitika-ka Jesube kädian nämane Judas abko nämane näin ji ngwena käne, nikani nebe Jesu kánti angwane, krötabare Jesu ken kwe, Jesu demainkäre ngwäre-btä. **48** Akwa Jesukwe niebare ie:

Judas, ¿ti, Ni Kä Nebtä Ngobone ma tö nibi demaine kore kita-käre ngise ñan ñan? niebare kwe ie.

49 Angwane nitre ja töitikaka Jesube mda mda okwäbti kukwe ye nikani nakenkä angwane, niebare kwetre Jesuye:

Ni Dänkien, nun bike nitre se tikekä ngitrabti, niebare kwetre.

^k 22.43-44 Kukweta tikani corcheta ngätäite abko ñan tä tikani manuscrito bäri kuinquinbtä.

50 Yebti ni blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien, kwe ni klaboré nāmane abko olo küde ruenkri tikaninkāra ta ie ni itikwe se kwrere. **51** Akwa Jesukwe niebare ietre:

Nitre ye tuemetre, niebare Jesukwe.

Bti ni klaboré ye olobtä Jesukwe kise mikani angwane, namaninta kuin batibe. **52** Yebti nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne guardia ju blitakrä Ngöböbe ngibiabtikā amne nitre unbre ji dokwāte nikani Jesu kaen ngite, ye ie Jesukwe niebare:

¿Nöbtā abko bäsi ni gokā kri krübāte rüere ngitra jäta niken amne krito jäta niken, kwrere jire mun kite ngwena ti rüere ti kakāre ngite ye? **53** Ju blitakrä Ngöböbe kānti käre ti nāmane nebe ketetibe munbe angwane, mun ti kaen ñakare ngite amarebtī mtare mun kite kore ye. Akwa mtare diablu tā dikekā kā ikote, diebti kā nūra munkrä, aisetē mun nūke ti kaen ngite kore mtare, niebare Jesukwe ietre.

Pedro kākwe Jesu rükaninte

(Mateo 26.57-58,69-75;

Marcos 14.53-54,66-72;

Juan 18.12-18,25-27)

54 Yebti Jesu kani ngite, jānikani nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkien juete angwane, Pedro nikani bā mente jiebti se kwrere. **55** Jesu jānikani ngite, ye kānti namanintre angwane, ni ruäre kākwe ñukwā

bukaninte ju bāre, bti namanintre tākānintbe ñukwā bāre temen mda angwane, Pedro nükani, namani tākānintbe siba niaratre ngātāite ñukwā trāse. **56** Angwane meri sribikā nāmane ñukwā trāse yete abko ie Pedro jatabare tākānintbe ñukwābtā amne okwā namani kwekbe btā, kākwe niebare:

Ni se nāmane dikekā Jesube arato, niebare kwe ie.

57 Abtä Pedrokwe ja rükaninte, kākwe niebare:

Niara gare ñakare tie. ¿Ye ño abko mata ñāke kore ye?

58 Yebti bā derare angwane, ni mdara jire okwā namani Pedrobtā, kākwe niebare:

Mata nekete arato Jesube, niebare kwe ie.

Angwane Pedrokwe niebare ie:

Tita nekete ñakare niarabe. Makwe ñan ñākā ngwarbe, niebare kwe ie.

59 Yebti kā nikani ñānā okwā krati näre ta mda angwane, ni mdara jire jatani ñāke kisere Pedroye, kā namani niere:

Ni ne abko Galileabo, aisetē niara ne nāmane näin siba Jesube, namani niere.

60 Angwane Pedrokwe niebare:

Drebtā mata blite ñan nebe nūke gare tie, niebare kwe.

Pedro nāmane ja rükente kore, ye btärābe antlankwe ngwānānbare se kwrere

61 angwane, ni Dänkien nikwitaninte, kākwe Pedro mikani ñāräre ja kāne angwane, ni

Dänkien käkwe kukwe niebare krörö Pedroye abko nükaninta töre ie: Antlan ngämi ngwäne, känenkri makwe ti rükandite bämä jire, niebare ni Dänkien-kwe ie, ye nükaninta töre ie. **62** Angwane nikani mentokwäre, käkwe ja müaibare kri kä bäre mento.

Nitre guardia käkwe Jesu mikani yakrä jae

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

63-64 Jesu jänikani ngite, ye kanti nitre mikani Jesu ngibiabti-kä abko käkwe dän kukwän mäkani Jesu okwäbti, bti namanintre mete amne namanintre mike yakrä jae, kä namani niere ie:

Nirekwe ma miti niere metre, namanintre niere Jesuye.

65 Erere arato, namanintre ñäke kämekäme amne taretare Jesuye, mikakäre ene jae.

Jesu jänikani Sanedrin ngwärecri

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

66 Yebti kä jatani ngwen dekä angwane, nitre nämane sribire Sanedrinbtä abko nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dän-kientre amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirikätre käkwe ja ükaninkrö jökrä amne, ye ngwärecri Jesu jänikani. Namani kanti angwane niebare kwetre ie:

67 Ma abko Ni Dianinkä Ngöbökwé ara ne ngwane, niere nunye, niebare mda kwetre Jesuye.

Angwane Jesukwe niebare: Tikwe jän niedre munye angwane, munkwe ñan ti kukwei mikadre era. **68** Erere arato, tikwe kukwe ngwiandretari munye angwane, munkwe ñan ti kukwei kadre ngäbti. **69** Akwa mtare Ngöbö Di Kri Jändrän Jökrä Nuenkrä ye küde ruenkri kä ni ütiäte krikrä, kanti Ni Kä Nebtä Ngobo rabadi tākäninte gobrane Ngöböbe gwaire, niebare Jesukwe.

70 Angwane ni jökrä käkwe niebare mda Jesuye:

¿Mata niere kore, aisete ma Ngöbö Odei bkänä ñan ñan? niebare kwetre ie.

Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

¿Mun ara jire käta ti Ngöbö Odei niere, ye aisete ñan ye kwrere bkänä ya? niebare kwe ietre.

71 Angwane niebare kwetre: Niarakwe ñari kore, käkwe ja miri ngite au, nikwe kukwe nuri. ¿Se abko ni mdara jire kändandre blite mda rüere ya? niebare kwetre jae kwärikwäri.

Jesu jänikani Pilato ngwärecri
(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

23 1 Yebti ni jökrä nämane yete abko nikani Jesu ngwena mda Pilato ngwärecri. **2** Angwane nikani Jesu kite ngise krörö Pilatoye:

Ni noko tä kukwe miketbe blo nun israelita rüere abko nunkwe gaba btä. Nunkwe ñan ja ütiä biandre emperador romanoboye

tä niere. Mdakäre abko, niara Ni Dianinkä Ngöbökwe amne niara abko jrei tä niere emperador rüere, niebare kwetre Pilatoye.

3 Abtä Pilatokwe niebare Jesuye:

¿Ma abko jrei nitre israelita-kwe bkänä ya? niebare kwe.

Jesukwe niebare Pilatoye:

Jän. Era metre ti ara, niebare kwe ie.

4 Angwane nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne ni mda mda, ie Pilatokwe niebare:

Ni ne ja mike ngite ñakare abtä ñan kämikadre, nibi tuentie, niebare kwe ietre.

5 Akwa ni jökrä namani ja nike kisere, kä namani niere ie:

Ni noko tä kukwe dirire abko kätä nun kwite jökrä ja rüere kwärikwäri. Käne nikani dirire Galileate sere, abti mtare kite nüke dirire arato Judeate nere, namanintre niere Pilatoye.

Jesu jänikani jrei Herodes Antipas ngwärecri

6 Jesukwe sribi nuenbare kena Galileate niebare, ye jara-bare Pilatoye angwane, Jesu abko Galileabo ya ngwianintari kwe. **7** Jesu abko Galileabo gani kwe amne, kä ye kanti Herodes nämane gobrane arato aisete kukwe ükadrete nitre Galileabokrä, aisete Herodes nämane Jerusalén, ye kanti Pilatokwe Jesu juani. **8** Jesu jatabare Herodeye angwane, käi namani nuäre Herodebtä, ñobtä ñan angwane kä raire nämane ni kukwei nuen

blite Jesubtä, aisete tö namani ja tuai ben amne tö namani Jesu tuai sribi kri ñan tuabare nuene keteti ja okwäbti, **9** käkwe kukwe ngwianintari kabre ie. Akwa Jesukwe ñan kukwe kani ngäbti jire chi. **10** Kä ye kanti abko, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye dirikätre nämane siba yete abko namani Jesu kite ngise kisere Herodeye. **11** Angwane Herodes btä rükä namani Jesu mike ngwarbe amne namani mike yakrä jae, käkwe dän bäri kuin kita nämane jabtä jreikwe, kwere kitani kwetre Jesubtä. Bti Herodekwe juaninta Pilato kanti, ñobtä ñan angwane namani tuen ngite ñakare ie aisete. **12** Ne känenkri abko, Herodes nämane ja rüere Pilatobe akwa, ja mäkäninta kwetre köbö ye näire.

Jesu kitani ngite müre ketadre
(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39—19.16)

13 Yebti Pilatokwe nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre ütiäte ütiäte ükaninkrö nitre israelita mda mdabe, **14** käkwe niebare ietre:

Ni ne nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere, abtä mun ki ngwena tie nete, munkwe nini. Akwa tikwe kukwe ngunintari ie mun okwäbti amne, kukwe btä munta kite ngise abko erere ja mike ngite ñakare tuen tie. **15** Erere arato, Herodeye kuni ngite ñakare,

aisete juninta jirekåbe kwe tie nete. Ni ne ja mike ngite ñakare. ¿Se ñobtä müre ketadre?

16 Aisete ti bike kwata metamna köbti jirekåbe, bti tikwe tikaditeta. Abko kore se, niebare Pilatokwe ietre.

17 [Bieta Pascuate abko, käre gobran romanobo kåkwe ni ngite tikadrete.]¹ **18** Pilatokwe blitaba kore, abtä ni jökrå namani ngrente, kå namani niere:

iBarrabås tiketeta nunkrä amne ni ye abko ngwena müre ketadre! namanintre niere.

19 Barrabås ye abko nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere amne niarakwe ni mda kãmikani arato. Abtä nämane kitani ngite kå teri abko ni jökrå namani tikatemna. **20** Akwa Pilato abko tö namani Jesu tikaiteta, kåkwe ñäkåbareta bobuta ietre. **21** Akwa niaratre kåkwe ngratebare bäri ja dibti mda, kå namanintre niere:

iMüre kete krusobtä! iMüre kete krusobtä! namanintre niere.

22 Abtä Pilatokwe niebareta bämåkåre ietre:

¿Drebtå ni nekwe ja mikani ngite? Niara ja mike ngite ñakare nibi tuen tie. ¿Se abko drebtå müre ketadre? Aisete ti bike kwata metamna köbti jirekåbe, bti tikwe tikaditeta, niebare kwe.

23 Akwa ni jökrå namani Jesu kãmikamna kisere krusobtä, kå namani ngrente bäri krikri. Te Pilato töi kwitani kwetre Jesu rüere, aisete tö nämane dreye,

erere namanina kwetre. **24** Ne aisete, niaratre tö namani dreye, ye erere Pilatokwe köböi biani ietre. **25** Angwane niaratre namani Barrabås tikatemna, ye erere nuenbare kwetre. Barrabås ye abko nämane kukwe miketbe gobran romanobo rüere amne ni kãmikani kwe, abtä nämane ngite kå teri abko Pilatokwe tikaninteta amne nitre israelita tö namani Jesu kãmikai abko erere kãmikamna Pilatokwe.

Jesu metani krusobtä

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

26 Abti Jesu jånikani mda müre ketadre krusobtä angwane, ni Cirenebo kådian nämane Simón nämane Jerusalén bäre, jataninta, nükani ngätåi bentre ji ngrabare angwane, kruso mikani Simón kötårå nitre rükåkwe abko nikani ngwena Jesu jiebtí. **27** Ye ngwane ni nikani kwati jiebtí angwane, meri nikani kwati siba abko namani uliere krübåte. Abtä nämane näin müen krikri be Jesu jiebtí. **28** Abtä Jesukwe mikani ñåråre ja kåne, kåkwe niebare ietre:

Mun merire Jerusalénbo, munkwe ñan ti müai, akwa munkwe ja müai au amne munkwe ngåbåkre jakwe müai jakrå, **29** ñobtä ñan angwane kå taretare jatadi angwane, niedi krörö nitre merirebtå: Meri kaibe ngåbåkre ngibiare ñakare amne ngåbåkre mike ñakare kianbtå abko

¹ 23.17 Versículo 23.17 ñan tä tikani manuscrito bäri kuinkuinbtå.

btä kätä nuäre kri niedi, ñobtä ñan angwane ngäbäkre ñakare munkwe krütadre munkän kukwe taretare näire aisete.

30 Ye ngwane abko ni jökrä rabadi niere ngitioye:

Ngitio ngidien järäre
nunbti amne nun doboi
mike nun rüe ngäniene,

Oseas 10.8

rabadi niere. **31** ¿Ye abko ti kri niki kwrere btä tätre kukwe nueue käme kore se abko mun israelita kri nötare kwrere abko btä ñan nuendre kwetre arato ya? niebare Jesukwe meritre yeye.

32 Jesu jänikani müre ketadre krusobtä angwane, ni mda käkwe ja mikani ngite abko jänikani nibu kämikadre gwaire ben krusobtä. **33** Ye erere käkä Calavera kánti Jesu jänamani angwane, metani krusobtä amne ni ja mikaka ngite metani kruso mda mdabtä arato abko nikaní iti küde ruenkri amne iti küde ngeberekri. **34** Angwane Jesukwe niebare Ngöböye:

Ti Rün, nitre tä ja mike ngite ti rüere ne makwe dian bti ta amne makwe ñan mika ja ngie nuen ti dokwäre, ñobtä ñan angwane niaratre tä dre nuene gare ñakare metre ietre, niebare Jesukwe.

Angwane nitre rükä abko käkwe ja gani dän Jesukwe ñäkätbekrä jabti. **35** Ye ngwane ni nämane kwati okwä Jesubtä angwane, nitre ütiäte ütiäte nitre israelita ngätäite namani Jesu mike ngwarbe jae, kä namani niere jae kwärikwäri:

Niarakwe ni mda mda dianintari, aisete niara abko Ni Dianinkä Ngöbökwé bkänä ne ngwane, ja diandretari au krusobtä mento kwe, namani niere Jesubtä.

36 Erere arato, nitre rükä romanobo namani Jesu mike yakrä, kä namani krötö Jesu ken amne namani uba ñöi dime bien ñadre ie, **37** kä namani niere:

Ma ñakare Jrei nitre israelitakwe bkänä, ñobtä ñan angwane kore ne ngwane, makwe ja diandretari au mento, namanintre niere Jesuye.

38 Angwane Jesu dokwä kánti käin abko kukwe tikani krörö kri kukwänbtä abko nämane mikani "NI NE ABKO JREI NITRE ISRAELITAKWE" abko namani tikani. **39** Angwane ni kukwe käme nuenkä nämane mikaninkä krusobtä käin, ye abko iti namani ñäke diänbe Jesuye arato, kä namani niere:

Ma abko ñakare Ni Dianinkä Ngöbökwé bkänä, ñobtä ñan angwane kore ne ngwane, makwe ja diandretari au amne makwe nun diandretari arato, namani niere Jesuye.

40 Abtä ni iti mda nämane krusobtä käin arato ye käkwe niebare kukwe muko yeye:

¿Mata ja tare nike ja kwrere ni nokobe, akwa Ngöbö jürä ñakare mabtä ñan ñan? **41** Ni nibu ne käkwe ja mikani ngite abtä nita ja ngie nuen ye tä dbe. ¿Akwa ni noko ja mike ngite ñakare, akwa tä ja tare nike, se tuen mae ya? niebare kwe ie.

42 Bti niebare mda kwe

Jesuye:

Jesu, ma raba gobrane angwane, makwe ti ngwianta töre jae amne makwe ti die mika, niebare kwe ie.

43 Jesukwe niebare mda ie:

Era metre mtare ma rabadi kä kuinte tibe, niebare kwe ie.

Jesu krütani

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

44-45 Yebti ñänä ruäre angwane, kä ngidianinte mda amne kä namani iko jökrä temen nebebe ñänä okwä krämä dere, aisete ñänä trä namani ñakare. Erere arato, dänkwän ngetbo, bti ju blitakrä Ngöböbe nämane ñäkänintbe, ye nianinkäbe ötöbu ta se kwrere. **46** Angwane Jesukwe ngratebare kri, käkwe niebare:

!Ti Rün, ti bike ja üai mike gare mae! niebare kwe.

Ye btäräbe krütani. **47** Jesu krütani kore nitre rükä romano-bo dänkien okwäbti angwane, Ngöbö käikitaninkä kwe, käkwe niebare:

Ni ne abko ni metre amne ngite ñakare bkänä ñan ñan, niebare kwe.

48 Ye ngwane ni nämane kwati yete okwäbti kukwe nakaninkä kore. Abtä moto namani ulire, kä nikani ja mete mäträte, nikaninta mentokwäre.

49 Angwane nitre ja getaka getaka Jesube amne nitre merire merire Galileabo nikani siba Jesube abko namanintre bä

mente temen se kwrere okwä Jesubtä.

Jesu doboi mikani

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

50-51 Ye ngwane abko, ni iti sribikä Sanedrinbe kädian nämane José nünanka juta Arimateate kä Judeate nämane. José ne abko moto kuin amne nämane nüne metre Ngöbö ngwärecri. Erere arato, Ngöbö rükadre gobrane ni kwe ngätäite diribare Jesukwe abko José nämane ngibiare kisere amne, Sanedrin käkwe kukwe nuenbare Jesubtä, ye ñan namani dbe kräke. **52** Ye mden kisete, Jesu krütani angwane, niara nikani, käkwe Jesu ngwäkä käräbare Pilatoye. Erere Pilatokwe köböi biani ie angwane, **53** José nikani, Jesu ngwäkä diani krusobtä timon kwe, mrianinte kwe dän bäri ütiäte kädianta lino ye te, bti kä nämane muani jäkwatate ni doboi mikakrä akwa, ni doboi mika ngämi te, ye kanti Jesu doboi mikani kwe. **54** Köbö ye ngwane abko, nitre israelita nämane jändrän ükete biare köbö jadükakrä ngibiakäre ngäbti, erere köbö jadükakrä jatani-na nuke. **55** Angwane José nikani Jesu doboi mike angwane, nitre merire Galileabo nikani siba Jesu mukore nebe Jerusälén, ye abko Jesu doboi mikadi mdente Josékwe abko nikani tuen angwane, Jesu doboi mikani mdente metre, ye tuani kwetre. **56** Bti nikaninta, namaninta

gwi angwane, ño rá báne amne kri ngwári mnü rá báne sribebare kwetre mikakäre Jesu ngwákä ngrabare. Yebti kukwe nämane ükaninte ño Ngöbökwe köbö jadükakrábtä, ye erere nitre merire ye kákwe jadükani.

Jesu nükaninta nire

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

24 1 Akwa ñänä jatani gökökä krire käin bämänte dekä angwane, nitre merire ye nikaninta dobohti mda, kä nikani ñö rá báne amne kri ngwári mnü rá báne sribebare kwetre ye ngwena mikadre Jesu ngwákä ngrabare. **2** Namanitre dobohti angwane, já mikani kä mkäte Jesu dobohti ye namanina dianinkä mento amne ñakare täte, btä namanintre. **3** Angwane nikanintre nikren kä mkäte nguse se kwrere angwane, ijo! ni Dänkien Jesu ngwákä kwani ñakare nguse ietre. **4** Yebtä abko töi ñan namani krütare. Ye btäräbe ni btä dän ngwen büre namanintre nünaninkä nibu niaratre ken, btä okwä namani. **5** Angwane kä jürä namani kri btätre, abtä nikaninbe mate ngukudokwäbhti temen, kákwe ja okokrä mikani dobohtä temen. Akwa angele nibu ye kákwe niebare meritre yeye:

¿Ñobtä munta näin ni nire känentari mürükrä ngätäite ye?

6 iNi känäntarita näin munkwe, ye nürate nire, aisele ñakare nete! Niara nämane Galilea

munbe angwane, dre niebare kwe, ye munkwe ngwianta töre jae abko krörö: **7** Ni Kä Nebtä Ngobo ne kitadi ngise nitre kukwe kämekäme nuenkäye, bti niaratre kákwe müre ketadi krusobtä, akwa mukirare angwane, rükadita nire, niebare kwe munye, niebare kwetre meritreye.

8 Angwane batibe Jesu kukwei nükaninta töre meritre yeye angwane, **9** nämane dobohti, nikaninta Jerusalén. Namaninta gwi angwane, kukwe nakaninkä ño ño, ye erere niebare jökrä kwetre nitre Jesu kukwei ngwianka ni jätäbhti iti yeye amne ni mda mdaye. **10** Nitre merire nükanini kukwe ngwena nitre Jesu kukwe ngwiankaye abko María Magdalabo, Juana, Santiago meye kädian nämane María, amne meri mda mda abko nükanini kukwe ngwena. **11** Akwa nitre Jesu kukwei ngwianka abko ie meritre ye namani tuen ñäke ngwarbe, aisele ñan tö namani kukwei mikai era. **12** Akwa Pedro abko nikani betekä dobohti, namani yete kákwe nikrabbare nguse amne, dän te Jesu mrianinte aibe nämane nguse, btä okwä namani angwane, nikaninta akwa kukwe nakaninkä, yebtä töi ñan namani krütare mda.

Ji juta Emaús kukwäre, kánti Jesukwe blitabare ni nibu ben

13 Jesu nükaninta nire, ye näire nitre nänkä ben nikani nibu juta Emaús kukwäre. Emaús

ye abko nämane kilometro Krä jätäbti krati Jerusalén bäre mento, kánti nikanintre. **14** Nikanintre angwane kukwe nakaninkä ño ño Jesubtä, yebtä nikani blite jökrä ji ngrabare. **15** Niaratre nämane näin blite jabe kwäri-kwäri angwane, Jesu ara jire käkwe krötabare ken amne nika-ni gwaire bentre mda. **16** Jesu namani tuen ietre, akwa Ngöbö-kwe ñan Jesu mikani gare ietre. **17** Angwane Jesukwe niebare ietre:

¿Mun ye tä näin dre kädriere ji ngrabare ye? niebare kwe ietre.

Abtä namanintre nūnaninkä moto ulire. **18** Angwane ni iti kädian nämane Cleofas käkwe niebare Jesuye:

¿Ni nämane kwati ngätäite ma nämane siba Jerusalén angwane kukwe rakakaba mukira, ye abko ma aibe ie gare ñakare ya? niebare kwe ie.

19 Jesukwe niebare mda ie:

Dre nakaninkä niere tie, niebare kwe ie.

Niara käkwe niebare mda ie:

Kukwe rakakaba Jesu Nazare-bobtä. Niara abko ni Ngöbö kukwei niekä amne di kribti nämane sribi kri nuene amne nämane blite kuin Ngöbö Kukweibtä abko Ngöbö amne ni jökrä namani nütüre btä.

20 Akwa nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre dänkientre amne nitre ütiäte ni israelita ngätäite käkwe kitani ngise nitre romanoboye müre ketadre amne metadre krusobtä abko erere

nuenbare kwetre btä. **21** Niara-kwe ni israelita dianditari nitre romanobo ngoto täni amne ni rabadi tikaninte abko nun nämane nütüre, aiseite nun nämane tödeke bti akwa, köbömära kukwe rakakaba kore btä nun okwäbti.

22 Akwa mtare nitre merire tä nun ngätäite niki dekä doiboibti angwane, nūta, käkwe nun ngwī-ni nikenkä, **23** ñobtä ñan angwane janintre doiboibti amne, Jesu ngwäkä kuni ñakare ietre, akwa Jesu nūrate nire, nini ietre ange-letrekwe abko nū niereta gwi abtä nun nekwekä. **24** Angwane nun kukwe muko ruäre niki doiboibti kukwe ye mike ñäräre, akwa nitre merire käkwe dre nini, ye kwrere täni bkänä btä nibitre, akwa Jesu turi ñakare kwetre abko tä nakenkä. Abko kore se, niebare kwetre Jesuye.

25 Angwane Jesukwe niebare mda ietre:

¿Mun ye ño amarebti mun töi braibe dikaro amne, nitre Ngöbö kukwei niekä kirakira abko mun ñan tä mike era! **26** ¿Ni Dianinkä Ngöbö-kwe ne mika ngämi ütiäte Ngöbö-kwe, känenkri ja tare nikadre kri kwe, nieta kore Ngöbö Kukweibtä, ye gare ñakare munye ya? niebare kwe ietre.

27 Yebti tarä tikani Moisékwe nebebe tarä tikani kira nitre Ngöbö kukwei niekäkwe abko nämane blite ño ño Jesubtä, yebtä Jesukwe blitabare.

28 Yebti juta kánti nikanintre ye kánti namani angwane, Jesu jatani niken janknu ta bä mikani

kwe, **29** akwa niaratre abko namani Jesu ketete nebe jabe jirekabe, ka namani niere ie:

Ka kitera dere amne ka kite iko, aiseite ma raba jireka nunbe nete, namani niere ie.

Ye erere Jesu nikani, namani gwi bentre.

30 Yebti namanina takanintbe mesabta angwane, Jesukwe ban diani kunti kisete, kakwe kuin niebare bta Ngoboye, bti nakanintbe kwe, kakwe biani ietre. **31** Ye ngwane Jesu ara namani bentre gani kwetre, akwa Jesu abko kakwe ja ganinkata okwate. **32** Abta niebare kwetre jae kwarikwari:

¿Niara ki blite ji ngrabare nibe Ngobö Kukweibta angwane, ka nibi nuare krubate nibtä, aiseite ni nibi grüekä jökrä ngrabare niara kukwei nuare nan nan? namani niere jae kwarikwari.

33 Yebti jötrö ngwarbe Cleofas amne kukwe muko kwe nikaninta ja jiebtä Jerusalén.

Nikanintre nebebe Jerusalén angwane, nitre Jesu kukwei ngwianka ni jatäbti iti namane ja ukaninkrö ni mda mdabe, **34** ye kakwe niebare Cleofas amne kukwe muko kwe ngäbti:

iJesu nukaniinta nire bkänä! Niarakwe ja miri tuadre Simónye, niebare kwetre ietre.

35 Angwane Cleofas amne kukwe muko kwe bta kukwe nakaninkä ño ji ngrabare abko niebare jökrä kwetre. Erere arato, Jesukwe ban nakanintbe bti angwane, Jesu nukaniinta gare ietre, niebare kwetre.

Jesukwe ja mikani tuadre nitre ja kukwei ngwiankaye

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

36 Kukwe nakaninkä ño ño btätre, yebtä nämane blite, btäräbe Jesu nukaniinbe niaratre ngätäite se kwrere, kakwe köbö ngwianintari krörö ietre:

Ka jäme Ngobökwe raba munbtä, niebare kwe ietre.

37 Angwane ni üaibe namani tuen ietre namanintre nütüre, aiseite namanintre nekwetekä krübäte. **38** Abtä Jesukwe niebare ietre:

¿Nöbtä munta töbike ngwarbe kwäräkwarä amarebti mun nibi nekwetekä krübäte dikaro ye?

39 Ti abko Jesu ara. Ti kise amne ti ngoto träin mike näräre munkwe amne, ti nuenbtä munkwe amne ti mike näräre munkwe, nöbtä ñan angwane ti ngätä amne ti kroko tarä, ye tuen angwane, ti nakare ni üai gadi munkwe, nöbtä ñan angwane ni üai abko ngätä amne kroko nakare, niebare kwe ietre.

40 Niebare kore kwe ietre, ye btäräbe ja kise amne ja ngoto mikani tuadre kwe ietre.

41 Akwa niaratre bta ka namani nuare krübäte amne töi ñan namani krütare, aiseite namanina Jesu tuenta, akwa ñan namani nebe era kräke. Abtä Jesukwe niebare mda ietre:

¿Mrö tarä munkwe nete ya? niebare kwe ietre.

42 Angwane gwa kukwani nämane kwetre abko oto biani

kwetre Jesuye. **43** Jesukwe kani ngäbti, bti kwetani kwe niaratre okwäbti. **44** Bti niebare kwe ietre:

Ti ngämi krüte, känenkri ti nämane mun ngätäite angwane, kukwe rakadrekä ño ño tibtä abko tikwe nieba munye, mden erere namani bare tibtä. Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye tä tikani tibtä amne nitre Ngöbö kukwei niekä käkwe tärä tikani tibtä amne Salmobtä tärä nämane tikani ño tibtä, ye erere raba-di bare jökrä, tikwe nieba, mden erere namanina bare, niebare Jesukwe ietre.

45 Yebti Jesukwe niaratre töi tikani Ngöbö Kukweibtä mda, **46** käkwe niebare krörö ietre:

Ngöbö Kukweita tikani krörö tibtä: Ti, Ni Dianinkä Ngöbökwé krütadi akwa köbömära angwane rükadita nire. **47** Angwane ni kä jökräbti käkwe kukwe käme kitadre temen, bti Ngöbö kadre ngäbti kwetre, Ngöbökwé niaratre ngite kukwe käme nuenbtä diandrekä mento btä abkokäre, ye abko tä tikani kore tibtä Ngöbö Kukweibtä. Kukwe ye diri rikadre ti käbti

käne Jerusalén, bti kä mda mdabti. **48** Ne aisete kukwe nakaninkä ño tibtä, munkwe tuani ja okwä jenbti, ye munkwe kädrie ni mda mdabe.

49 Angwane ti Rünkwe ni köböi mikani munye abko tikwe juandi täte munbtä, akwa niara di kä käinbti rükadre täte jökrä munbtä, ye abko munkwe ngibia Jerusalén nete, aisete mun raba jökrä nete. Abko kore se, niebare Jesukwe ietre.

Ngöbö nikani Jesu ngwenante kä käinbti

(Marcos 16.19-20)

50 Abti Jesu nikani ngwena juta Jerusalén bäre mento angwane, nikani nebe juta Betaniate. Ye kanti Jesukwe kise kaninkä käin ja di biankäre ietre. **51** Jesu nämane ja di bien kore ietre, btäräbe Jesu jänikani kä käinbti se kwrere. **52** Yebti niaratre abko käkwe Jesu käikitaninkä yete, bti kä namani nuäre btätre amne nikaninta Jerusalén. **53** Yebti ju blitakrä Ngöböbe, kanti namanintre Ngöbö käikitekä käre köbö kwatirekwatire abko nakaninkä kore se. Ne ngörä.